

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Allam és felekezet.

Budapest, június 15.

Egy függetlenségi képviselő-jelölt programbeszédében ismét a függetlenségi eszmék hívének vallotta magát; de egy füst alatt ismét kihuzta a felekezeti kardját és megfogadta, hogy ezzel a karddal fogja megvédelmezni az ország keresztény jellegét a támadások ellen. Ha az a jelölt — a függetlenségi párt kivételével — valamilyen más párt-hoz tartozna, bizony nem vesztegetnék rá szót; de mert függetlenséginek vallja magát, megint kénytelenek vagyunk föltenni ezt kérdést: mi köze a függetlenségi pártnak a felekezetihez?

A függetlenségi párt csak egyféle vonatkozásban vesz tudomást a vallásokról: abban a vonatkozásban, hogy minden vallási meggyőződést tisztel és a legteljesebb vallási és lelkiismereti szabadság harcosa. Ez a párt tehát más-különbben a felekezetekkel nem törődik. Célja az ország függetlenségének kivívása és ebben a küzdelemben, vallás-különbség nélkül, szívesen lát mindenkit táborában. Kétségtelen annál fogva, hogy ha valaki mégis felekezeti jelszavakkal igyekszik bejutni a függetlenségi pártba, az illető nem lehet jó szolgálója a függetlenségi pártnak.

Az ilyen hamis lobogó alatt meghu-

zódó jelöltek rendszerint a „keresztény jelleg“ paizsát szokták maguk elé tartani, ha idejekorán sarokba szorítják őket. Hogyan, mondják, bűn lenne Magyarország keresztény jellegét föntartani és megvédelmezni; hiszen mi csak ezt akarjuk! Jól van; Magyarország keresztény jellegét föntartani nem bűn, válaszoljuk mi és válaszolja minden értelmes ember. De az a kérdés, mit kell érteni az „ország keresztény jellege“ alatt? Ha azt értik ez alatt, hogy a magyar állam bölcsőjénél a kereszténység állott őrt; hogy a hittérítés munkáját keresztény papok végezték; hogy a földmívelésre, iparra ugyancsak a papok oktatták a népet; hogy a kultúra első magvait a kereszténység hintette szét; egyszerűen, hogy Vaszary Kolos híres mondásával éljünk, hogy „kard szerezte meg ezt az országot, de kereszt tartotta fönn“ s hogy ennek a keresztnek a jegye ott van minden intézményben... akkor ebben véleményeltérés nem lehet.

Se magyarnak, se kereszténynek nem kell az illetőnek lenni, hogy ezt tisztán meglássa; csak komolyabban kellett foglalkoznia a népfeloldási folyamatokkal s akkor észre vehette, hogy nemcsak Magyarországon, de minden nyugati államban a kereszténység volt a művelődés, a tudomány, a kultúra és az előrehaladás hordozója. A „keresztény jelleg“ ott van mindenütt és azt még

tűzes vassal sem lehet kiirtani; a legvéresebb forradalmak is csak annyit tudtak elérni, hogy neveket változtattak meg, de az intézmények lényegén megőrték a legüresebb bombaszt is. Mi, magyarok, pedig különösen jól tudjuk, hogy mit köszönhetünk a kereszténységnek és a keresztény jellegnek s éppen ezért a legelvetemültebb istentagadónak (ha ugyan megmaradt benne a hazafiasság utolsó szikrája) sem juthat eszébe, hogy ezt a jelleget letörölje. De nem is lehet azt letörölni. Aki keveset gondolkozik, megérti, hogy annak a jellegnek a megsemmisítéséről éppen úgy nem lehet beszélni, mint ahogy a múlt megsemmisítéséről nem lehet szó.

Ők azonban nem erre gondolnak, mikor keresztény jellegről beszélnek. Ők arra gondolnak, hogy felekezeti eszméjüket bele kell vinni az államintézményekbe; a felekezetek között rangsort kell fölláztatni; az iskolát teljesen bele kell mártani a felekezeti szellemébe; s a népet ne azok vezessék, kiket a fórumon felelősségre lehet vonni, hanem azok, akik felelőtlenül, vallási dogmák mögül szitják az egyenlenséget és a gyűlölséget. Hát ez a keresztény jelleg sincs benne a függetlenségi párt programjában. Nem értjük a párt vezetőségét; elvesztette volna-e szem elől a célt, mely felé a függetlenségi pártnak haladnia kell? Vagy azt gondolja-e,

A frakk és társai.

Irta: Vértesy Gyula.

(Utánnomlás tilos.)

Ott heverték a szabóműhelyben a fiatal nagyságos ur ruhái. Vasalás végett hozta őket egy hordár s a szabó, aki a vasaló ruhák mellé pénzt is várt a nagyságos urtól, dühösen dobta oda valamennyit a sarokba:

— Persze, a ruha kell neki, hogy csavaroghasson egyik helyről a másikra, de az árát kifizetni — ehhez nem fülk a foga! És ne legyen az ember anarchista! Az urak csak arra valók, hogy kihasználják a szegény munkást. Dolgozunk nekik mint az állatok s munkánk fejében éhen halhatunk — szólt mordul és kétségbeesetten az éhenhalással fenyegető szabó s azzal elindult a kávéházba, rendes délutáni kávéjára és billiárd-partijára.

A ruhák magukra maradtak. Legfelül terpeszkedett nagy büszkén a frakk, két szárnyát hegyesen lógatván le a selyemtűkrös szmókingra, míg egy szürke polgári kabát a maga igénytelen szürkeségével és selyemtelenségével szinte szégyenkezve lapult meg a két arisztokratikus ruhadarab alatt.

A két uri ruha: a szegény polgári kabátot eleintén szóra sem méltatta, csak egymás közt beszélgettek nagy fenn díszkedve:

— Tudja Frakk ur — kezdte a szmóking — nekem minden napra legalább két vizitem van. Igaz ugyan, hogy vannak üres zsúriaim is, ahol a tea mellé semmit se adnak és hozzá még a tea is csak olyan „kanál-védjegyi“ törmelékpiszok — a gazdám magában ugyancsak áldja is a háziakat, míg nyeldesti a kotyvalékot — hanem

azután vannak ám peccenyés zsurok is. Hideg kappan, malacz, sonka s mellé kuglerok! Mikor ilyen zsurokra megyünk, a gazdám jóformán nem is ebédel, legfeljebb egy kis marhahúst eszik, teljes körítéssel és peccenyé-mártással; vacsorájára pedig pláne nem kell! Okos ember volt — szokta mondogatni a gazdám — aki a peccenyés-zsurokat kitalálta.

— És hol vannak azok a peccenyés zsurok?

— Ahol sok eladó leány van, többnyire csak nagyságos asszonyoknál.

— Miért mondja ön Szmóking ur, hogy csak nagyságos asszonyoknál?

— Mert a méltóságos, pláne a kegyelmes asszonyoknál, üres zsurok szoktak lenni. Ők azt tartják, hogy a méltóságos vagy kegyelmes cim elég a tea mellé. Tartsa szerencséjének, aki hozzájuk járhat és lakják jól máshol.

— Önnek Szmóking ur mégis jobb dolga van, mint nekem. Mert néha mégis pihenhet és enni is káp a gazdánkkal együtt. De én nekem mindig csak robotolni kell; halálra tánczolnom és agyonizzadnom magamat. Őn eszik, iszik helyettém és én robotolok ön helyett.

— Óh kérem, nekem is meg kell néha szenvednem. Sőt még csak én szenvedek meg néha úgy istenigazában. Mikor az ember úgy gyanutlanul elmegy egy-két-tíz csésze teára, ugy egy csomó szendycsre, sonkára, kappanczombra és a dolog vége, hogy a házi kisasszonyok tánczot proponálnak! A tenyérnyi szalónban, átkozott zongorakiséret mellett, gútaütési hőmérsékletű melegben, amit mikor nem bír már senki kiállani, lát kinyitják az ablakokat. Másnapra hull a ember az influenzától és elfogyaszthat megszámlálhatatlan mennyiségű szaliczylt és formán-vattát, míg úgy ahogy magához jön, ha

ugyan élte végéig nem marad koldusa egy ilyen kedves házi-mulatságnak.

Ennek az urnak van a legjobb dolga — végezte be beszédét a szmóking a szürke zakkóra mutatva. Ennek nem kell se tánczot roppni, se zsurozni, se udvarolni, sőt még a színházban sem kell neki unatkozni, az ugynevezett szellemes darabok előadása közben.

— Én imádom a színházat — jegyezte meg szerényen, félénk hangon a zakkó — s úgy szeretnék néha megnézni egy-egy klasszikus darabot: Othellót, Rómeót...

— Ugyan, ilyen unalmas régiségeket? — szólt lenézően a frakk. Hiszen ma már Ibsen se elég új, se Gerhardt Hauptmann; legalább is Wilde kell vagy Bernstein. Zakkó ur, ön el van maradva a világtól.

— Lehet uram, hanem azért én, mégis ezeket a régi jó darabokat szeretem. Persze ez csak ideális szeretet, mert valóságban nem igen van alkalmam színházba járni. Azelőtt jobb dolgom volt a másik gazdámnál.

— Hát ön még csak nem is új zakkó?

— Bocsánat, nem. Egy szegény filozópter volt az első gazdám; hordott, míg le nem rongyoltam róla, azután megvett egy vörös házaló, aki eladott egy előkelő nagy szabónak s az alkittatott át ujjá; tőle vett meg a mostani gazdám, készen.

— Pfúj! — kész ruha!... — mondták rá egyértelmű megvetéssel a frakk is és a szmóking is. Nem szegényli magát? S még maga meri magát hozzánk tenni?

— Én nem tettem, a szabó tett engem is az urakhoz. Bocsánatot kérek! Hát csak azt akartam mondani, hogy a régi gazdám néha elvitt a kakasülőre.

hogyan olyan párttal, melynek kebelében felekezeti áramlások keringenek, lehet-e ütközetet vívni? Nem látja-e elérkezettnek azt az időt, hogy a függetlenségi párt végre-valahára a függetlenségi politika megvalósítására vessen magát?

Minden igaz negyvennyolcásnak elszorul a szíve, ha kénytelen fölvetni ezeket a kérdéseket — azzal a tudattal, hogy válaszképpen megtöltik a függetlenségi párt kereteit olyan elemekkel, kiknek lelki vezére Molnár János. Az a Molnár János, ki nyíltan vallja, hogy a felekezet nem alárendeltje az államnak, hanem a két institúció egyenlő gráduson van. Hát az ilyen gondolkodást nemcsak a párt kebelében, de még az országban sem tűrheti meg a függetlenségi párt. A felekezetek igenis alá vannak rendelve az egységes magyar nemzeti állam érdekeinek. Ha a nemzeti állam érdeke úgy kívánja, hogy a felekezetek ugynevezett érdekei háttérbe szoruljanak, akkor háttérbe is fognak szorulni. Semmiféle intézmény nem lehet ebben az országban olyan szent, mely a nemzeti állam fölé, vagy akár csak mellé is helyezhető lenne. A függetlenségi párt különösképpen vallja ezt az elvet és így bizonyára ország-világ álmélnöki fog azon, hogy éppen ez a párt mágnesként vonzza magához azokat az embereket, kik felekezetieskedéssel kelnek és felekezetieskedéssel fekszenek le.

Budapest, június 15.

A képviselőház holnap, kedden, délelőtt 10 órákor ülést tart, amelynek napirendjén vannak az ingyenes elemi népoktatásról, az állattenyésztésről szóló javaslatok s a tárgyalásra kész mentelmi ügyek.

A miniszterelnök a királynál. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, aki titkára, dr. Bárczy István kíséretében vasárnap reggel Bécsbe érkezett, az első délelőtti órákat államügyek elintézésével a

— És maga nem restell ezzel dicsekedni? Fidoncz! A kakasülőre jár!

— Mi az a fidonc?

— Mi köze hozzá? A gazdánk se tudja, mégis mindig mondja, mikor valamivel, vagy valakivel szemben a megvetését akarja kifejezni. Mikor számlákat hoznak neki, mindig azt szokta mondani. Meg akkor is, mikor szerelmes leveleket olvas.

— Hát igen, a régi gazdám néha elvitt a kakasülőre; de ez a mostani sehová se visz. Csak délutánonként huz föl, mikor aludni akar bennem. Pedig én érzem, hogy másra születtem, nem arra, hogy horkoljanak bennem.

— Hagyja el, maga a legboldogabb! Aludni, sokat aludni, mindig aludni; milyen jó lehet az! Csak azt nem értem, hogy az emberek, akik úgy szeretnek aludni, miért félnek a haláltól, holott akkor mindig alhatnának. Maga mindig alhat; micsoda boldog élete van az enyémmel képest! Az én életem csupa kín és gyötrelme — fejezte be mondókáját a frakk sötéten és elkeseredve.

— Ugyan édes Frakk ur, ne izéljen! Maga is affektál mint a modern poéták, akik nagyon vigyáznak az egészségükre, bár minden versük arról szól, hogy milyen jó lenne meghalni! Maga szíves megelégedve az életével, pedig igazán szépen és jól él. Elhordják egy csomó szép leány és asszony közé; rizsposos, gömbölyű karkó pihennek lágyan, szelíden a vállán; a mellette domboru, pihegő fehér keblek simulnak s Coeur de Jeanette és Vencedor parfümeők buja illata száll le az ön fekete pórusaiba. S még ön panaszkodik? S hozzá a gazdánk is hogy szereti önt is, meg Szinóking urat is! Önöket mindig szépen kisimogatja s úgy teszi a kabátakasztóra, engem pedig úgy ahogy ledob, öszszegyűrve ráhajít a fogasra.

Bankgessel magyar minisztériumban töltötte el, ahol többek között meghallgatta a jelenleg Bécsben időző dr. Schreiber Vikornak, a magyar pénzügy-minisztérium miniszteri tanácsosának jelentését, majd pedig tanácskozást folytatott Korytowski Alfréd hercegnek látogatását fogadta. A miniszterelnök 11 órákor Schönbrunnba hajtatott, ahol a király 11 órákor hosszabb különkihallgatáson fogadta. Dr. Wekerle Sándor a legfelsőbb kihallgatás után, melyen folyó ügyekről tett jelentést, látogatást tett báró Beck osztrák miniszterelnöknél Hiezingben, majd pedig tanácskozást folytatott Koritowski lovag osztrák pénzügyminiszterrel, valamint a külügyminisztérium palotájában, báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel. Esti 6 órákor a miniszterelnök résztvett a Bécsben időző egyiptomi kedive tiszteletére adott udvari ebéden, az éjjeli vonattal pedig visszatért Budapestre. A báró Beck osztrák miniszterelnökkel folytatott beszélgetés során Wekerle Sándor fölemlítette Hódy Gyulának Dalmáciaira vonatkozó interpellációját. A képviselőház folyosóján ma azt beszéltek, hogy Wekerle miniszterelnök válaszában ki fogja fejteni, hogy Dalmácia jogilag a magyar korona országainak birtoka, az osztrák miniszterelnök kijelentései tehát csak Dalmácia tényleges birtoklására vonatkozhatnak. A Korytowski osztrák pénzügyminiszterrel folytatott konferencia tárgya — mint informált körökben hírlik — a pálinkaadó felemelésének a kérdése volt. A javaslat a Reichsrathban nehézségekbe ütközik és kétséges, hogy még a nyári szünet előtt törvényerőre emelkedik-e? Az osztrák pénzügyi kormányzat mégis reméli, hogy a Reichsrath a javaslatot elfogadja. A tegnapi értekezleten alighanem azt az eshetőséget is fontolóra vették, hogy mi történjék akkor, ha a pálinkaadó emelését csak a magyar parlament fogadja el, az osztrák parlament pedig visszautasítja. Ebben az esetben az az állapot következnék be, hogy csak Magyarországon emelhetvén fel a pálinkaadó, 50 korona különbség lesz a magyar és osztrák pálinkaadó közt, mert akkor a pálinkaadó Ausztriában 90 korona, Magyarországon pedig 140 korona lesz. A magyar pénzügyi kormányzat az ötven korona különbséget, amikor az osztrák áru a határon átlép, pótlék alakjában szedné be, mint ahogy azt már az eddigi 10 korona különbséggel teszik.

A szövetkezett pártok értekezlete. A szövetkezett pártok, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt, az alkotmánypárt és néppárt holnap, kedden délután öt órákor az országgyűlési függetlenségi párt-

— Önnek nem is köszönhet annyit gazdánk, mint nekem.

— Valjon miért Frakk ur?

— Mert nélkülem egy tapodtat se tethetne az igazí urí társaságba.

— Kérem, én is itt volnék — vág közbe méltatlankodva a szmóking. Rám is csak úgy rá van szorulva, mint önmre.

— Jó, jó, hát „mi” nélkülünk!

— Irigylem is magukat, mindig mulathatnak.

— Higye el, abba is beleun az ember. Néha szívesen lennék a maga helyén. Különösen úgy a farsang vége felé, a huszadik, vagy mit tudom én hányadik bálban.

— Oh, pedig a bálók olyan szépek lehetnek! Engem ugyan csak egy bálba vitt el a volt gazdám, a Buzalkába, az Akácia-utcába, nem is volt valami élite-bál, de azon is olyan jól mulattam, hogy no!

— Hát tudja, a bálók még csak maradhatnak, különösen ha van ott valaki, akiért fekete szívünk minden lángjával dobogunk. Mert akkor a lángnak szabad kitérést engedhetünk a négyesek, bosztonok, csárdások tömkelegében, távol a mama látótávólától — de a házi bálók! No tudja, azok förtelmesek!

— A házi bálók? Én pedig mindig azt hittem, hogy azok végtelen kedves mulatságok lehetnek. A meghitt otthon bizalmas körében a kedves, miútt házileányok közt, közvetlen közelből élvezni a bál virágok édes illatát.

— Hallja, maga Zakkó ur, vagy számár vagy poéta, ami különben, nézetem szerint egyre megy.

— Kérem, azért, hogy én egy egyszerű zakkó vagyok és csak a demokrata-körnek vagyok a baltagja, azért nem engedek a becsüle-

kör tanácsstermében együttes értekezletet tartanak. Az értekezlet tárgya: 1. a szeszadóról, 2. a birokren dezésről, 3. a végrehajtási törvény novellájáról, 4. a csekkokról és 5. az üzletátruházásról szóló törvényjavaslatok.

A főrendiház bizottságából. A főrendiház egyesült pénzügyi és közgazdasági bizottsága ma feltüzzenegy órákor örgróf Pallavicini Ede elnöklése alatt ülést tartott, amelyen tárgyalta és elfogadta a vasúti árufuvarozás tárgyában Bernben létrejött nemzetközi egyezményhez kötött második pótegyezmény beczikkelyezéséről, a kassa—oderbergi vasutnak nyújtandó további állami biztosításról, a déldunavidéki helyi érdekű vasutak r.-t. több vonalának egyesítéséről, a budapesti helyi érdekű vasutakról, az államvasutak hálózatán szükséges építkezési beruházásokról, az állami vasgyárak tüzelőanyag és vasérc szükségletének biztosításáról, a vác—budapest—gödöllői helyi érdekű villamosvasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatokat és több helyi érdekű vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló miniszteri jelentéseket. Az ülésen a kormány, részéről dr. Wekerle Sándor miniszterelnök és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter képviselőletében Sztéryny József államtitkár jelent meg. A törvényjavaslatokat Gaál Jenő referálta. Élénk vita indult meg az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslatnál. A vitában részt vettek: gróf Degenfeld Pál előadó, báró Harkányi Frigyes és gróf Keglevich Gábor. Az elhangzott megjegyzésekre Sztéryny államtitkár kimerítően válaszolt, majd felszólalt Wekerle Sándor miniszterelnök is, hogy egynéhány észrevételre a kormány nevében a szükséges választ megadja. Az állami vasgyárak közzén- és vasércszükségletének beszerzéséről szóló törvényjavaslatához báró Harkányi Frigyes szólott részletesen, akinek Wekerle miniszterelnök válaszolt, ismertette a kormány azon akcióját, melyet a szénszükséglet kielégítése terén a jövőben előállható válságos helyzet elhárítására folytatni szándékozik. A bizottság a jelentéseket hitelesítette és az összes törvényjavaslatokat elfogadta, amire az ülés véget ért.

A közadók kezelése. Wekerle Sándor miniszterelnök ma törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé a közadók kezeléséről. A javaslat az adóreformmal kapcsolatosan adminisztratív intézkedésekről gondoskodik és valamennyi adónemre előírja az adókivetés munkálatait, ismerteti a jogorvoslatokat, a könyvelést és nyilvántartást, megállapítja a befizetés idejét, a fizetés halasztásának módjait, az adóelengedést, a végrehajtási eljárást, a törvényhatóságok közreműködését és végül az adótörvények elleni kihágások büntetését és a rendbirságokat. A nagyterjedelmű javaslatnak az 1883:XLIV. t.-cikkeltől eltérő főbb rendelkezései a következők:

temben gázolni. Elégtételt kérek, nem lovagiast ugyan, mert tagja vagyok a párbajellenes ligának is, hanem csak olyan polgárit.

— Jó, jó adok! Bocsanatot kérek. Ámbár meg kell jegyeznem, hogy azért, hogy ön számár, lehet igen becsületes ruhadarab. A számár kifejezés, nem becsületsértés.

— Köszönöm. Ha a „szamarat” nem sértő szándékkal mondta, elfogadom.

— De hogy is lehet valaki olyan csacsi, hogy azt higye, hogy a házimulatságokon, az u. n. házibálókön jól lehessen mulatni. Hiszen tudja meg, hogy ott nem bizalmas kör szokott összejönni, hanem egy csomó olyan fiatal ember, meg leány, akik talán akkor látják egymást először. Bizalmas ismeretség! Hogyisne! Valamelyik bál vacsoránál megismerkedik az ember egy nagyhasú bácsival, meg egy léczkaró formájú nényivel s egy hét múlva jön a meghívó a házibálóra. Jeles mulatságok, mondhatom. A szobák többnyire kevesek és kicsik s annyi embert csöditenek össze, hogy az ember heringnek érzi magát, hordóbeli, beszótt heringnek. A kisasszonyok veszedelmes csoportokban üldögélnek, a férfigárda pedig, a veszély előérzetében sötét tömegekben lapul meg a szobasarkokban.

Azután megkezdődik a táncz, amelyet szakadatlanul kell járni, mert a zongoránál ülő ember, aki úgy látszik a művészetéért annyi negyedórára valót kap, ahány negyedórán át játszik, abba nem hagyja a játszást egy percze se, amíg bírja. Ezért is, meg lelkiismeretességéből is, hogy a kilátásba helyezett vacsorát ne egye az ember ingyen végig, robotolni kell.

Robotolni színtelenül, vadul, kimélet nélkül. Mire a vacsorához kerülünk, ki vagyunk állva teljesen. S még akkor sem lehet háboritla-

Törvényesíti azt a helyes gyakorlatot, hogy mind-egyik önálló adózónak az adókönyvben csakis egy számlatétele lehet. A feleség és kiskorú gyermekek adóelőírása az apa, mint családfő adóívében történik. Ha a föld- vagy házadó a közös birtokok között egyénekenként fölosztható, ugyanazon főkönyvi tétel alá veendő, ahol ugyanazon adózónak egyéb adói már el-könyveltek.

Budapest mintájára a nagyobb városok adókezelése körzetek szerint elkülönítendő a könnyebb kezelés és hozzáférhetőség végett. Az adóhivataloknál elő-irt, valamint a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok által beszédendő köztartozások a posta-takarékpénztári cheque- és clearing-forgalom igénybevételével is befizethetők. A köz-ségi előjárások az eddigi havonkénti személyes beszállítás helyett posta útján küldik be az adót a naplóval, de a decemberi beszédés mindig személye-zen szállítandó be. Az adóhivatalok végrehaj-tási jogkörrel ruháztatnak föl, evégből a pénzügyigazgatóságoknál levő állami végrehajtók a kir. adóhivatalokhoz osztatnak be. Ez különösen nagy könnyebbséget jelent a főszozolgabírói hivatalokra nézve. Az ingatlan végrehajtási eljárás akként egy-szerűsítették és olcsóbbították, hogy — a törvény-hatósági tisztí főügyészek mellőzésével — a köz-igazgatási bizottság által elrendelt végrehajtás a jog-erőre emelkedés után fogantatási, illetőleg a végre-hajtási zálogjog bekebelezése végett hivatalból közöl-tetik a telekkönyvi hatósággal. Az árverést a pénzügyigazgatóság kéri és ez jár el a továbbiakban díj-talanul. Ha a telekkönyvi tulajdonos más, mint a ka-taszterben felvett tulajdonos, az ingatlan végrehajtást mind a kettő ellen meg kell indítani, de a telek-könyvi jószágtestnek pusztán az a földrészele adandó el, melyet az adóhátalrak terhel.

A főváros fejlesztése. A koalíciós pártoknak hol-napi együttes értekezletén, valamint a pénzügyi bi-zottság szerdai ülésén tárgyalják a főváros fej-lesztéséről szóló törvényjavaslatot is. A füg-getlenségi pártban erősen agítálnak a javaslat ellen, mert a függetlenségi a mai fővárosi rendszer és viszonyok mellett nem akarják megadni azokat az anyagi kedvezéseket, amelyeket a javaslat a fővá-rosnak biztosít. Kivált Olay Lajos készült nagy tá-madásra a holnapi értekezleten. Felmerült az a terv is, hogy a javaslatot válaszzák kétféle és most csu-pán a Margitsziget megvásárlásáról szóló részt tár-gyalják. E tervnek megvalósítása azonban aligha-nem lehetetlen, mert akkor új javaslatot kellene be-terjeszteni. A képviselőház mai ülésének végén Nagy Dezső és Szabó Antal képviselők fel-keresték Wekerle Sándor miniszterelnököt és hosszasan beszélgettek vele a fővárosi törvény dol-gában. A miniszterelnök kijelentette, hogy a szerdai ülésen válaszolni fog Nagy Dezsőnek a fővárosi

nul enni, inni. Mert kurizálni kell a szomszéd-nőknek. És inkább kurizálni, mint enni, mert a lelkiismeret megint megszólal, hogy nem enni hívtak meg, de táncolni és kurizálni.

Mulattatás közben pedig a többi, lelkiismeret-ével könnyebben kiegyező ur eleszik és eliszik mindent s azután éhesen, szomjasan újból neki lehet látni a táncrobotnak. Ezek, kedves Zakkó ur, azok a maga által irigyelt házibálók, melyek után a gazdám mindig meg szokott enni az első kávéházban legalább négy korona áru sonkát s hozzá megiszik vagy tíz üveg sört. Mikor pedig hazaér, izzadt mivoltomban úgy odavág a fal-hoz, hogy odaragadok.

— Azt bizony velem is megeselekszi néha, mikor egy-egy délutánra két-három száraz zsúr is jut.

— Hát bizony a gazdánk ennél okosabbat is csinálhatna.

— Ugyan, lehet is az életben valami oko-sat csinálni — jegyzi meg filozófiai magaslattól a frakk.

— Egy okos dolog van: a peccenyés zsúr, tánc nélkül — tódítja a szmóking.

— Egy okos dolog van: otthon ülni és olvasni, tanulni. — Az élet egyedüli élvezetei: a szellemi élvezetek. Huzna csak engem fel oda-haza gyakrabban és ne csak aludnék bennem!

— No akkor még kevesebb reménye lenne rá, hogy valaha kifizetheti az adósságait. Mert mi velünk mégis csak lehet rá reménye, hogy kerit magának valami jó partit — de magával? Az ilyen polgári szürkeség csak arra jó, hogy aludjék benne az ember.

— Tulajdonképen azért magának jobb, mert magától nem vár a gazdánk semmit — végezte be a diskurzust Szmóking ur . . .

munkaházak tárgyában beterjesztett interpellá-cziójára és akkor nyilatkozni fog a főváros fejlesz-téséről szóló törvényjavaslatról is.

A t. Házból.

I. Meglepetések.

A parlamenti szezon vége csupa meglepeté-sekből van összerakva. Mintha egészen új rend-szerű sakkjátékot talált volna ki a kormány. Olyat, amelyiken nem a figurákkal játszanak, hanem magának a táblának a mezőnye változik ötletek szerint. Minden napon új színekkel meg-gyarapodó mozaik ez. Legelőször csak az volt a meglepetés, hogy meghosszabbított üléseken pár héttel korábban intézték el az 1908-ra szóló költségvetést, mint ahogy remélték. Mert azt gondolták, hogy ha ezt elvégzik, hát egy-ket-tőre itt van a nyári vakáció. No, hogy még a nagy vasuti beruházást tető alá kell vinni, elis-merték és jóváhagyták. De, amikor idáig jutot-tak, jött a következő meglepetés: az ingyenes népoktatás, a büntető törvénykönyv módosítása, a közegészségügy rendezése. Erre már Justh Gyula is azt mondta:

— Lassan a testtel! Első legyen a vakáció!

És Justh Gyula duzzogott, hol elutazott, hol visszatért. De miután látta, hogy a világ nem akar összedülni ama kétségbeejtő látványra, hogy a képviselőknek ehhez a munkához is hozzá kell látniok, hát szépen itt maradt ő is, némán hallgatott és tovább elnökölt.

A honvédtisztek fizetését felemelték s attól se halt meg senki. A nagy beruházást megsza-vazták, a vasgyárakat is elintézték, a rudolfs-gnadi ármentesítést szintén befejezték, a vác—gödöllői vasutat megszavazták és alaposan hoz-záfogtak az Apponyi javaslatához, mely az in-gyenes elemi népoktatásról szól. Mindössze másfél napja vitatkoznak felőle, alig is van már vagy három szórok, holott a szászok mind fel-vonultak s mégis azt mondják:

— Hisz ez obstrukció!

De mindenki tudja, hogy simán, baj nélkül, tán már holnap bevégezik ezt is. Holnap, 16-án, holott úgy számítottak a költségvetési vita vé-gén, hogy ezen a napon már vakáció lesz.

Hiszen nem volt tulságos vérmes a remény. A kormány tele volt jóakarattal. Csak éppen azt mondta Wekerle:

— Hogyha már idáig mentünk, csináljuk meg azt a kis szeszadó-reformot is. Mit árt nek-tek, ha most beszéltek egy kicsit, ahelyett, hogy öszszel beszélnétek sokat!

— De hisz ez meglepetés!

— Persze, hogy meglepetés. Hisz meglepe-tések nélkül, mit ér az élet.

Ijesztgettették a miniszterelnököt mindenféle mozgalmakkal. Hogy a kisüstösökkel tüntető körmeneteket rendeztetnek. Hogy a balpárt ob-struálni fog. Majd, hogy a gyáriparosok agítál-nak. Meg az alkohol-íogyasztók szervezkednek. A miniszterelnök azonban nem iiedt meg. Ki-állott a képviselőházi folyosó közepére és azt mondta:

— Kérem szépen, ha alapos kifogások van-nak, hát akkor az aggodalmakat el fogjuk osz-latni. Helyes?

— Helyes!

— Tehát ha helyes, akkor a javaslatot egész nyugodtan letárgyalhatjuk.

Ugy beszélt róla, mintha soha senkise em-lítette volna, hogy június 16-án vakáció lesz.

És amikor idáig jutottak, hogy már ez is ki volt tűzve, akkor, mintha a világon a legtermé-

szetesebb az lenne, hogy a végrehajtási novellát is le kell tárgyalni a szünet előtt.

— Hisz ez is meglepetés!

— No igen. De mit szólna a közönség hogyha nem igyekeznének minél-előbb javítani a bajain! És főleg, mit szólna a főváros, ha a sokat sürgetett fővárosi reform tovább is késnek.

— Csakhogy a végrehajtási novella is más, meg a fővárosi reform is más.

— Persze, hogy más. Ámde ha van idő az egyikre, miért ne lenne a másikra.

— Isten neki! Hát hadd legyen fővárosi reform!

— Jól van, jól van! De ezzel együtt jár a Margit-sziget megváltása.

— Oh, jaj. A főherczeg kedvéért?

— Pardon, nem a főherczeg kedvéért, hanem a főváros érdekében. És hogy megmutassam, mennyire a főváros érdeke lebeg szemünk előtt, ezennel törvényjavaslatot nyújtok be az állami költségen építendő munkaházakról. Ez csak kellemes meglepetés!

— Igazán kellemes! Sőt igazán meglepetés!

— Hogy tovább menjek, beterjeszték egy törvényjavaslatot a közadók kezeléséről. Mond-tam már, hogy van még néhány meglepetésre szánt törvényjavaslatom?

— Nem.

— Na csak azért. Mert ha sokáig szöszmő-tölődnek az urak, hát a miniszteriumnak ideje lesz dolgozni és a jövő héten benyujtom az 1909. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatokat is és ezeket is letárgyaljuk a szünet előtt. Hacsak... Melyik hacsak, kegyelmes uram?

— Az a hacsak, hogy ha hamarjában egy-kettőre mindent meg nem szavaznak, úgy, hogy ne legyen idő az 1909-iki költségvetés előkészíté-sére, mert akkor igazán lüttek a vakáció júliusi felének.

. . . Mindebből kiviláglik, hogy helyes lesz minél előbb tulesni a meglepetéseken, nehogy még vastagabbak következzenek.

* * *

II. Bécsben volt Wekerle.

Wekerle miniszterelnök Bécsben volt és sok előkelő helyen járt, ugyannyira, hogy még az egyiptomi kedive tiszteletére rendezett ebé-den is résztvett. Mindössze egyetlen vasárnapot töltött a miniszterelnök Bécsben. Reggel érkezett és este visszautazott. Ezalatt az egy nap alatt azonban nagyszerűen megmutatta, hogy ügyes időbeosztással mit lehet végezni.

Először is a Bank-gasseban, a magyar mi-niszterium palotájában áttanulmányozta az ösz-szes budapesti ügyeket és Schreiber magyar pénzügyminiszteri tanácsossal megfoltozott né-hány javaslatot.

Aztán megjelent nála Montenuovo Alfréd, a király főudvarmestere, akivel megbeszélte, hogy az uralkodóval minő ügyeket tárgyal. Dik-tum-faktum, kihajtatott Schönbrunnba, audien-czián volt a királynál, referált legalább husz kér-désről, szerzett egy elnapoló királyi kéziratot, aláíratott egy sereg aktát. És amikor mindezt elvégezte, akkor sem volt több, déli tizenkét óránál.

— Hol lehet ilyenkor az a derék Beck, az én osztrák miniszterelnök kollegám? — tudakolta Wekerle.

— Az bizony most, nomen et omen, Hitzin-genben nyaral.

— Hát gyerünk csak abba a Hitzingenbe!

És Wekerle úgy, ahogy volt, elment Hitzin-genbe Beckhez. Ott is kikonferálta magát, meg-magyarázta neki, hogy most maradion egy kicsit

nyugton, megívott egy fél üveg Giesshüblert és szívélyesen elbucszott.

Igen, de ez csak a miniszterelnök kollega volt. Wekerlenek eszébe jutott, hogy az osztrákok közt van neki egy külön pénzügyminiszter kollegája is, mert Ausztriában nem úgy van, mint nálunk, hogy ugyanaz legyen a pénzügyminiszter, aki a miniszterelnök. Tehát Wekerle visszatérvén Bécsbe, felkereste Koritowsky lovagot, a pénzügyminisztert és vele elintézte a financiákat.

Egészen tüzes forró délután volt. Mit tehet ilyenkor egy miniszterelnök Bécsben? Ilyenkor, egy magyar miniszterelnök nem tehet okosabbat, mint azt, hogy a külpolitika iránt érdeklődik. Hogy is vagyunk azzal a revali találkozással, így meggyérés idején. Ki rázza a fát? És kinek az ölébe hull az érett gyümölcs? Wekerle nem sokat teketóriázott, hanem elhajtott báró Aehrenthalhoz, a külügyminiszteriumba.

A külügyminiszteriumban az összes diplomaták éppen egy új rendszerű légyfogó kipróbálásával bajlódtak, amikor Wekerle ott megjelent.

— Azt nézzük, hogy melyiket lehet könnyebben megfogni, a muszkát-e, vagy az angliust — mentegették magukat a finom urak. — Parancsol valamit exczellenziád?

— Aehrenthal ő főexczellenziáival volna beszédem...

— Éppen várja exczellenziádat.

Aztán Wekerle pipára gyujtott, Aehrenthal egy kis számolyt tett a lába alá és mig künnt a legyek zümmögtek, ők ketten szépen lekottázták az egész európai koncertet.

Még ekkor sem alkonyodott. Wekerle sétált egyet a Ringen s azután ment az udvari ebédre, amelyiket a kedive tiszteletére rendeztek.

... S amikor ma Wekerle frissen, jól „kialudva” megjelent a képviselőház folyosóján, sokan nem is tudták, hogy Bécsben volt. De Simkó József sejtett valamit, mert megszólította a miniszterelnököt:

— Hallom, kegyelmes uram, nagyon jó kedive-cigarettákat vásároltál be Bécsben.

— Tévedsz Józsikám. A kedivével vacsoráztam, de nem füstöltem el.

S akik még erősebben kíváncsiakodtak, azokat így nyugtatta meg:

— Tulajdonképpen azért mentem Bécsbe, hogy a vakációra egy lóden-kalapot nézzek ki magamnak. De hát tudjátok vasárnap volt, a boltok be voltak csukva s így visszajöttem a régi kalappal.

Budapest, június 15.

Függetlenségi pártgyűlés. A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt tegnap tartotta rendes évi közgyűlését Szokolay Tamás elnökletével. A tisztújítás és egyes bizottságok megválasztása után Fried Ferencz a párt választmányának megbízásából indítványt terjesztett elő, mely szerint a közgyűlés feliratilag forduljon a képviselőházhoz az önálló jegybanknak 1911-ben való felállítására érdekében. Az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadták és elhatározták, hogy azt a képviselőház elé terjesztik. Végül táviratilag üdvözlötték Kossuth Ferenczet, mint a párt díszelnökét.

A székeshérvári választás. Holnap lesz Székeshérvárott a képviselőválasztás. Báró Mannsdorff Géza, a 48-as és függetlenségi párt képviselőjelöltje, vasárnap mondta el programbeszédét. Támogatására a központból lejöttek Visontai Soma, Ugron Gábor és Csontos Andor képviselők, kik szintén beszédet mondtak a választókhoz és Kossuth Ferencz pártelnök és az országos függetlenségi párt üdvözlését tolmácsolták. Báró Mannsdorff beszédében hangsúlyozta, hogy törhetetlen hűve a 48-as és függetlenségi eszméknek, majd kijelentette, hogy az ország keresztény jellegét föntartani és az esetleges támadások ellen megvédelmezni, más felekezetek jogát s szabadságát tiszteletben tartani kötelességének vallja. Beszédét még Tóth Artur, Erdőssy Bódog pártelnökök.

A paksi mandátum. Az orsz. függetlenségi és 48-as balpártnak jelöltje, dr. Babocsay Sándor vasárnap tartotta meg programbeszédét a választókerület Dunaföldvár, Bölske és Madocsa községeiben. A jelöltet utájában kísérték Csépnán Géza, Bozók Árpád és dr. Molnár Jenő balpárti képviselők. A kerület székhelyén, Pakson, valamint az azt környező községekben csütörtökön és pénteken fogja a jelölt programbeszédét megtartani, mely alkalommal a balpárti képviselők közül többen lekísérik a kerületbe.

Az iskolák államosítása.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 15.

A népoktatás ingyenességéről szóló törvényjavaslat mai képviselőházi vitájának egyik legérdekesebb momentuma az volt, hogy a szónokok sűrűn követelték az iskolák államosítását. Ábrahám Dezső, Dessewffy Emil, Giesswein Sándor, Leitner Adolf, Bozók Árpád: ki nyíltan, ki kevésbé nyíltan ismerte el, hogy a magyar nemzet egységének megővése érdekében szükség van az iskolák államosítására. Érdekes, hogy még a néppárti Giesswein Sándor sem helyezkedett mereven szembe az államosítás gondolatával. A szász képviselők közül Lindner Gusztáv és Greskovich Miklós beszélt. Mind a ketten azon sopánodtak, hogy a javaslat végzetes lesz a szász iskolákra. Az oláh Goldis László szintén ezen a vesszőparipán nyargalt; csak hogy ő az oláh iskolákat féltette. Az ülés elején a miniszterelnök betértesztette a közadók kezeléséről és Budapest környékén építendő munkásházakról szóló törvényjavaslatokat.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.
Jegyzők: Szentkirályi Zoltán és Dudits Endre.
Az elnök: Megnyitja az ülést.
Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.
Az időközben beérkezett irományok előterjesztése után

Wekerle Sándor miniszterelnök törvényjavaslatot terjeszt be a közadók kezeléséről és a Budapest környékén építendő állami munkásházakról. (Éljenzés.)

A javaslatokat a pénzügyi bizottsághoz utasítják előzetes tárgyalás céljából.
Ezután harmadszori olvasásban megszavazza a Ház a közegészségügy rendezéséről, az állami vasgyárak különböző szükségleteinek beszerzéséről, a vác—budapest—gödöllői h. é. vasút engedélyezéséről és a rudolfsznadi árvízkarosultaknak nyújtandó államszegélyről szóló javaslatokat.

Napirend szerint az ingyenes népoktatás javaslatát tárgyalják ezután.

Az ingyenes népoktatás.

Ábrahám Dezső: Egy krajczárt sem tart fölöslegesnek, amit a nép javára szavaznak meg. Ez a javaslat egy nagy mulasztást van hivatva pótolni. Az állami befolyásnak föltétlen megőrzését sürgeti. Molnár János aggodalmait teljességgel fölöslegesnek és alaptalannak mondja, mert a katolikus morál épenséggel nem áll ellentétben a nemzeti eszme ápolásával. Nagy tárgyismerettel vázolja eztán a külföldi államok iskolapolitikájának fejlődését s Norvégiát tüzi ki követendő példának, ahol az állam nemcsak ingyen oktatja a gyermekeket, hanem szegényebb fiait könyvekkel és ruházzal is ellátja. Az iskolák végleges államosításáról nem mond le, mert azt nemzeti és társadalmi szempontok sürgetve követelik. Föltétlen elismeréssel adózik a kultuszminiszter működésének, amely a nemzeti állam kiépítésének után halad.

Lindner Gusztáv (szász) nem fogadja el a javaslatot, mert sérti a felekezetek autonómiáját. Attól tart, hogy az elemi oktatás terén háborus állapot fog előidézni a javaslat, mert a nem magyar ajku nemzetiségek nem fognak megnyugodni jogaik megsértésében.

Gróf Dessewffy Emil örömmel üdvözlöi a javaslatot, mert folytatásul tekinti az Apponyi által megkezdett nagyszabású nemzeti kulturpolitikának. A törvényt nem erőszak, szeretet sugallta, ezt be fogják látni a nemzetiségek is. Remélhető, hogy éppen e javaslat következtében a viszonyok bizonyos nyug-

vopontra jutnak. Politika szemben rámutat arra, hogy a magyar nemzetnek azt a jogát, hogy az állam nyelvére idegen ajku gyermekeit is megtanítsa, még a legtulzabb politikások sem vonhatják kétségbe. A szociális és nemzetiségi igazgatást ellensúlyozni kell; ezt a célt szolgálja a törvényjavaslat. (Helyeslés.)

Greskovich Miklós (szász) nem fogadja el a javaslatot. Az összes szász képviselők megnyugodnának, ha fakultative hoznák be az ingyenes oktatást. Az a felszólítás, amelyet a minap véstek Vörösmarty, meghatóan szép fehér szobrára: „Hazádnak rendületlenül légy hűve óh magyar” — az erdélyi szászok közt is visszhangra talált, mert a szászok rendületlenül hűek akarnak lenni a magyar hazához. (A szónok előtt ülő báró Bánffy Dezső nevet.) De nehéz időket élnek. Élet-halál küzdelemben vannak a románokkal s a szászok fentmaradásának kérdése egy azzal a kérdéssel, hogy Magyarország meg tudja tartani Erdélyt? Nem kicsinylik, teljes mértékben méltányolják azt a csodálatos, ifjú erőt, amely a román népben rejlik, de éppen ezért komolyan tartják a küzdelmet is. Ez a javaslat csökkenteni fogja a szászok ellenállási képességét, ami küzdelmünkre nézve végzetes lehet. (Egy perc szünetet tart.)

Az elnök felhívja, folytassa beszédét, mert más szónokot fog felhívni. (Zaj és mozgás.)

Greskovich Miklós: Bizalommal vannak a Kormány iránt, de tudják, hogy a törvények végrehajtása a helyi hatalmasságoktól függ. A törvényjavaslat ellen szavaz.

Giesswein Sándor: Minden közkérdésnek három dimenziója van: szociális, nemzeti és egyéni. Szociális szempontból csak helyeselni lehet a javaslatot, mert alkalmas az igazi demokrácia felköltésére igazi fészkekben: a nép szívében s megszünteti az egyenlőtlenséget a bíró fia, meg a kukoricacsész fia között. (Helyeslés.) A másik két szempontból a förtélem utmutatása szerint elyagadni az angol-szász faj nevelési rendszerét, amely a nemzeti fejlődést az egyéni hajlam és szabadság ápolásában találta meg. (Éljénk helyeslés.) Azt mondják, hogy két nyelvre nem lehet a gyermekeket tanítani. Ó volt Arábiában s hallotta, hogy az arab gyermekek egyformán jól feleltek arabsul és angolul; ir földön az angol gyermekeket írül és az ir gyermekeket angolul is tanítják; tudnak is.

Pop-Csicsó István: Könnyű az, mert a két nyelv hasonlatos.

Giesswein Sándor: Mint a német, meg a latin, mert az egyik germán, a másik kelta nyelv. Foglalkozzék egy kis izoláciával képviselőtársam, mielőtt véleményt mond. (Derültség.) Az állam fejlesztő s ellenőrző hatalmát nem tagadja, de ez nem jelenti azt, hogy az állam mellett az egyház ne taníthasson. Az etikai nevelés világáramlat. Vannak nagy természeti bölcsék, de azokról a milliók nem tudnak semmit; ha a millióknak vigasztalás kell, nincs más számukra, mint az evangélium, vagy a tóra. A nevelésnek hazafiasnak és vallásérkölesinek kell lenni egyfittesen s elismeréssel adózik a magyar állami iskoláknak. (Éljenzés, taps.) E törvényjavaslat kifejezésre juttatja az egyenlőséget, a demokráciát, amellét a szabad iskola nagy elvét. Éppen ezért nem osztja Molnár János aggodalmait; a javaslatot elfogadja. (Éljénk helyeslés és taps. A szónokot számosan üdvözlöik.)

Goldis László nemzetiségi szempontból foglalkozik a javaslattal. Magát a javaslatnak amaz intencióját, hogy az oktatás ingyenes legyen, örömmel üdvözlöi, de igazságtalannak tartja az államszegély beosztását és kintalásának feltételeit. Az állami oktatásnak nem hűve. Panaszolja azután, hogy a magyar nyelvet erőszakosan terjesztik. Hát nem erőszak, ha a tanító elveszti kenyerét, ha nem oktatja eredményesen a magyar nyelvet? (Zaj, ellentmondások.)

Felkiáltások: Magyar államban vagyunk!

Goldis László: Magyarosítani nem úgy kell, ahogyan a javaslatban tervezik. (Felkiáltások: Hát hogyan?) Erőszakos magyarosítás után nem boldogulnak a magyarok. Sokkal több román tanulna magyarul, ha erre nem kényszerítenék őket. II. József erőszakos politikája is reakciót szült, de nem járt igazi eredménnyel.

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a magyar nyelv államnyelv. Vegye ezt figyelembe fejtegetésénél. (Éljénk helyeslés.)

Goldis László ezután eltérő fejtegetésekbe bocsátkozik, mire az elnök a tárgynál való maradásra inti. Ha a magyarok nemzeti ünnepet ilnek, ez úgy tűnik fel, mintha a nemzetiségek ellen irányulna... (Zaj. Az elnök újból a tárgynál való maradásra figyelmezteti.) Nem fogadja el a javaslatot.

Leitner Adolf örömmel üdvözlöi a javaslatot. **Greskovich Miklós** félreértett szavait igazítja helyre. Goldis nem helyes értelemben interpretálta szóló szavait, melyeket a románokra értett.

Bozók Árpád: Kizárólagosan az államosítás hűve, azért a javaslatot nem fogadja el. A jelenlegi javaslat folytán az oktatás tandíjmentes lesz, de nem ingyenes. Ez a javaslat nem szünteti meg a népoktatás terheit. A községekre ezentul is súlyos adóteher nehezedik, nem fogadja el a javaslatot azért sem, mert a felekezeti iskolákat az állam pénzén istápolja. Már pedig felekezeti iskoláknak szóló el-

lensége. Nem ellenzöje, sőt erős híve a vallásosságnak, de felekezeti és vallás a más. A felekezeti válaszlatok gyűlölséget idéznek elő. A felekezeti iskolák a gyűlölséget ébresztenék a gyermekben egymás iránt. A javaslat nem védi meg a nemzeti szempontot, ezt csak az államosítás tenné. Ettől nem szabad visszariadni. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök két órákor a következő ülés idejének és napirendjének megállapítása után az ülést berekesztette.

A bankszakértők meghallgatása.

— A bankbizottság utolsó ülése. —

Budapest, június 15.

A bankbizottság ma befejezte a meghívott szakértők véleményének meghallgatását. Magyarország legkiválóbb pénzügyi kapacitásai magas színvonalon álló tanulmányokban fejtették ki szakvéleményüket, amelyekből most már a bankbizottságnak kell megállapítania, hogy az önálló magyar jegybank föllállítása milyen módokat mellett a legcélszerűbb és hogy milyen jelentést terjeszzen a képviselőház elé. Ezért a szakvéleményeket önálló kötetben kiadják és a tárgyalásokat ősszel folytatják.

A mai ülésen fölolvasták L á n c z y Leó főrendiházi tagnak, a kereskedelmi bank elnökgazdájának, nagy alapossgal készült és kiváló szaktudásra valló tanulmányát, amely igen becses adatokkal gazdagította a bizottság elé terjesztett anyagalmazt. Nagyon érdekes és tanulságos Halász Sándor miniszteri tanácsosnak, a postatakarékpénztár igazgatójának előadása, aki különösen a giro-forgalomról mondott egészen új dolgokat. Szabó Kálmán orsz. képviselő, a debreczeni kereskedelmi és iparkamara elnöke, nagy lelkesedéssel nyilatkozott az önálló jegybank föllállításának szükségességéről. Rendkívül nagy hatással volt Chorin Ferenc főrendiházi tagnak, a magyar gyáriparosok országos szövetsége elnökének, hatalmas érvekkel támogatott magas nivóju szakvéleménye, amelyben nagy közgazdasági ismeretének egész fegyverzetével indult harczba az önálló magyar jegybank mellett. A megdönthetetlen adatok és érvek egész tömegét vonultatta föl kétségtelenül bebizonyítva, hogy az ország boldogulása az önálló magyar jegybank nélkül el sem képzelhető.

A mai ülésről tudósítunk a következő:

A képviselőház bankbizottsága ma délután 3/5 órákor gróf Batthyány Tivadar elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak a kormány részéről: dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, Popovics Sándor és Décsy Zoltán államtitkárok, a bizottság tagjai közül: gróf Batthyány Tivadar elnök, Holló Lajos, Duzáth Ferenc, Eitner Zsigmond, Szemere Huba, Éber Antal, Mérey Lajos, Gotthard Sándor, gróf Teleki Arvéd, Szivák Imre, Hoitsy Pál, gróf Desseffy Emil, Nagy Dezső.

Az elnök megnyitván az ülést, bejelenti, hogy Jellinek Henrik ur, az Országos Magyar Kereskedelmi Csarnok elnöke, azt közli levélben, hogy gyöngéltetése miatt akadályozva van a megjelenésben, azonban elaborátumát a bizottság rendelkezésére bocsátja. Azt hiszi, ma lesz utolsó ülése a bizottságnak a szünetek előtt és így két irányban kell a bizottságnak a továbbiakra nézve határoznia. Azt hiszi, hogy a bizottság arra nézve egyetért, hogy a véleményeket azonnal nyomtatásban kiadják. Lánczy Leó, mielőtt magukra a kérdésekre reflektálna, hosszabb fejtegetést bocsát előle, melyben az önálló jegybank ellen és a közös jegybank fenntartása mellett foglal állást. Igaz ugyan, hogy ez a questionnaire tulterjed, sőt az ügyrend értelmében eza principiális kérdés ki volt zárva, de mégis azt hiszi, hogy a courtoisie-nak meg lehetne felelni az által, ha ezt a részt is közreadnák. (Helyeslés.) A horvát szakértők véleményénél az az elvi kérdés merül fel, amennyiben ezek horvát eredetiben adták be, kiadjuk-e a horvát szakértőknek véleményét horvátul is, vagy nem? (Felkiáltások: Csak magyarul!) A bizottság csak magyarul, az állam nyelvén kívánja a horvát szakértők véleményét közzétenni. (Helyeslés.)

Eber Antal: Az elnök előterjesztését megtoldja azzal, hogy ne csak a képviselőház és a főrendihá-

zati számára adassanak ki ilyen kiadványok, hanem hogy bizonyos számú példányt nyilvánosságra, a köznépszerű forgalomba is kellene bocsátani.

Elnök: Már tettem említést a képviselőház elnökének ebben az ügyben és kértém, hogy gondoskodjék annyi példányszámról, hogy az érdeklődő szakörök, továbbá a Ház könyvtára és irattára rendelkezésére elegendő példány álljon.

Eitner Zsigmond: Lánczy Leónak azt az emlékbeszédjét, amelyet az önálló bank ellen és a közös bank mellett tart, a kinyomatásból kihagyandónak véli.

Elnök ily értelemben mondja ki a határozatot és bejelenti, hogy Kornfeld Zsigmond a budapesti áru- és értéktőzsde elnöke súlyosabb természetű betegségben szenvedvén, most már azonban a javulás útján van, arról értesítette, hogy 10—12 nap múlva talán előterjeszheti véleményét. Ezt az időpontot megvárják és akkor az ő szakvéleményét is, — amely mindenestre oly értékes, hogy nem lehet mellőzni, — a többiekkel kiadják. (Helyeslés.)

Még egy más kérdés van itt, amelyet az ülés elején kell elintézni és ez a jövőre vonatkozó modus procedendi kérdése. A mai napon befejezzük a szakértők kihallgatását. Következik ezek kinyomatása és természetesen a legközelebbi hónapokban a bizottság tárgyalásait felfüggesztjük, de az ősszel igénytelen véleményem szerint a bizottságnak mindenestre újra fel kell vennie a tárgyalások fonalát. Megjegyzem azonban, hogy végleges határozatot még az ősszel, mondjuk októberben a bizottság aligha hozhat, mert méltóztatik tudni, hogy mi abból a törvényes álláspontból indultunk ki, hogy a bizottság időközben pertraktálja az önálló bank felállításának kérdését. Közben a törvényes terminuson belül, nyilatkozik az Osztrák-Magyar Bank, ha annak nyilatkozata beérkezik, — remélhetőleg nem fogják bevégni december 31-ét, akkor a bankkal tárgyal a kormány s akkor három álláspontot fogunk ismerni: Egyik a banké, a másik az önálló bankra vonatkozó anyag és végül mindenestre a kormány fog nyilatkozni ebben a kérdésben. Akkor jön el az ideje, hogy véglegesen határozzunk a képviselőház elé terjesztendő javaslatra nézve. En azonban azt hinném, amennyiben a t. bizottság osztozik nézetemben és felfogásomban, hogy nekünk, mielőtt a kérdés principiuma felett döntünk, magunknak bizottságilag kellene a szakértők által rendelkezésünkre bocsátott anyagot tárgyalás tárgyává tenni, úgy, hogy talán szeptemberben, vagy októberben, amint a beosztás engedi, a bizottság kebelében tárgyalnók a szakértők állásfoglalását, különösen a principiális főkérdésre nézve s azután a kellő pillanatban vennők tárgyalás alá magát a principiális részét a dolognak és az ennek kapcsán a képviselőház elé terjesztendő jelentést. (Helyeslés.) Méltóztatik talán előterjesztésemhez hozzászólni? (Nem!) Ha nem, akkor az elfogadottnak jelentem ki azzal, hogy méltóztatnak az elnök és előadó urat megbízni, hogy a következő ülés idejét megállapítsa és a kormányynyal egyetértőleg a bizottságot annak idején egybehívja. Következik a szakértők meghallgatása.

Halász Sándor

min. tan., a postatakarékpénztár igazgatója:

A bankrendszerre vonatkozó első kérdésre nézve már azért is az állami jegybank ellen nyilatkozik, mert az államnak Magyarországon a postatakarékpénztárban már van olyan intézete, mely évente sok száz milliónyi letétet vonz magához. Az alapötke nagyságára vonatkozólag megjegyzi, hogy annak megszabandó nagyságára lényegesen befolyhat az a körülmény, mennyiben lesz képes a jegybank magánál központosítani a forgalmi eszközeit lényegesen növelő giro-pénzeket. Minthogy e részben vermes reményeket táplálni nem lehet, tekintélyes alapötke beszerzése mellett van, melynek beszerzésénél a külföldet sem mellőznék, bár a súly a belsőre fektetendő.

Az érzefedezetre vonatkozó kérdést illetőleg előadó nagy súlyt fektet arra, hogy a jegybank az ország deviza-politikáját magánál központosítsa. Az érzésváltókat tehát legalább bizonyos részben az érzefedezetbe beszámítandónak tartja. A bankjegykontingensre nézve pedig megengedőnek tartaná az adóköteles bankjegyek kibocsátását már azért is, mert az adóköteles bankjegyek tartalékot képeznek a giro-forgalomra is.

Véleményének legnagyobb részét a csekk- és giro-rendszernek szenteli, melynek az üzletágak között elsőrendű helyet kívánna biztosítani, meggyőződése lévén, hogy a jegybank feladatai jól szervezett és kifejlett csekk- és giroforgalom nélkül nem lesz képes megvalósítani. Előadó tüzetesen foglalkozik a két főtípussal, amelyben a csekk- és giro-rendszer a valóságban érvényesül, amelyeknek egyike Angliában és Észak-Amerikában, a másika pedig a kontinens egyes fő államaiban jut jellemzően kifejezésre. Majd adatokkal igazolja azt a rendkívüli hatást, melyet a fizetési proccszus ezen alakzata a készfizetési eszközök, nevezetesen az érczépénz jobb kihasználhatósága tekintetében gyakorolhat. Különösen számba kell venni, hogy az Osztrák-Magyar Bank közös jellege folytán ma a monarchia egész területe ugyszólván egy giro-piaczot képez s

a magyar jegybank életbelépésével a giro-piacz is meg fog szűkülni. Végre azon kell lennünk, hogy a giro-forgalmat lehetőleg egyéb nemzetközi fizetések kiegyenlítése számára is hozzáférhetővé tegyük.

Tüzetesen kifejti azon részletes intézkedéseket, amelyek szerinte a giroforgalom érdekében első sorban magánál a jegybanknál volnának létesítendők. Szószólója a giro-kényszernek s amellettt volna, hogy a jegybank jogosítva legyen legalább bizonyos összegű erejéig kamatozó letéteket elfogadni. A legnagyobb hatást várná azonban az állami és egyéb közpénzeknek a giroforgalomba való minél kiterjedtebb bevonásától, miután ez például szolgálhatna az egyes magánfeleknek, aminek hatása a számlák számának jelentékeny megnövekedése lévén, fizetési műveleteknek pusztá átkönyvelések után való lehetőségére jelentékenyen fokozható, valamint a tőkéknek lehetőleg egy helyen való összpontosítása is előmozdítanék. Sajnosan konstatalja előadó a csekk-rendszernek egyéb hitelintézeteknél való föltötte elmaradását. Kiejti, hogy a 2681 millió takarékbetéttel állandékkal mindössze 159.7 millió csekkzámlai álladék áll fenn. Szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy magánpénzügyintézeteknél a csekk- és giro-rendszert mindenáron ki kell fejleszteni.

Áttérve az Ausztriával való viszonyra, miután részletezte, hogy mily összegek juttattattak el eddig giroforgalom után Ausztriába, azt a következtetést vonja le, hogy amennyiben a jegybank-közösség megszűnik és amennyiben kívánatos, hogy a giro-átalakulások minél kiterjedtebb mértékben váljanak lehetővé, s ez mindkét állam érdeke, úgy azt a lehetőséget, melyet eddig az osztrák-magyar bank töltött be e téren, mely centrális helyzeténél fogva fiókhálózatával és biztonsági momentumaival a giro-rendszernek fenntartására képes, vagyis más szóval, módot kellend keresni, hogy a magyar jegybank az osztrák jegybankkal a kölcsönös átutalások érdekében egyezményes megállapodásra jusson. Ezzel természetesen eljutunk Ausztriával szemben is a nemzetközi giroforgalom megteremtéséhez, melynek többé-kevésbé ugyanazon szempontok alá kell esnie, mint az olyan giroforgalomnak, amely esetleg más külföldi államokkal szemben létesítenék.

Ismerteti azon intézkedéseket, amelyek a nemzetközi giroforgalom megteremtése érdekében eddig máris történtek, és véleményében oda konkludál, hogy banktechnikai alapon akár magán, akár állami intézetek közreműködésével a nemzetközi giroforgalom tényleg meg lehet teremteni, feltéve természetesen, hogy arra nézve az anyagi feltételek is megvannak. Mindezeket a feltételeket pedig megteremteni azon mélyreható és sokoldalú tevékenységnek feladata, mely belső gazdasági állapotainknak, valamint nemzetközi érintkezésben, különösen fizetési mérlegünknek javításával áll szoros kapcsolatban.

Halász szakvéleményét a bizottság éljenzéssel fogadta.

Kérdések a szakértőhöz.

Gróf Teleki Arvéd: Mennyire értékeli a t. szakértő ur a postatakarékpénztár clearing-forgalmának költségét?

Halász Sándor: Erre nézve határozott választ nem tudok adni, mert hiszen a költségek összefolynak a takarékközlettel.

Gróf Teleki Arvéd: Vannak-e és mily költségek, melyeket a posta esetleg szenved a clearing-forgalom lebonyolítása által, különösen a portómentesség tekintetében?

Halász Sándor: Már korábban igyekeztek megállapítani, hogy a portómentes csekkforgalom mennyiben károsítja a postát. De az találatott, hogy a postaintézet utalványforgalma nem csökkent.

Gróf Teleki Arvéd: A postatakarékpénztár clearing-forgalmának költségmentes tétele nagy áldozatokkal ró az államra, ha pl. a csekk ingyenessé tétele...

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ingyenes?

Gróf Teleki Arvéd: Az ürlapok bélyegilletékét értem.

Halász Sándor: Az oly csekély; különben is a törvényes intézkedések állapítják meg. Különösen az új csekk-törvény intézkedik e tárgyban.

Gróf Teleki: De a régi szerint kérdem.

Halász Sándor: A blankettákra nézve 4 fillér kedvezmény bélyeg áll fenn, mert ha nem volna kedvezmény, akkor az utalványokra kirott bélyegilleték szednék. Tekintve, hogy a bélyegilleték nagy összeg mellett is csekély fix összeg, nem valószínű, hogy ezáltal a csekk-forgalom lényegesen érintetnék. Hiszen látjuk erre nézve Anglia példáját.

Gróf Teleki Arvéd: A kérdéssel odatendél, hogy a bélyegmentességet úgy a postatakarékpénztár és clearing-forgalomnál, mint a jövőndő csekk-törvény alapján nem kellene-e dekretálni és nem lenne-e ez is egyik eszköz a csekkforgalom emelésére.

Halász Sándor: En az illetéket nem tartom oly magasnak, hogy ez a forgalmat csökkenthetné, mert óriási összegekről szólhatnak a csekkek, amelyek szintén 4 fillér alá esnek úgy, hogy ez a csekély áldozat nem befolyásolhatja a forgalmat.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Mikor a csekk-törvényt a nemzetközi értekezleten tárgyalják a múlt évben, ez külön megvitattás tárgyává tétetett, s az indított ezen rendszer megtartására, hogy a szak-

érték, kik ott működtek — pedig az internacionális és kiváló szakértőkből álló kongresszus volt — oda-nyilatkoztak, hogy nem tartanak attól, hogy a bélyeg ártalmára volna a forgalomnak.

Eber Antal: Azt a kérdést intézi, hogy eltekintve a csekkbélyegektől, miután a szakértő olyan nagy súlyt helyez és pedig joggal a csekk- és giroforgalom minél tovább való kifejllesztésére, vajjon éppen a jegybank szempontjából nem tartja-e azt, hogy nagyban előmozdítaná a csekk- és giroforgalom kifejlését az az intézkedés, hogy a postatakarék-pénztárnál ma szokásos komplikált jutalékszámítási és kezelési díjrendszer eltöröltetné, ami annál könnyebben volna eszközölhető, mert a postatakarék-pénztár nyereséget mutat ki.

Dr. Halász Sándor: Bátor vagyok megjegyezni, hogy a t. felszólaló ur beszéde teljesen egyezett azon nagyérdemű felolvasással, amelyet ugyanezen tárgyban a költségvetés tárgyalása alkalmával méltóztott a Házban tenni. Akkor ő exczellenziája a kereskedelmi miniszter ur kijelentette, hogy azon kérdéssel foglalkozik és bátor vagyok jelenteni, hogy ő exczellenziájától e részben utasítást kaptam, hogy tegyem a kérdést tanulmányozás tárgyává. Ezek a tanulmányok hosszabb időt vesznek igénybe, erre nézve tehát pozitív kijelentést most nem tehetek. (Helyeslés.)

Elnök: Kiván-e még valaki kérdést intézni? (Nem.) Ha senki, akkor a bizottság köszönetét fejezi ki a méltóságának igen érdekes előadásáért. (Élénk éljenzés.)

Szabó István

orsz. képviselő, a Debreczeni Kereskedelmi- és Ipar-kamara elnöke:

A magyar jegybankot részvénytársasági alapon tartom létesítendőnek; az állam befolyásától lehetőségig védve, de annak ellenőrzési jogát biztosítva. Az alaptőkét mindjárt kezdetben 150 millió koronában vélném megállapítandónak. És pedig nem magas, 500 korona névértékű, névre szóló részvényekben, hogy a mi vagyoni viszonyainkra való tekintettel könnyebben hozzáférhető legyenek.

Addig, amíg Ausztriával a közös vámterület fennáll, kívánatosnak tartom, hogy a magyar jegybank fedezeti rendszere az osztrák-magyar bank bevált fedezeti rendszerével egyenlő legyen. Ennek folytán a bank jegyének fedezetül szolgálának: 40% ércfedezet, a többi bankszerű fedezet állana: leszámított, legalább két aláírású váltók, lombard-kölcsönök, varrantok stb. A forgalomban lévő bankjegyek értékét a szabályszerű fedezetek feltétele mellett egyelőre 800 millió legmagasabb összegig vélném engedélyezhetőnek. Jegykibocsátási adót egyáltalában nem követelne semmi összegből.

Különösen lényegesnek tartom azt, hogy különös kedvezőtlen pénzügyi helyzeteket kivéve, a kamatláb ne az egész vonalon minden üzletágnál emeltessek, hanem csak azon üzletágnál, amelynél a tulpekuláció korlátozása szükségesnek mutatkozik. A szabadalom, tekintve a nagy beruházási szükségleteket, legalább 15—20 évre szóljon. Azonban az Ausztriával való kiegyezés, illetőleg a főbb kereskedelmi szerződéses lejáratakor az újabb kötések után a kormány kezdeményezésére a feltételek közösen módosíthatók. Részvényeseinek a tisztességes kamatozomattal kell biztosítani, de ez 6%-on túl ne menjen. Tekintettel arra, hogy ugy Ausztriában, mint Németországban, sőt Franciaországban is, a jegybankok nem készíttetők: ércfedezetünk biztosítása szempontjából a mi bankunk se legyen készíttető. A pénzügyi állandóságát az ércfedezet szabályszerű betartása, a mindenképpel szolid és szakszerű vezetés lesznek hivatva biztosítani a bank részéről: amihez elengedhetlen feltétel az államháztartásnak céltudatos, szigorúan szakszerű vezetése.

Ha az osztrák kormány és az Osztrák-Magyar Bank a tisztességes szétválás elé akadályokat nem állít, úgy a bankaktában lefejtett alapon a szétválás, illetőleg átmenet egész simán megtörténhetik. Mindenesetre az új magyar jegybankot már 1910. október 1-ére szervezni kell. A kormány tartson készletben 200—250 millió korona kincstári pénzt és szükség esetén bocsássa azt rendelkezésre, nehogy az osztrákok az Osztrák-Magyar Bank felhasználásával az ország pénzügyi helyzetének nehézségeket okozhassanak mezőgazdaságunk, kereskedelmünk, iparunk jogos hitele kielégítése körül. Azért feltétlen szükséges, hogy a magyar jegybank felállítása a törvényhozás által a lehetőség szerint mielőbb elrendeltesse, mert a pénzügyek nyugodt kialakulásának legfőbb kelléke az időbeni biztonság és legnagyobb ellensége a bizonytalanság.

Chorin Ferenc

főrendiházi tag, a Magyar Gyárosok Szövetségének elnöke:

Igen t. bizottság! Köszönöm a t. bizottság meghívását, de minthogy a meghívás hozzám, mint az országos szövetség elnökéhez is szól, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a Gyárosok Országos Szövetsége e kérdéssel egyáltalán nem foglalkozott és beadandó véleményem tehát tisztán és kizárólag egyéni véleményemnek tekintendő, amely a Gyárosok Országos Szövetségének tekintélyére nem hivat-

kozhatik. Annyit ér, amennyi benne foglaltatik. Kötelességemnek tartottam félreértések kikerülése végett ezt lojálisan előterjeszteni. (Helyeslés.)

A felállítandó külön magyar jegybank lehet állami bank vagy magánbank. Az állami bank mellett szól, hogy a jegykibocsátás az állam kizárólagos joga és a bankjegyek értékének fenntartásától függően az állami pénzügyrendszer biztonsága és az ország hitele, maga az állam végezze mindazokat a műveleteket, amelyek a pénzügyrendszer és hitel épségét megóvni hivatású és ne szolgáltatassa ki e fontos érdekeket egyes részvényesek magánérdekeinek. Tisztán állami bank Európában csak Oroszországban, Svédországban és Bulgáriában van. Az állami bank rendszere különösen Oroszországban vált be fényesen, ahol a szerencsétlen japán háború folyamán és azóta is fenn tudták tartani a bankjegyek értékét és minden zavar nélkül beváltották jegyeiket. A többi nagy európai magánjegybankok szabadságának megújításánál is mindannyiszor hallatszanak hangok a tudomány és a gyakorlat férfiainak köréből, melyek az állami bank rendszerre való áttérést sürgetik. Az állami bank rendszerre tehát nem szabad könnyedén átsiklani; véleményem szerint a kérdés komoly tanulmányt érdemel. És ha mindazonáltal a mi viszonyaink között a magánbank felállítása mellett nyilatkozom, teszem ezt a következő okokból. Első és döntő érv az a pszichológiai momentum, hogy nagyobb a bizalom az olyan gazdasági intézmény iránt, amely megjelenésének formáiban konzervatív és a meglévő, bevált intézmény formáihoz hasonul. Az állami bankot állandóan körülveszi a bizalmatlanság, hogy az állam nem fog eléggé különbséget tenni a bank műveletét és saját pénzügyi operációi között. Ezek az érvek mind a magánbank mellett szólnak, mit úgy képelek el, hogy a magántőke állami befolyás és ellenőrzés alatt vezesse az önálló magyar jegybankot. Magánbankról beszélve, csak az egybankrendszer jöhet szóba. A több-bankrendszer fennállhat ott, ahol történelmi fejlődés eredménye, bár ezekben az országokban is állandóan centralizációra törekednek.

A második kérdőpontra kívánatosnak tartja, hogy a felállítandó magyar jegybank minél nagyobb alaptőkével rendelkezzen. Az alaptőkének kettős feladata van: hogy biztosítéki alapul szolgáljon, hogy a jegybank műveleteinek alapját kiszélesítse. A francia és olasz bank alaptőkéjének e biztosítéki jellege domborodik ki inkább, mert amott az egész alaptőke, az olasz banknál az alaptőke jelentékeny része állampapírokból van fektetve: a Reichsbank és az Osztrák-Magyar Bank azonban alaptőkéjüket dolgoztatták és műveleteik alapjának kiszélesítésére használták fel. A jegybank passzív üzletei a bankjegyek kibocsátása, a giro- és letéti üzlet. Fedezete e passzív üzletnek: az ércalap, a bankszerű fedezet, főleg a bankszerű váltók, amelyeknél megvan a biztonság, hogy értékük befoly, amint lebonyolítottat az üzlet, amelyből erdek. Egy további előnye a nagyobb alaptőkének, hogy azoknál a jegybankoknál, ahol a jegykibocsátás abszolút kontingentáltatott, vagyis adva van az ércfedezetnek és bankjegyeknek egymáshoz való viszonya, veszélyt jelenthet az ércfedezethez való közeledés. Ez a veszély annál később következik be, illetőleg annál inkább válik lehetőtlenné, minél nagyobb a jegybank dolgozó alaptőkéje. Másrészt tulmagas alaptőkét sem szabad követelni, mert könnyen bekövetkezik, hogy gazdasági szélesed idején a tulmagas alaptőke nem hozza meg a megfelelő kamatot és a bank majd esetleg olyan üzletekkel igyekszik magát kárpótolni, a melyek nem felelnek meg a jegybank legfőbb hivatásának. A bank alaptőkéje tehát 100 millió koronán felül legyen, de nem szükséges, hogy a 150 millió koronát felülhaladja.

A második kérdésnél akarok foglalkozni Magyarországi váltóhitelének kérdésével is, amelyet egy kiváló szakértő, Barta Arnold udvari tanácsos ur, véleményem szerint nem egészen helyesen állapított meg. Barta szakértő ur érdekes és mélyreható számításában az osztrák-magyar bank váltótárcza-állományából indul ki és ebből igyekszik hiteligenyünket megállapítani. Ez a kiindulási pont téves és tévesek az ebből levont következtetések. Az osztrák-magyar bank a váltóhitel megosztását Magyarország és Ausztria között azelőtt — még három év előtt is — a váltók benyújtása szerint mutatta ki, s csak az utóbbi években változtatott kimutatásaiban rendszert oly módon, hogy a váltótárcza-állományt, tehát a váltóállományt fizetési hely szerint mutatja ki. E rendszer mellett azonban nem lehet betekintést nyerni Magyarország váltóigenyeire. A helyzet ugyanis a következő: Magyarország árutartozásának jelentékeny részét Ausztriával szemben (főleg a textilszakmában) váltókkal fedezi, melyek 6., 9., 12 havi lejáratúak. Ezeket a váltókat az áruhitelvezető vagy valamely osztrák banknál számítja le és azután az osztrák-magyar bankhoz jutnak visszelszámítás után, vagy pedig közvetlenül számítja le az Osztrák-Magyar Bank osztrák főintézeténél. Ez a leszámítási igény nem magyar váltó-elfogadónak, hanem az osztrák áruhitelvezetőnek az igénye; a bank e váltókat az osztrák áruhitelvezető javára számítja le és ez a proczesszus véleményem szerint a bank kettéválasztása esetén sem változhat.

A 3. kérdőpontra vonatkozólag nem tartja két-

ségesnek, hogy nálunk is elő tudná a piac teremteni a szükséges alaptőkét, minthogy azonban heverő tőkék és felmondható külföldi követeléseink nincsenek, a piac rögtön igényelné is az így befizetett összegeket és hiteligenyünk a bank iránt körülbelül ugyanannyival volna nagyobb a rendesnél. Ohajtandó tehát, hogy legnagyobb részben a külföldi tőke jegyezze a bank részvényeit, ami természetesen nem zárja ki a belföldiek jegyzését.

A 4-ik kérdőpontra azt mondja, hogy a fedezeti rendszer többféle lehet. Vagy adva van a kibocsátandó bankjegyek maximuma, mint a Banque de Francénél, vagy pedig a kibocsátandó bankjegyek mennyisége az ércfedezet többszörösében állapítatik meg. A fedezeti aránynak nálunk is minimum 40 százalékosnak kell lennie. Az ércfedezetnek megfelelő bankjegymennyiségen felül egy bizonyos összegig a bank adómentesen bocsáthatna ki bankjegyet. Egy jól vezetett jegybank állandóan arra fog törekedni, hogy ércfedezete minél nagyobb legyen és nem fogja beérni 2/3 minimummal. Ez a törekvés természetesen törvényes vagy alapszabályszerű intézkedésekkel nem biztosítható.

A jelzalogizlet természeténél fogva nem tartozik a jegybankszerű üzletek közé, sem értéktartó, sem hitelpolitikáját nem szolgálja. A bank nem tehet különbséget merkantil- és agrárváltó, csak bankszerű és nem bankszerű váltó között. Ki kell tehát zárni a jegybank váltótárczájából minden váltót, amely nem áruüzletből ered, csupán pénzügyes céljából bocsátott ki és ki kell zárni az olyan áruváltókat is, melyeknek hosszu a lejárat.

A 8-ik pontban lényegileg az állam és a jegybank közötti viszony oly módon szabályoztassék, hogy az állami hiteligeny és a bankpolitika között semmiféle viszony ne legyen. Határozott befolyás volna biztosítandó az államnak a bank vezetésébe, illetőleg a vezető tisztviselők kinevezésébe.

A 9-ik kérdőpontra a szabadalom idejének megállapításánál Chorinnak az a véleménye, hogy tekintetbe veendő, hogy a bank megalakulásakor jelentékeny összegeket investál, az organizálás és megszilárdulás első éveiben pedig előrelátólag nem kecsesgetheti magát nagyobb nyereséggel.

Szükséges-e, hogy az önálló magyar jegybank már keletkezésekor készíttető bank legyen?

Mielőtt e kérdésre érdemlegesen válaszolnánk, vizsgáljuk meg, hogy több európai jegybanknál hogy van e kérdés szabályozva, nehogy olyan követelményekkel lépünk fel az önálló magyar jegybank iránt, melyek ennek felállítását már a priori lehetetlenné teszik. Készíttető bank, tehát olyan, mely fizetéseit állandóan aranyban teljesíti. Európában csak az angol bank. Olaszország bankja készíttetőnek indult, de néhány évi sikertelen kísérletezés után a készíttetéseket beszüntette és bár eleinte árszóval volt kénytelen küzdeni, ma már ott tart, hogy valutája értékállóvá és biztonságosá tette. Svájc központi bankja nem készíttető bank. A német Reichsbank a múlt évi krízis alkalmával, amikor az aranykiszivárgás fenyegette, módosította eddigi politikáját és pedig azért, mert ércfedezete 41,7%-ra csökkent. Az osztrák-magyar bank nem készíttető bank. A bankszakértők, köztük elsősorban Spitzmüller, ugyanazon okokkal indokolták meg a készíttetések elhagyását, mint amely okból a mi szakértőink a felállítandó magyar bankot készíttetőnek óhajjták.

Miért követelnek szakértőink készíttetést? Mert attól tartanak, hogyha a bank nem készíttetőnek indul, akkor nem leszünk képesek bankjegyeink értékállóságát fenntartani, szóval diszágó keletkezik. E pesszimistikus nézetük fizetési mérlegünk passzivitásában gyökerezik. De vajjon indokolt-e ez a pesszimizmus? A fizetési mérlegre vonatkozó számításokat, bármily ötletesek és lelkiismeretesen összehordottak legyenek azok, a legnagyobb szkepszissel kell fogadni. Gyakorlott, jószemű statisztikus az ilyen számításokat minden pillanatban halomra dönteti. Másrészt azonban nem pusztán a fizetési mérleg az, mely a külföldi bizalmat irányítja, hanem az illető ország vagyommérlege is. A fizetési mérleg csak a vagyommérleggel együtt nyújt képet valamely ország helyzetéről. A fizetési mérleg a belföld és külföld közti tartozások és követelések egyenlege. Azonban ez egyenlegnek passzív, vagy aktív jellege nincs feltétlenül összefüggésben az ország pénzügyi helyzetével. Annál a kérdésnél, mennyivel tartozunk a külföldnek, fontosabb, hogy mire használtuk fel a kölcsön vett összeget. Amivel Magyarország eladósodott a külföldön, azt befektette jövedelmező eszettel a nemzet vagyona, fizetőképessége gyarapodott. Amíg azonban adósságunk rögtön kamatfizetést igényelnek, a fizetőképesség emelkedése lassabb folyamatu. Hogy Magyarországon a fizetőképesség meg van, azt szépen illusztrálják az utolsó évek eseményei.

Fizetési erő igenis van az országban s ez az erő az önálló bank mellett véleményem szerint csak gyarapodna. Az önálló bank ugyanis háromtöredék volna gazdálkodásunknak, állandóan tudnók — mert a bank politikája állandóan figyelemzetne — hogy milyen helyzetben vagyunk, korlátozni kell-e befektetéseinket, csökkenteni az importot, forszirozni kell-e kivitelünket, stb.

Mire alapítják egyébként azt az állítást, hogy

egy nem készfizető magyar bankkal szemben a külföld bizalmatlan lesz? Ha ez jól lesz szervezve, kellő ércfedezete lesz, helyes devizapolitikát folytat, ha úgy viszi ügyeit, hogy minden percében felvehesse a készfizetéseket, akkor a legrövidebb idő alatt legyőzi a bizalmatlanságot, melylyel esetleg a külföld ellene — mint új intézmény ellen — viselkedik. Tekintettel arra, hogy összes behozatalunk 76 százalékát Ausztria fedezi s kivételünk 70 százaléka Ausztriába irányul, főleg az utolsó szemügre egy önálló bank felállításánál, hogy miként fog pénzforgalmunk Ausztriával lebonyolítatni? Magyarország kereskedelmi mérlege az utolsó hat évben 420 millió többletet, tehát évenként átlag 70 milliót tüntet fel. Ezt az aktivitást csak a vámkielégítés történt kivétel idézte elő, mert mérlegünk Ausztriával szemben az utolsó években passzív s 1905—1906-ra a behozatala majdnem 200 millióval emelkedett, ami főleg az ipari várnak drágító hatásának tudható be. Hogy az óriási behozatalból Ausztriának vállalkozói haszonban, munkabérekben száz meg száz millió jövedelmet nyernek, felesleges bizonyítani. Ausztriának tehát legnagyobb érdeke, hogy e kölcsönös forgalom elé semmiféle akadályt ne gördítsen. Már pedig a bankjegyek diszparitálása olyan akadály, mely a forgalmi viszonyok gyökeres megváltoztatását idézheti elő. Ilyen körülmények közt Ausztria közgazdaságának legkiválóbb érdeke, hogy a magyar piacot bevédereje teljes egészében, minden megrázkódtatástól menten megtartsa. Minden megrázkódtatást, mely a magyar piacot éri, megéreznek odaát is. Nagyon valószínű, hogy mindaddig, míg közös lesz a vámterület, a két állam jegybankjai egymással kartellviszonyba lépnek. De ha nem, akkor ez a kartellviszony a kölcsönös, óriási és közvetlen (tehát várnak által nem akadályozott) forgalom mellett magától, mintegy automatikusan következik be s a két állam bankjegyeinek teljesen egyenlő értékelését fogja eredményezni.

De ha ez nem is következik be teljesen, ha lesz is valami csekély disagio, akkor e disagionak feltétlenül iparfejlesztő hatása lesz. Mindazok, akik fizetési mérlegünk passzivitásából kiindulva úgy tüntetik fel Magyarországot, mint aki a külföld jóakarátára rászorul, még azok sem vonják kétségbe, hogy ez az állapot nem az ország természetéből következik, hanem egy negyvenéves gazdasági rendszer folyománya, amely rendszer megfosztotta Magyarországot attól, hogy ipart fejlesszen, hogy tőkéket gyűjtson s arra kárhoztatta, hogy ipari szükségleteinek kielégítését külföldön, elsősorban Ausztriában keresse. A termelés fokozása azonban önálló vámpolitika nélkül el nem érhető; az önálló vámpolitika szurgátumaival ideig-óráig elérhetőnek valami eredményt, de nagyobb szabású ipari fellendülés ez alapján el nem képzelhető. Önálló vámterületnek pedig elengedhetetlen előfeltétele az önálló bank. Szükségesnek tartom, hogy a gazdasági önállóságra való áttérést megelőzze a magyar jegybank felállítása, mert minden új gazdasági rendszer inaugurálása bizonyos megrázkódtatásokkal jár s nekünk arra kell törekednünk, hogy e nehézségeket ne halmozzuk össze egy időpontra. Amikor gazdasági rendszerünkben az önálló vámpolitika órája üt, kell, hogy valutánk és hitelügyünk a mi sajátos viszonyainknak megfelelő szabályozást nyert legyen.

Konkluzióm tehát a készfizetés kérdésében a következő: Az önálló magyar jegybank felállításánál ugyanazon elvek tartandók szem előtt, melyek az osztrák-magyar bankot 1892 óta vezették. Nem tartom szükségesnek, hogy az új magyar jegybanktól többet követeljenk, mint amennyi igényt az osztrák-magyar bank iránt támasztottunk, mely de faktó készfizető bank, amelynek készfizetési kötelezettsége azonban a törvény által fel lett függesztve. A magyar jegybank úgy rendezkedjék be, hogy fizetéseit készpénzben teljesíthesse anélkül, hogy a megszilárdulás első éveiben készpénzfizetésre törvényes kötelezettsége állna fenn. Szükségesnek tartom ezt azért, mert nem láthatjuk előre azokat a támadásokat, melyeket spekulatív célzattal, vagy azért, hogy az önálló bank és az önálló vámtarifának eszméje diszkreditáltassék, a bank ellen fognak intézni. Nem akarnám, hogy a bank működése első éveiben egész tevékenységét ércfedezete megvédésére legyen kénytelen fordítani.

Magyarország jelen viszonyai közt nem tartom szükségesnek, hogy a magyar jegybank már keletkezésekor készfizető legyen, de azért a készfizetéseket különösen a legitím külföldi igények kielégítése végett fakultatíve felveendőnek javasolnám.

A 12-ik kérdésre: Az átmeneti intézkedéseket a viszonyok mintegy szükségszerűen előírják. Az osztrák-magyar bank üzetének, befektetéseinek és ércfedezetének átvétele, illetőleg a részvényesektől való megváltása és megosztásának módzatai a két állam közti megállapodás tárgyai, melyeket a bankokmányok rendelkezései irnak elő s amelyeket a szakértők eddigi véleményadása teljesen fölborított. Amire az átmeneti intézkedések között szorítottam, hogy Ausztria és Magyarország között megállapodás jöjjön létre a pénzforgalom egységének fenntartása végett. Ez mindkét ország kíváló érdeke s nem is hiszem, hogy e tekintetben bármely nehézség merülhetnének fel.

Elnök: Kíván valaki a t. bizottsági tag urak közül kérdést intézni a szakértő urhoz? (Nem!) Ha nem, akkor köszönetünknek adok kifejezést az igen érdekes előadásért. (Élénk éljenzés.)

Következik Lánzy Leó, a kereskedelmi bank elnökgazdátja, írásban beadott véleményének ismertetése.

Lánzy Leó

Jórendiházi tag, a Budapesti Kereskedelmi- és Ipar-kamara elnöke, a Kereskedelmi Bank elnökgazdátja:

Visszapillantást vet a közös bank működésére és ezután konkluzióképpen a következőket mondja: Teljes meggyőződéssel állíthatom, hogy az ország azokat a főfeladatokat illetőleg, amelyeket a központi banktól elvárhat, a bankrendszer közössége folytán olyan kiszolgálásban részesült, aminőt független banktól elvárni lehetetlenség.

A koronaérték paritásának fenntartásával kapcsolatos ténykedésünknek miként fogjuk fizetési mérlegünk passzivitása mellett pótolhatni azokat az erőforrásokat, melyek jelenleg Ausztria részéről annyira megkönnyítik nekünk valutánk fenntartását? Teljesen saját lábunkon állva, mily módon szabályozzuk a külföldi váltóárfolyamokat és mennyiben lesz képes az új bank megvédeni azt az ércfedezetet, amely az országban cirkuláló bankjegyek részleges fedezetét jelenti.

Itt mindenekelőtt tisztában kell lennünk azzal, hogy miként lehet egy ország passzív fizetési mérlegét kiegyenlíteni? Tudtommal csak kétféle módon. Vagy az áruforgalom aktív feleslege folytán vagy külföldi adósságok kontrahálása, illetőleg idegen tőkék beözönlése után; tertium non datur! Én legalább más módot nem ismerek. Azt hiszem, más sem. Ami a kereskedelmi mérlegünket illeti, tudjuk ugyan, hogy ez aktív (Fellner szerint körülbelül 1120 millióval), de azért messze alul marad annak, hogy fizetési mérlegünk egyéb terhért ellensúlyozhassa. Ezt az állapotot máról holnapra megváltoztatni nem lehet. Azt hiszem, ebben mindnyájan egyetértünk.

Marad a másik mód, a passzív fizetési mérlegnek hitelgyenlítésével révén való kiegyenlítése. E tekintetben első sorban azzal kell számolni, hogy az a jelentékeny visszleszámítási hitel, amelyet az ország az osztrák pénzpiacon igénybe vesz, a jövőben előreláthatólag jelentékeny mértékben meg fog csapanni és talán nem is annyira az ország hitelképességébe vetett hit megrendülése folytán, mint inkább azon egyszerű oknál fogva, hogy azok a magyar váltók, amelyek jelenleg Ausztriában vannak elhelyezve, a kiváltás folytán Ausztriában — a mint ezt bankári nyelven kifejezni szokás — bankképesek többé nem lesznek, azaz az osztrák bankok többé nem fognak számíthatni arra, hogy az ő nemzeti bankjuk ezeket a váltókat szükség esetén nekik visszszámítolni fogja. Ugyanis a nagy központi bankok idegen váltókat csakis akkor fogadják el vagy vásárolnak, ha erre valamely célból esetleg szükségük van. Az új osztrák nemzeti banknak erre soha sincs adóssága, hanem csakis követele van s így, habár egyéb oknál fogva is, a magyar váltót azért lesz majd nehéz Ausztriában elhelyezni, mert az osztrák bankok és escompteurok nem fognak a jövőben számíthatni arra, hogy ezen váltók szükség esetén saját nemzeti bankjuknál tudhatnak, minél fogva a magyar váltó Ausztriában bankképességét elvesztvén, ezután csak sporadikusan fog elhelyezésre számíthatni. Ugyanez áll értékpapírjaink legfontosabb kategóriáinak lombardképességére nézve is.

És ezek nem pusztán állítások. Mert hiszen látjuk, hogy az összes nyugateurópai pénzpiacon a magyar hitel igénybevétele akár reescompt, akár hazai papiroknak lombardirozása után eddig is csak nagyon korlátolt volt és csak akkor volt lehetséges, ha éppen egyes nagy piacokon a pénzplethora nagyon nyomasztólag hatott; de még ez esetben is csak a legelsőrendűbb cézek juthatnak abba a helyzetbe, hogy ezeket a szörványos hiteleket igénybe vehessék.

Körülbelül ilyen módon, vagy nem sokkal kedvezőbben fog alakulni a helyzet velünk szemben az osztrák pénzpiacon is, különösen akkor, ha emellett a magyar valutának épségben tartásába vetett bizalom meginogni talánna és különösen akkor, ha még más inponderabiliák, politikai elhidegülés, vagy pláne a politikai agitáció momentumai játszanának közre.

Hogy nagyszabású kölcsönöknek a kötése a nyugateurópai pénzpiacon és Ausztriában ilyen viszonyok között nagy nehézségekbe kell, hogy ütközzék, ezt különösen fejtegetnem talán felesleges. Bizonyos az, hogy az ország kényszerülve lesz mindaddig, míg passzív fizetési mérlege fennáll, az idegen hitelre appellálni és már magában az az egy körülmény, hogy a világ tudni fogja, hogy a hitelre rá vagyunk szorulva, elégséges lesz arra, hogy csak nagy áldozatok árán, vagyis más szóval, csak a rendkívül drágább kamat mellett nyújtják majd nekünk a hiteket, bármely formában köttessenek is meg a hitelműveletek. Már most, feltéve, hogy bár megrágnak feltételek mellett, de tényleg mégis rendelkezésünkre fog állani a külföldi pénzpiacon, nem biztos-

az, hogy az így módon megrágnak kamatláb erős visszahatást fog gyakorolni a saját országunkban fejlődő kamatlábviszonyokra is?

Ezeket a momentumokat itt csak jelezni akartam és csak arra akartam rámutatni, hogy fizetési mérlegünk kiegyenlítésével szemben az önálló bank felállítása esetén az eddiginél nagyobb nehézségek fognak felmerülni és hogy számolnunk kell azzal is, hogy esetleges oly európai konjunkturák folytán, aminők tavaly fennállottak, a szükséges hitel az ország számára egyáltalán kapható nem lesz. Akkor aztán mi fog beállni? Az, hogy az ország külföldi adósságának kiegyenlítésére első sorban az országban lévő aranykészletet lenne kénytelen igénybevenni. Ez pedig vagy ki fogja szolgáltatni az aranyát, akkor az országban cirkuláló bankjegyek fedezete oly mértékben lenne érintve, hogy azt sem az állam, sem a közönség sokáig nyugodtan nem nézhetné, mivel a független magyar banknak aranykészlete állandó passzív mérlegünk mellett semmi esetben nem lehet oly nagy, hogy minden védelem nélkül ezt kiszolgáltathatná anélkül, hogy az involvencia veszélye, vagyis másképpen kifejezve, a bankjegyeknek a kényszerforgalom jellegével való felruházásának kényszerűsége be nem állana és ezzel együtt az a romboló hatás is, amelyet az annak nyomában járó aranyagio feltűnése felidézni fog. Vagy pedig beáll a másik eset, hogy a bank védelmezni fogja aranykészletét, ami nagyon természetes is, azaz igyekezni fog idegen aranyat az országba becsalogatni. Ez hatásosan csak egy módon történhetik, úgy t. i. hogy olyan magasra emeli a kamatlábát, hogy idegen tőkék pénzüknek nálunk való elhelyezését rájuk nézve előnyösnek fogják találni; más szóval, ez a másik megoldási mód az, hogy az ország kamatlábfelemeléssel igyekszik hitelt szerezni.

Méltóztatik látni, t. országgyűlési bizottság, hogy mennyire téves az a feltevés, hogy egy központi bank létesítésétől, annak nagyságától vagy erejétől függően egy ország boldogulása. Éppen megfordítva áll a dolog! Az ország közgazdasági tevékenységétől és takarékoságától függ a bank képessége ama feladatok teljesítésére, amelyek rábízattak, mert csupán segélyeszköze és nem forrása ő az ország anyagi jólétének. Az időszerűség szempontját még egy másik érvvel is akarom megvilágítani. Amint tudjuk, hála a kormány és a törvényhozás belátásának és a nemzet reformszóvjának, az ország egy nagy beruházási program végrehajtása előtt áll, mely nemcsak szoros az állami tevékenységre vonatkozik, hanem kiterjed a törvényhatóságok, városok és községek egész sorára is. Nem tulozok, ha a beruházási szükségletek a jövő évtizedben 1½ milliárdra teszem. Bár mely fökra emelkedett is legyen Magyarország tekegyűjtési ereje, egy bizonyos, hogy ezen szükséglet fedezése tekintetében az ország a külföldi hiteltelre lesz utalva. Ezen hitelgyenlítésre egyuttal arra is fog szolgálni, — mint ezt fentebb ismételten hangsúlyoztam — hogy passzív fizetési mérlegünket egyensúlyba hozhassa. Felesleges mondanom, hogy ilyen jelentékeny hitel igénybevétele a legelső előfeltétel a külföldi feltétlen bizalma az ország pénzgazdaságának szilárdságában. Ha ez a hit meginog, akkor természetesen pénzt a külföldön nem kapunk. Ha pénzgazdaságunk alapját megingatjuk és ha esetleg az új bankuralom gyengéi kiderülnek, — minthogy ez teljesen kikérülhetlen — akkor külföldi hitelünk csak volt.

Épp úgy, mint a háborúhoz, egy ország kulturális és gazdasági fejlődéséhez három dolog kell: pénz, pénz és megint pénz.

Ezek után összefoglalom véleményemet abban, hogy ez idő szerint még nincsenek megadva azok az előfeltételek, amelyek alapján a mai állapotot a bankügy terén az ország előnyére megváltoztatni lehetne, szóval arra, hogy a nemzetnek hő kívánságát teljesüljön, hogy ezen a téren is teljesen függetlenül és önállóan intézkedhessék. És így állíthatom, hogy az önálló banknak felállítására még el nem érkezett az időpont.

Hogy ez az időpont mikor fog bekövetkezni, annak a jóslatására komoly férfi nem vállalkozhatik; csak azt mondhatom, hogy ez a helyzet gyökeresen csak akkor fog megváltozni, ha Magyarország a külföldön elhelyezett adósságát nagyjában visszaváltotta, ha ipari tevékenységét oly fökra tudta majd emelni, hogy behozatali szükséglete majd apadni fog, vagy ha új tereket hódítva kiviteli cikkeit számára, kivételét lényegesen emelheti, szóval csak akkor, ha takarékoság és fokozott munka meg fogják teremni gyümölcsüket.

Kiemelendő továbbá Lánzy Leó válasza a 12 kérdőpontra, amely pont így hangzik: Mely intézkedések teendők a külön magyar jegybankra való átmenetel megkönnyebbítése céljából?

Utaltam már arra, hogy az új bankot legalább is 350 millió korona ércfedezettel kell majd ellátni, hogy elég erős lehessen az ország hitelgyenlítésére, de azért is, hogy valutánk fenntartására irányított ténykedése — különösen működésének első időszakában — sikerrel járjon. Éppen ezen okból javasoltam, hogy ezen 350 millió aranyszükséglet részben kielégítésére a bank 120 millióra javasolt részvénytőkét a külföldön aranyban kell beszerezni. Gondoskodni kell tehát még további 230 millió

érezkesztet előteremtéséről. A szükséges ércfedezet az ország a következőképp fogja megkapni az Osztrák-Magyar Banktól: Ismeretes, hogy a valuta-szabályozás alkalmával 162.8 millió aranyat adott át kormányunk az Osztrák-Magyar Banknak, oly kötéssel, hogy ezt az összeget bizonyos esetek beálltával a bank jegyei ellenében visszakaphassa. Erre az összegre tehát biztosan aranyban számíthatunk. A még fennmaradó jegykövetelés tekintetében megállapodást kell létesíteni az Osztrák-Magyar Bankkal ezen összegnek részben aranyban, részben ezüstben való kiszolgáltatására.

Mindezekből az következik, hogy külön magyar jegybank alapítása körül teendő intézkedések közül az első az, hogy az Osztrák-Magyar Bankkal a részben máris biztosított ércfedezet kiváltására nézve rendbe jöjjen kormányunk. Másodsorban a bankalapításhoz azonnal hozzá kell fogni, ha azt akarjuk, hogy a bank 1911. január 1-én megkezdhesse működését; a bank részvényeire való befizetés részletekben lenne megállapítandó, megfelelő interkaláris kamat megtérítése mellett. Harmadsorban: Megállapodás létesítendő az Osztrák-Magyar Bank ingatlanainak, hitvatalnokainak, nyugdíjállagának és információ-szolgáltatásának az átvételére vonatkozólag. Negyedsorban: A jegykinyomatás technikai berendezése, amely úgy az ellenőrzés, valamint a kezelés tekintetében nagyon precíz előkészületeket igényel, azonnal szervezendő. Ötödsorban: A belső szolgálat és ellenőrzés szabályzata azonnal elkészítendő és hatodszor: Ausztriában a készpénzfizetések felvételére nézve 1911. január 1-ére egyezmény kötendő.

Elnök: A jövőre vonatkozó eljárást már az ülés elején méltóztatott a t. bizottságnak megállapítani. Így a mai tárgyalást befejeztük.

Mielőtt az ülést feloszlattam, azt hiszem kötelességet teljesítek, a midőn örömlüknek adok kifejezést, hogy a meghívott szakértő urak oly magas színvonalon álló (Ugy van! Ugy van!) kiváló szakzerű előadásokat vagy munkákat terjesztettek a t. bizottság elé. Kötelességemnek tartom még a következőkre felhívni a t. bizottság b. figyelmét. Akkor, a midőn ezen bizottság megállapította a meghívandó szakértő urak névsorát, tekintet nélkül arra, hogy előreláthatólag minő álláspontot fognak elfoglalni, a legkülönbözőbb érdekkörökből s legkiválóbb szakértőink közül kértünk fel 14 szakfűrt véleményének előterjesztésére. A bizottság ezzel teljes tárgyilagosságának kíván kifejezést adni, amit azt hiszem, ebben a szigorúan és igen nagy mértékben nagyfontosságú kérdésben kötelességem itt külön is kiemelni. Végül még annak kívánok kifejezést adni, hogy ha már egyes szakértő urak, kevesen voltak, a mi közgazdasági életünkre vonatkozólag meglehetősen sötét pontokat tartottak szükségesnek feltárni, viszont örömlükre szolgál, hogy éppen olyan súlyú és épp oly kiváló képzettségű más szakértő urak ezen súlyos aggodalmakkal szemben megnyugtató nyilatkozatokat tettek, a mely megnyugtató, azt hiszem, ezen termen kívül is, az ország széles köreiben örömlük fog tudomásul véteni. (Igaz! Ugy van!) Ezzel a mai ülést bezárom. (Felkiáltások: Éljen az elnök!)

EGYHÁZAK.

— (A debreczeni püspökválasztás.) A Kiss Áron elhunytával megüresedett tiszántúli református püspökség betöltése érdekében nagyarányú mozgalom indult meg. A megválasztásra, a forgalomba jött nevek közül, legtöbb kilátása Erőss Lajos akadémiai igazgatónak van, akit az egyházmegye támogatnak erősen. A többi jelölt: dr. Balthazar Dezső esperes, aki mellé a tanácsosság állott, Dicsőfi József főjegyző, akit különösen az államiak támogatnak, Dávidházy János, Domby Lajos és Balogh Ferencz megválasztása a legbizonytalanabb. Mindenesetre erős küzdelemre van kilátás, hiszen az emberek annyira pártokba szakadtak, hogy az erős összeütközés szinte kikerülhetetlen lesz.

— (A szerb kolostori nyomda ügye.) A szerb kolostori nyomda ügyében ismét újabb bonyodalom készül. Wekerle Sándor miniszterelnök az ügyet végleg elintézte ugyan és a tulajdonjogot illetően a szerb kongresszusi választmány álláspontjára helyezkedve, utasította a választmányt, hogy a nyomdát birtokába vegye. A kongresszusi választmány tagjai meg is jelentek a nyomda átvételére, azonban Ruvarcz Demeter esperes, a nyomda eddigi igazgatója megtagadta a nyomdának szokásos szimbólikus átadását, hanem csak úgy volt hajlandó a nyomdát átadni, ha minden egyes darabról leltár vétetik fel. Ebbe a kiküldötték nem akartak beleegyezni, mert e hosszadalmas eljárásban a huza-vona célzatát látták, hogy a nyomda birtokában lévő szerzetesek bevárják a kongresszus összehívását, amely elé ügyüket újabb elbírállás végett akarják vinni. A szerzetesek ugyanis még mindig bíznak abban, hogy e kérdés javukra fog eldőlni, a kongresszusi választmány azonban most már bírót uton karhatalmat fog igénybe venni, hogy a nyomdát birtokába vegye.

Állami munkásházak Budapesten

— Wekerle Sándor törvényjavaslata. —

Budapest, június 15.

Szociális szempontból igen nagy jelentőségű az a törvényjavaslat, amelyet Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház mai ülésén terjesztett a törvényhozás elé. Tízezer munkáscsaládnak biztosít a fővárosban és környékén munkáslakásokat ez a törvényjavaslat. A fővárosnak igazán aggodalmat keltő lakásviszonyai: a nagy lakáshiány, a lakások túlszűfoltása s a lakásbéreknek óriási emelkedése indították a kormányt a beavatkozásra, az állami segítségre. Ezek a lakásmizériák, a házbéruzsora minden nyomorúsága első sorban a munkásosztályt sújtották, s ezért a kormány törvényjavaslata méltán sorakozik egyéb a munkásbarát és munkásvédő intézkedéseivel.

A nevezetes törvényjavaslat így szól:

Törvényjavaslat

a Budapest székesfőváros és környékén állami költségen létesítendő munkásházakról.

1. §. Jóváhagyatik a pénzügyminiszternek az az intézkedése, amelylyel néhai Sárkány József örökösének a Kispeszt község határában fekvő s mintegy 472.000 négyszögölnyi kiterjedésű ingatlanait négyszögölenként 6 korona 50 fillér vételár kikötése mellett a királyi kincstár részére megvásárolta és felhatalmaztatik egyúttal a pénzügyminiszter, hogy a Budapest székesfőváros X. kerületében, az ugynevezett Óhegyen mintegy 210.000 négyszögölnyi területet négyszögölenként átlag legfeljebb 8 koronát kitevő vételár ellenében a királyi kincstár tulajdonul megszerezhesse.

2. §. Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy az 1. szakaszban említett ingatlanok vételárát, nemkülönbén a szerződések után az államkincstár terhére kirovandó összes illetékeket a pénztári készletekből kifizethesse és a pénzügyi tárca „Állami épületek” címének beruházásai között elszámolhassa.

3. §. Felhatalmaztatik egyúttal a pénzügyminiszter, hogy az 1. szakaszban felsorolt ingatlanokon, legfeljebb 12.000.000 korona erejéig, egyszerű kivitelben munkásházakat építtessen és azokat az állami és más üzemek munkásai, esetleg alkalmazottai részére bérebeadhassa.

4. §. Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy a jelen törvény 3. szakaszában engedélyezett 12 millió korona beruházási szükséglet fedezése végett koronáértékre és a négy százaléknál nem magasabb kamatra szóló adómentes járadékkötvényeket bocsáthasson ki.

5. §. A jelen törvény alapján emelendő munkásházak mindaddig, míg az államkincstár tulajdonában vannak és a 3. szakaszban megjelölt célra használatnak, mindennemű állami, törvényhatósági és községi adó alól mentesek.

6. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe és végrehajtásával a pénzügyminiszter bízatik meg.

Az indokolás.

A javaslat megokolásában hivatkozik a pénzügyminiszter az általános drágaságra és a sztrájkok következtében történt áremelkedésekre. A beteges folyamat megállítását és a munkásvizonyok orvoslását a kormány egyik főfeladatát tüzte ki. A megoldás súlypontját a megélhetés javításában látja. És erre az első lépés volt a gazdasági munkásházak építéséről szóló törvény. Most a budapesti lakáshiányon akar a kormány segíteni. Budapesten a lakásbérek az utolsó három év alatt tizen-négy millió koronával emelkedtek, míg a lakások száma jelentéktelenül gyarapodott. Ezért a lakások zsűfoltak, pinchében, padláson, istállóban egész sereg ember lelik összezűfoltva. Ez az állapot veszedelembé sodorja a közegészségügyet, rontja az erkölcsöt és gyengíti a nemzeti munkaerőt. A munkásházak építésével a kormány kisebb kerti művelésre és hasznos állatok tartására is alkalmat akar adni, ezért építi a házakat inkább a külső részeken, ahol pavillonszerű házakat épít hat-tízezer munkáscsalád befogadására. E házakat elsőben államvasuti, gépgyári, s egyéb állami munkások számára építik, a többit pedig, a lakásoknak nagyobb felét budapesti magánüzemekben alkalmazott munkásoknak adják bérebe. A házakat a könnyű hozzáférhetőség végett különböző helyeken építik. Ezért feltűnés nélkül és bizalmas uton való puhatólózás után két alkalmas telektömböt biztosított Kispeszt és a tizedik kerületi Óhegyen.

A kormány már most foglalkozik azzal a gondolatával, hogy az államvasutak északi főműhelye közelében rendelkezésre álló, mintegy 127.000 négyszögölnyi területen, valamint a székesfőváros budai részének északi oldalán is felállít ilyen munkástelepet, hogy a székesfőváros különböző részeiben elfoglalt

munkásait az otthon kedvezéseiben egyaránt részesíthesse. Ez utóbbi helyen tervezett telep azonban előreláthatólag a Margitsziget felső végén létesítendő új Dunahíddal kapcsolatban nyer majd csak megvalósulást.

A házak négy-négy lakást magában foglaló pavillonok alakjában, egyenkint körülbelül 360 négyszögölnyi területen épülnének, amelyből egy-egy lakásra az 50 négyszögölnyi kert betudásával, — mintegy 90 négyszögöl jutna. A lakások átlagos típusa: két szoba, konyha és kamra. A müveltebb előmunkások részére azonban aránylag nagyobb lakások készülnének. A miniszter a kincstár rendelkezésére álló telkeken egyelőre 1500 munkásház létesítését tervezi, amely hozzávetőleg 6000 lakást magában foglaló házaknak összköltsége legfeljebb 12 millió koronára rügna. Ebben azonban a kispesti telkek csatornázásának és a víztelep vízvezetékekkel való felszerelésének körülbelül 500.000 koronát kitevő költsége is befoglaltatik.

A munkáslakásokat átlag évi százhusz-százötven korona bérösszegért adják ki. A telepek a munkahelyektől való esetleges távolságán olyképen segít a miniszter, hogy az ideoda utazás költségét a minimumra fogja leszállítani; ha pedig a közlekedési vállalatokkal nem sikerülne megállapodni, akkor az oleső közlekedést új, konkurrens vonalak létesítésével oldja meg. Figyelemmel van a miniszter a telepek lakosságának vallás-erkölcsi és közművelődési igényeire is és a szükséges kulturális intézmények részére is megfelelő helyet biztosított.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár riadója. Berlinből jelentik, hogy a „Dortmunder Ztg.” berlini levelezője lapjával olyan hírt közöl, mely, ha valónak bizonyul, a legnagyobb feltűnést fogja előidézni. Vilmos császár a múlt héten a döberitzl gyakorlóterén, miután a lovastestőrséget megszemlélte, hangosan és nyilvánvalólag az idegen katonai attasék különös figyelmébe ajánlva, a következőket mondta:

— A látszat már egészen az, mintha bennünket be akarnának keríteni és meg akarnának támadni. Lesz erőnk arra, hogy ezt elviseljük. A germán sohasem harczolt jobban, mint amikor minden oldalról kellett védekeznie. Hát csak jöjjenek! Készen állunk!

A „Dortmunder Ztg.” ezt a hírt, melyet levelezője állítólag magasrangú katonai részről tudott meg, csak fentartással közli.

A „Berliner Tageblatt” illetékes helyről azt a felvilágosítást kapja, hogy a „Dortmunder Zeitung”-ban napvilágot látott szöveg nem autentikus, de a császár tényleg hasonló tartalmu beszédet mondott. Katonai műszaki kérdéseket fejtegetve, annak kapcsán tette meg kijelentéseit. A berlini tőzsdén ma politikai aggodalmak miatt meglehetősen lehangozták uralkodott. Többek között azt híresztelték, hogy a császár a politikai helyzetre való tekintettel elhalasztotta észak-tengeri utazását.

Berlinből jeleni tudósítónk: Augusta Viktória császárné az evangéliumi egyházi segélyegylet elnökségéhez annak tizedik évi közgyűlése alkalmából, amely most van Berlinben, levelet intézett. A császárné levelében feltűnést kelt egy passzus, mivel politikai czélzásnak látszik. Az illető része a levélnek így szól:

— Az idők komolysága és minden sötét gond, amely reánk nehezedik, inkább, mint valaha, arra int bennünket, hogy hasson át minket az evangélium világossága és ereje.

Mint utólag kitudódott, az angol hadügyminiszter a dísseldorfi-duisburgi munkások londoni látogatása alkalmából beszédet mondott, amely alkalmas arra, hogy feltűnést keltsen. A hadügyminiszter azt fejtegette, hogy a két állam között voltak ugyan félreértések és talán a jövőben is lesznek, de remélhetőleg éppen olyan szerencsésen el fognak simulni, mint eddigelő. Nincs semmi ok arra — mondotta a hadügyminiszter — hogy a két teuton eredetű nép egymással civódjék.

Elnökjelölés az Egyesült-Államokban. Holnap, e hó 16-án kezd meg Chikágóban üléseit a republikánus párt nemzetgyűlése és ezzel az Egyesült-Államok két hatalmas pártja között hivatalosan is megindul a nagy küzdelem az elnökségért. Egész Amerika nagy feszültséggel várja a köztársasági bizalmi férfiak ta-

nácskozásainak eredményét. A nemzetgyűlésnek két kérdésben kell állást foglalnia, és pedig a köztársasági pártprogram tekintetében és az alkalmas elnökjelölt személyének megnevezésében, aki mint a „Grand Ooc Party“ zászlóvivője ebben az esztendőben is diadalra vigye a köztársasági eszméket. Az előreláthatólag elfogadandó pártprogram főbb pontjai a következők: tarifarevizio, valutareform, a hajóraj szaporítása, a honvédelem fejlesztése, a gőzhajó-járatok állami támogatása és az egyesülési jog szabályozása. Mindezek között természetesen legfontosabb a tarifakérdés.

A pártprogram megállapításánál is jóval nagyobb hullámokat ver fel az elnökségre, illetőleg az alelnökségre való jelölés. Az utonnan alakított Oklahoma ában 14 küldöttjével együtt a legközelebbi köztársasági nemzetgyűlés küldöttjeinek száma 978. Az elnökjelölés a köztársaságiaknál egyszerű szótöbbséggel történik, míg a demokrata gyűlésen az Andrew Jackson idejéből származó gyakorlathoz képest a jelölés legalább kétharmadnyi szótöbbséggel történik. A republikánus párt legkomolyabb jelöltje William Taft hadügyi államtitkár. Ettől eltekintve komoly jelölt számba mehetnek még az egyes államok kedvencei (favorite sons). Ezek: Charles E. Hughes, New-York kormányzója, továbbá Philander Knox, Pennsylvania szenátora, azután a jelenlegi államtitkár, Charles Fairbanks, Indiánából, Cannon, az „Old-ice“ képviselőtestület előadója, végül Crane massachusettsi szenátor. Ismételt sikertelen választási kísérlet után előrelátható, hogy Rooseveltet fogják jelölni, habár ismételtlen kijelentette, hogy a jelöltséget nem fogadja el. Roosevelten kívül mindenestre Taft a legkedveltebb és az egész országban ismert köztársasági pártvezér. Különösen dicsérik a társadalmi életben való előzékenységét, valamint kiváló képességekkel párosult energiáját, amelyet főleg Filippi kormányzásánál volt alkalma bemutatni.

A perzsa sah és a parlament harcza. Teheránból tegnap kelettel jelentik: Ma megkezdődött az általános munkabeszüntetés. A sah tábora naponta növekszik és erősödik. A vidékről számos távirat érkezett, mely a parlamentet kitarásra biztatja és biztosítja, a támogatásról. A parlament ma elhatározta, hogy memorandumot intéz a sahhoz, melyben felsorolja az alkotmányon ejtett sérelmeket és felszólítja a saht, hogy támogassa a parlamentet ama munkájában, melylyel a közbizalmat helyreállítani törekszik. A parlament az esetre ha nem kap kedvező választ, feloszlik és a saht a nép mozgalmával szemben ráhagyja sorsára.

Marokkó. Butia ben Bagdadi Fezbe érkezett, ahol Muley Hafid fogadta. Mindketten több óráig tartó tanácskozást folytattak. Alcaassarból érkezett gyorsfutárok jelentik, hogy Abdul Aziz szultán meghallja, amelynek Fez felé kellett volna vonulnia, szombat délelben Muley Hafidot szultánna kiáltotta ki. Alcaassar városa és környéke meghódolt Hafidnak. A meghalla vezérét és másokat, akik elleneztek Hafidnak szultánna való kikiáltását, foglyokként Fezbe küldték.

Tangeri újabb jelentések megerősítik a hírt, hogy Roghi Muhamara csapataival Fez irányába indult, de állítólag nem azért, hogy Muley Hafidhoz csatlakozzék, hanem hogy megtámadja. Tangeri magánjelentések megerősítik azt a hírt, hogy Abdul Malik parancsnoksága alatt álló 2000 emberről meghalla, amely Abdul Aziz szultán csapatainak erősítésére Rabatba indult, Alcaassar közelében Muley Hafidot kiáltotta ki szultánna. Egy francia tisztet és egy altisztet, akik mint nevelők a csapathoz be voltak osztva, foglyul ejtették. A francia védnökség alatt álló Abdul Malik parancsnok meg akart szökni, de puskalövésekkel megsebesítették és szintén foglyul ejtették. Tanger komoly veszélyben forog.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Pestmegye közgyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt rendes közgyűlést tartott Gulner Gyula főispán elnöklésével. Elsőben Agorasztó Tivadar főjegyző mutatta be az alispán évnegyedes jelentését. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette. A napirend további során

a főjegyző bemutatta a törvényhatósági bizottsági tagválasztó kerületek új beosztását, amelyet a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vett. Az ülés végén Gulner Gyula főispán szép beszéd kíséretében adta át Francois Lajos pezsgőgyárosnak a király által adományozott Ferencz József-rend lovagkeresztjét. Francois Lajos meleg szavakban mondott köszönetet. Egyéb említésre méltó tárgya nem volt a közgyűlésnek.

Főjelentett alispán. A Magyar Távirati Iroda jelenté: A máramaroszi kerületi függetlenségi párt főjelentést tett a belügyminiszternél Szabó Sándor megyei alispán ellen ennek állítólagos visszaélései miatt. A belügyminiszter most táviratilag felhívta Perényi főispánt, hogy a panaszolt ügyekre vonatkozó iratokat terjeszszék fel. Az erre vonatkozó ügyiratok állítólag elvesztek és így a főispán alig tehet eleget a belügyminiszter felhívásának.

Fordulat a dánosi bünperben.

Budapest, június 15.

A dánosi bünperben, amelynek elíteltjei még Budapestben vannak, szenzációs fordulat ígérkezik. Az öreg Surányi Ignác ugyanis olyan valamást készül tenni, amely alapjául szolgálja az egész pör revíziójának. Egyelőre még bajos elgizodni a dolgon, mert a vallomásról egy most szabadult vizsgálati fogoly értesítette az ügyvédek. Lehet, hogy Surányi csakugyan vallott, de az is lehet, hogy az egész csak a szabadult ember fantáziájában született.

Az érdekes fordulat a maga részletességében a következő:

Barkóczy Pál jómodu ócsai gazdálkodót Korcsmai verekedésből történt emberölésnek vádia miatt vizsgálati fogságba helyezték. A véletlen — mely ime ezúttal is döntő szerepet látszik vinni az igazság napfényre derülése körül — úgy hozta magával, hogy előbb Balog Tutával, majd ennek a rabkórházba való internálása után Surányi Ignácczal egy és ugyanabba a cellába csukták.

Barkóczy természetesen beszélgetett velük a dánosi mérszárlásról. Tuta hallgatott és csak az itéletől való ítéletét hangoztatta. Annál többet tudott meg Surányi Ignáctól, akit a betegeskedő Tuta kórházba szállítása után csuktak melléje. Ez már az ítélet után történt.

Surányit nem igen kellett beszélgetésre ösztönöznie.

— Megmondhatom, hogyan történt. Most már mindegy. Ugy is elítéltek mindnyájunkat. Elve én már nem kerülhetek ki a börtönből és így nem kell tartanom a cigányok boszújától. Hát megmondom: Nem volt közülnk Dánoson senki más, csak Tuta: az unokám, Párnó a fiam és Trokár Marcsa a menyem. Mások is vettek részt a mérszárlásban, de ezek nem a mi bandánkhoz tartoznak, hanem az Orbán-féle bandához.

Barkóczy erre megjegyezte, hogy hát miért nem mondta el ezeket idejében, a törvény előtt?

— Azért, mert a többieknek tán használtam volna ugyan vele, de annál jobban ártottam volna ennek a háromnak, akik az enyéim és biztosan felakasztották volna őket... És nem is volt bátorságom. Az áruló cigány árulásának híre villámgyorsan elterjed a bandák közt; és ha én szabadon elhagytam volna a börtönt: hova lettem volna? Az erdő szélén leütöttek volna a cigányok, holtestemet elásták volna és ki keresi a cigányt? Meg sem tudják, ha közülnk valakit így elföldelnek... Az árulókat kegyetlenül végzik ki minálunk. Nem volt bátorságom. De most már meg merem mondani. Az igazság az, hogy Tután, Párnón és Marcsán kívül mi valamennyien ártatlanul szenvedünk... Az igaz, hogy némelyikünk a csárdában rabolt holmiból egyetmást elfogadott. A gyilkosságot különben Trokár Marcsa eszelte ki.

Elmondta még Barkóczy az öreg Surányi, hogy Trokár Marcsa a gyilkosságot megelőzően két héttel járt a dánosi csárdában, ahol a csárdásnál ezresbankókat látott. Marcsa tanácsára határozták el a rablógyilkosságot, melyben kivüle Tuta, Párnó, továbbá az Orbán-banda több tagja vett részt.

Barkóczyt nemsokára a bíróság felmentő ítélet

alapján szabadlábra helyezte és ekkor első útja volt felkeresni ügyvédjét, dr. Pátkai Bélát, akinek tudomására hozta Surányi meglepő közléseit és azt is, hogy Surányi szeretne a vizsgálóbíró-nál vallomástétel végett jelentkezni.

Azoknak az elítelt cigányoknak védői, akik, ha Surányi vallomása igaz, ártatlanul bűnhődnek a szigoru ítélet miatt, ma délután értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy revíziót kérnek és ez értelemben a kellő lépéseket dr. Gaál kir. ügyésznel megteszik.

UJDONSÁGOK.

Bécsi paradé.

Ugy gondolom, hogy utcái felvonulásoktól az artisztikum vajmi keveset várhat. Letűnt korokat idézni azoknak jelmezes külsőségeivel: tullaadonképen olyan gondolat, melyben megvolna az artisztikum magja, de mihelyt egy mai utca keretében és világosságában vonultatjuk fel ezt a szellemidézést, széptattan a hatásához szükségelt hit és hangulat finom buborékja. A nappal józan világítása leleplez minden misztériumot.

A bécsi felvonulásnak, ezek szerint, noha művészek tervezték és talán mindennel felszerelték, ami reflektorok kellő megvilágításában a stílus finom művészi illuzióját teremné, művészi hatásáról alig lehet beszélni. De hát a paradé nem is artisztikumot czéloz. Csak hatást, a „művészi“ ezer tényezőtől függő, nehezen malkolható, koeffeciense nélkül való hatást is.

Ennek a hatásnak már mások a feltételei. A művészetnek „csak“ stilizálnia kell a valóságot. A paradénak, az igazándi paradénak magával a valósággal, a minél gazdagabb, minél pompázatosabb valósággal kell hatnia, kápráztatnia, lekesítenie. A rómaiak diadalmeneiben valódi konzulok, majd czézárak vettek részt, maguk előtt rablott kincseiket nem szimbólikus, de tényleges formájukban vitették.

A bécsi paradében, a néhány arisztokrata-résztevőn kívül, (akiknek a király megkülönböztetetten mondott köszönetet) lakájok ábrázolták hercegeket és fejedelmeket; papir-maséból ragasztott kulissza-hintókon, festők-tervezte jelmezekben rikító komédiás-had vonult a császár elé. A császár ellenben igazi császár volt, hatvan év óta császár egy ezeréves trónon, hermelinjét valódi drága állatkák testéről nyuzták és fehér szakállja sem volt ragasztott. És ilyen drágaművi, messze földön nehezen található igazi császárt tiszteltek meg a bécsiek egy nap-pali kórossal, melyről leizzadt a festék, leporzott az aranypor, melynek parókái mögül kikan-dikált a fejbőr, várfalai mögül elővigyorgott a vászon. Zuboly, Gyalu és a többi derék mükedvelő óta csak Friedmann mester tud ilyen káprázatos felvonulást, mely hűséggel ábrázolja Budavára bevételel és ha kell, a velencei karnevált.

Már akkor mi jobban tudunk az ilyesmire, mint a pompájáról híres császárváros! Mikor mi vezettünk a mi királyunk elé a milleniumi alkalommal paradét, akkor nem a színházi lélektárból kértünk hozzá 3-as számú fényt és bengáltüzet. Prémek kacagányunk, drága ékszerünk a magunké volt — úgy örököltük hét nemzedéktől — és akik viselték, azok legalább is Hollós Mátyásig rajzolgatták a családfájukat. Vérbeli királyt, így tiszteltünk meg vérbeli vérrel és vérbeli pompával.

És ez a monarchikus párhuzam, melyet — paradé dolgában — ezennel magyar részre döntöttünk el, érdekes világításba exponálja a mi izoláltságunkat, azt a speciális keleti karaktert, mely bennünket a többi Európától megkülönböztet. Ez egyszer javunkra. A civilizáció bennünket, Keletet még nem uniformizált végkép felismerhetetlenül. A diszruha nálunk még most is megtalálja gyökerét, még nem „jelmez“, de ünnepi öltözet. A párducz-kacagányunk még valódi párduczok testéről került.

NAPIREND. Naptár. Kedd, június 16. — Róm. kat.: R. Ferencz hv. — Prot.: Jusztina. — Görög-ország: Junius 3. Lucillán vt. — Zsidó: Sziv. 17. — A nap két reggel 4 óra 3 perccor, nyugszik este 7 óra 55 perccor. — A hold két este 10 óra 8 perccor, nyugszik reggel 4 óra 47 perccor. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. — Fénykékiállítás a Múzeumban nyitva 9—6-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Könyves Kálmán Nagyvezető-utczai szalonja nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincs. — Tavasz kiállítás az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum régiség-tára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 3—6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10—2-ig. — A földtani intézet muzeuma nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-múzeum nyitva 10—12-ig. — Az aquinkumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György-múzeum nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9—1-ig és 6—8-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetem könyvtára nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás zárva.

— **Személyi hír.** Hötzendorfi Konrád vezérkari főnök ma több magasrangú törzstiszttel Segesvárra érkezett, ahol nyolcz napon át tereptanulmányt és fölvétellel foglalkozni.

— **A király utazási tervel.** Nem bizonyul valószínűnek az a hír, hogy a király Prágába elfog látogatni. A király nyári programjában a cseh főváros egyáltalában nem szerepel. A király június végén Ischbe utazik.

— **Uj udvari tanácsos.** A király Blathy Ottó Titusznak, a Ganz-gyár műszaki tanácsosának az udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Az olasz király balesete.** Könnyen végzetessé válhatott volna az a baleset, amely legutóbb az olasz királyt érte. Turinban egy gépkocsi, amelyben Viktor Emánuel királyült négy kísérőjével, összeütközött egy motorkocsival, amelyben egy Róma melletti városkának polgármestere és jegyzője ült. Ez utóbbi automobil erősen megrongálódott, de a bennülők csak jelentéktelenül sebesültek meg. A polgármester és a jegyző azonnal panaszt tettek a bíróságnál a király ellen az összeütközés miatt.

— **Kitüntetés.** A király Baracs Milutinnak, a budapesti kőolajfinomítógyár-részvénytársaság fiemei gyártelepe műszaki igazgatójának a királyi tanácsosi címet adományozta. — A király Parutsch Ferencz aninai főbányafelügyelőnek sok évi hű, ügybuzgó és önfeláldozó szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **A Rákóczi-kollégium felavatása.** Tegnap délelőtt avatták fel szép ünnepséggel a Rákóczi-kollégiumnak nevezett budai katolikus konviktuszt Molnár Viktor államtitkár, Várady Árpád püspök és nagyszámú előkelő közönség jelenlétében. A felavatóközgyűlés előtt Várady Árpád püspök nagy papi segítséggel felavatta és beszentelte az épületet, a közgyűlésen pedig szép beszédben méltatta a felavatónap jelentőségét. Utána Mailáth György, a kollégium elnöke beszélt a munkásokat köszöntötte, akik megépítették a házat, meg az adakozókat, akik az építést lehetségessé tették. Dr. Sebők Imre és Bednárz Róbert udvari káplán beszéde után alelnökök Szebeny Antal országgyűlési képviselőt választották meg igazgatónak Bednárz Róbertet. A választás után Várady Árpád berekesztette a közgyűlést.

— **A katonaság köréből.** A „N. Fr. Pr.” értesülése szerint Fiedler tábornagy bécsi hadtestparancsnok már a legközelebbi napokban csapatfőfelügyelővé lép elős utóda a bécsi hadtest parancsnokságában Erzbach-Hadamar altábornagy, Landwähr hadosztályparancsnok lesz. Schwitzer tábornagy, a temesvári VII. hadtest parancsnoka nyugalomba vonul s a temesvári hadtest élére Frank altábornagy, sarajevói hadosztályparancsnok kerül.

— **Bérmálás a koronázó templomban.** Vaszary Kólos bíboros hercegprímás képviselőjében dr. Kohl Medárd püspök vasárnap osztotta ki a bérmálás szentségét a budavári koronázó Mátyás-templomban. Reggel 9 órakor Kohl püspök ünnepi zenés misét mondott dr. Nemes Antal pápai prelátus és a kerületi papság segédkezdése mellett. Mise után szent beszédet mondott, mely után mintegy 600 fiut és leányt bérmált. Mise alatt az egyházi ének- és zenekar Schubert Ferencz G. dur miséjét adta elő. A zenés misén és a bérmálás alatt előadott énekszámokat Vavrincez Mórné, Lichtenstein Dóra, Rosthy Annie, Roemer Karola, Szeghő Sándorné, Juhász F., Várady Sándor és ifjabb Odry Lehel énekelték. Az orgonán Sugár Viktor tüzérfőhadnagy játszott.

— **Kossuth Ferencz állapota.** Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter állapotában oly örvedetes javulás állott be, hogy a hétfői nap folyamán a délelöttöt már az íróasztalánál tölthette. Meglátogatták őt Sztterényi József államtitkár és Geduly miniszteri tanácsos, akikkel a kereskedelemügyi miniszter hosszasan konferált. Utánuk Thaly Kálmán, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke tett látogatást a miniszternél. Dr. Müller Kálmán főrendiházi tag kezelőorvosa tanácsára Kossuth szerdán Karlsbadba utazik, ahol fürdőket fog venni és a karlsbadi mülhbrunnforrást is fogja használni.

— **Előléptetés a kereskedelmi minisztériumban.** Nagy az öröm a Lánchid-utczai palotában afőlött, hogy nagyobbarányu előléptetés és kitüntetés történt a kereskedelemügyi minisztériumban. Valóságos miniszteri tanácsos lett dr. Szüry János címzetes miniszteri tanácsos, míg Rambuowski Jenő titkárt valóságos miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki a király. Miniszteri tanácsosi címet kaptak Csók a József és dr. Hegyeshalmy Lajos osztálytanácsosok, Földvári József titkár pedig az osztálytanácsosi címet. Miniszteri titkárokká nevezte ki Kossuth Ferencz: Péteri Ödön, Olgyai Kálmán és Szentmiklóssy Elemér segédtitkárokat, segédtitkárokká: Henze László és Csécsi Nagy József fogalmazókat; fogalmazó lett: hernádvécei Vecsey Kálmán és Harsányi Mór, fizetéses segédfogalmazó pedig dr. Török Imre és dr. Szarka Zoltán eddigi fizetéstelen segédfogalmazók.

Itt említiük meg, hogy Emmerling Vilmos miniszteri tanácsos tartós, közel másfél évre visszanyuló betegeskedése folytán nyugalomba vonult, amit Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter sajnálattal véve tudomásul, neki ez alkalomból sok évi kiváló szolgálatáért legteljesebb elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **Nász a Bismarck-családban.** A berlini lapokban ez a hímenhír jelent meg: „Második leányomnak, Irénnek, gróf Einsiedel Herberttel, a Nagybritánia és Írország királynéja nevet viselő 1. gárda dragonyosezered hadnagyával, való eljegyzését van szerencsém tudatni, Varzin, 1908. június 10-én. Bismarck született Arnim grófnő.” A menaszszony a nagy kancellárnak első unokája. A fiatal menyasszony, akinek teljes neve Bismarck-Schönhausen Irén Ottilia Malvin Mária grófnő, a nagy kancellár második fiának, az 1901. május 30-án Varzinban elhunyt Bismarck Vilmos grófnak Arnim Sibylla, unokahugával, való házasságából született négy gyermeke közül a második. Anyja, az özvegy Bismarck Vilmosné grófnő, köztudomás szerint leánya a kancellár kedvelt nővérének, Malvinnak, aki csak nemrégiben halt meg Berlinben, késő agy korában. Gróf Einsiedel Herbert, a völegény pedig egy igen sok tagu ősi száz nemesi családból származik.

— **Évzáró ünnepély az egyetemen.** A budapesti tudományegyetem ma zárta le ünnepélyesen ezidei tanévét. Az egyetem központi épületét ez alkalomból nemzeti színű zászlókkal lobogózták fel. Délelött tíz órakor az egyetemi templomban Te-deum volt, amelyet Robitschek viczerektor czelebrált nagy segédlettel. Az istentiszteleten dr. Török Aurél rektor és dr. Székely István, az újonnan megválasztott rektor vezetésével megjelentek az egyetemi tanács tagjai, sok tanár és testületileg az egyetemi hallgatóság.

— **Lemoine gyémántjai.** Lemoine vegyész ismeretes gyémántgyártási ügyében a vizsgálóbíró haladékat adott és az újabb határidőt június 17-ére tűzte ki. Ha a kísérletek ezuttal sem sikerülnek, a mint az most már szinte bizonyosra vehető, akkor a bíróság kikéri a találmánynak a londoni Unionbanknál letett leírását és azt a hatósági vegyésznek fogja átadni, hivatalos kísérletezés céljából. Lemoine felsülésének egyébként áldozatai is vannak, mert rendkívül sokan bíztak benne és bizalmukat fogadásokban fejezték ki. A fogadást persze most mindazok elvesztették, akik a sikerben bízottak. Azt állítják, hogy egy párisi bankár egész vagyont szerzett a fogadások révén.

— **Rudini haldoklik.** Rudini volt olasz miniszterelnök, így jelenti azt egy római távirat, haláln van. A betegnél bénulási tünetek mutatkoznak és halála minden pillanatban bekövetkezhetik.

— **Wahrmund tanár Bécsben.** Wahrmund tanár az osztrák közoktatásügyi miniszter távirati meghívására Innsbruckból ma reggel Bécsbe érkezett s délelött a miniszterrel tanácskozott.

— **Falk Miksa gyásza.** Falk Miksa, a „Pester Lloyd” volt főszerkesztőjét súlyos csapás érte. Felesége, született Schuller Klementin tegnap este Karlsbadban, ahol férjével együtt néhány nap óta tartózkodott, szívszélhűdésben hirtelen meghalt. A szomorú esetről a család Budapesten időző tagjait táviratban értesítették. Falk Miksa testvérbátyja, lovag Falk Zsigmond udvari tanácsos, elutazott Karlsbadba.

— **A bécsi diákok sztrájkja.** Bécsben a rektorok konferenciája három napos tárgyalása után bevégződött. Hosszu és élénk vita volt ma is s a tanácskozáson végül elhatározták, hogy holnap a következő hírdelést fogják közzétenni az egyetemeken:

„A Bécsben összegyülekezett rektorok arra a meggyőződésre jutottak, hogy a közoktatási miniszter ismételt nyilatkozataiban a tanszabadságot a főiskolákon és az egyetemi tanárok tanítási szabadságát teljes mértékben megőrizte s a főiskolák önkormányzatát megővta. Ilyen körülmények közt a rektorok kijelentik, hogy a főiskolai diákság sztrájkját megengedhetetlennek és alap nélkül valónak tartják, tehát felszólítják a főiskolai hallgatóságot, hogy hagyják abba a sztrájkot, mert különben a rektorok nem lennének abban a helyzetben, hogy elhárítsák a főiskolák felől azt a vezsedelmet, amely felette súlyosan károsítaná a főiskolai hallgatóságot, ha törvénytelen mozgalmát abba nem hagyná s a mely a tanszak idő előtt való bezárását s egy félév elvesztését vonná maga után az ifjuságra nézve.”

Ezt a határozatot tizenhat rektor írta alá. A mai tanácskozás után a rektorok hazautaztak, hogy személyesen lépjenek érintkezésbe a diáksággal. A rektori konferencián beszéltek, hogy Wahrmund semmi körülmények között nem hajlandó e nyáron előadásait folytatni, tehát a sztrájk amugy is czéllalan, ellenben sikerült a közoktatási kormánytól biztos ígéretet kapni, hogy Wahrmunk a téli tanév idején minden körülmények között folytatni fogja előadásait, tehát a tanszabadság teljes mértékben meg van óva.

— **Hajléktalan halhatatlanok.** Adtnok hirt arról, hogy a londoni Westminster-apátságot ki kell bővíteni, mert szűknek bizonyult a halhatatlanok befogadására. A nemrég elhunyt Campbell-Bannerman miniszterelnök síremlékének nem jut elegendő hely. Hogy helyet teremtsenek, valószínűleg kénytelenek lesznek az apátságban örök nyugalomra helyezett egynémelyikének nyugalomát megzavarni és síremléküket a koporsóval egyetemben más temetőre elhelyezni. Megállapították, hogy egyesek minden jog nélkül kerültek a Westminsterbe és hogy egyáltalában meg sem lehet indokolni, hogy minő jogokkal foglalnak helyet az angol nemzet nagy fiainak földi maradványai körében. Ilyenek például: Christopher Ansty, meghalt 1805-ben, egyetlen érdeme, hogy egy fürdőkalauzt szerkesztett. Jonas Hanway utazó, meghalt 1876-ban, arról híres, hogy ő volt az első angol, aki napernyőt használt. Sir Richard Coke, meghalt 1623-ban, Erzsébet királyné ételkóstolója volt. Gilbert Thornburg, meghalt 1667-ben, II. Károly pinczemestere volt. Thomas Chaifnik és John Osbaldeston II. Károly apródjai voltak. Folkess Márton, meghalt 1754-ben, ismert éremgyűjtő volt. Tompion Tamás, aki 1713-ban halt meg, a chronométert találta fel. Graham György, az előbbi tanítványa, szintén az apátságban van eltemetve. Megemlítendő még „Old Parr”, akinek szintén szorítottak egy zugot a Westminsterben. Ennek egyetlen érdeme az, hogy sikerült 152 esztendeig élnie. Ezek és hasonló „nagyaságok” exhumálása bizonyára nem lesz kegyeleltérség.

— **Kirabolt ékszerész.** Pétervárt ma éjjel kirabolták Gordon ékszerész üzletét, amely a város egyik legnagyobb üzlete. A többek között 300.000 rubel értékű gyémántokat raboltak. A betörőknek nyoma veszett.

— **Borhamisító vendéglős.** Reissmann Henrik vendéglőst, akinek a Szabolcs-utca 11. szám alatt van vendéglője, a VI. kerületi kapitányság hamisított bor forgalomba hozatala miatt százötven korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Szenzációzós büntény Párisban.** Párisnak új-
ból szenzációja van. Nem mindennapi rablógyilkos-
ság történt, melynek egy félvilági hölgy az áldozata,
elkövetője pedig a Párisban szereplő artisták legelő-
kelőbbje. Blanche de la Vigne vagy nyolcz nappal
ezelőtt ismerkedett meg Csernadov artistával,
akinek elegáns megjelenése és előkelő modora egé-
szben lebilincselte, úgy, hogy viszonyt kezdett vele.
Tegnapelőtt Csernadov arra kérte kedvesét, hogy
estére öltözzék fel szépen és vegye magára összes
ékszereit, mert be akarja mutatni néhány barátjának,
akiknek társaságában pompás estét fognak eltölteni
az egyik hotelben. Esti kilenc óraker a közelben
tartózkodók éktelen zajt hallottak a hotel egyik szobá-
jából. Egy női hang ezt kiáltotta:

— Gyilkos! Segítség! Megölnek!

Amikor az emberek odasiettek, egy elegánsan
öltözött férfi jött velük szembe, aki mosolyogva
lóbálta a sétatálcáját. Amikor kérdezték tőle, hogy
mi történt, vállat vont és így szolt:

— Hisztérikus roham mindössze. Nem kell nyug-
talankodni!

Ezzel nyugodtan eltávozott. Eközben néhány
férfi felment az első emeleti szobába, ahol egy egé-
szben fehérbe öltözött nőt találtak, vérében fe-
tr engve. Blanche de la Vigne volt, akit Csernadov
előbb ökölcsepásokkal elkábított, aztán borotvával
el akarta metszeni a nyakát. Amikor a nő
kiáltozni kezdett, Csernadov letépte róla az ékszer-
eket és elmenekült. A leány állítása szerint a me-
rénylő összesen 80,000 frank értékű ékszert
rabolt el tőle. Csernadov elmenekült, de a rendőr-
ség reméli, hogy rövid időn belül kézrekeríti. A
leány állapota súlyos, de az orvosok remélik, hogy
megmentik az életnek.

— **Egy iskolaigazgató jubileuma.** Fényes ünne-
pések keretében ünnepelte tegnap Vaszkó György, a
szekesfővárosi kilenczedik kerületi polgári iskola igaz-
gatója, tanári működésének negyedszázados jubileu-
mát. Az ünnepélyt volt tanítványai rendezték a Fe-
renczvárosi Polgári Kör disztermében. A termet zsu-
folásig megtöltötték a tanár tisztelői, tanártársai, volt
és jelenlegi növendékei. Az ünnepen megjelent a kul-
tusztisztviselő, az ünnepeltet küldötték az ün-
nepély színhelyére. A jubiléum igazgatói tanítványai
névben Kovács Alajos fővárosi tanító üdvözöl-
te. Dr. Mosdóssy Imre és dr. Wildner Ödön a kultusz-
minisztérium és a főváros tanácsa nevében méltatta
Vaszkó érdemeit. A tanári kar nevében Hackl N.
Lajos tanár, a polgári tanáregyesület nevében Donszky
Lukács, a volt tanártársak nevében Böngérfy János,
a jelenlegi tanítványok nevében Hencz Károly, az
iparos-tanoneziskola növendékei nevében Serédy Kál-
mán üdvözölte az igazgatót, akit a közönség meleg
ünneplésben részesített az egész ünnep tartama alatt.
Este lakoma volt.

— **Öngyilkos terménykereskedő.** Az Elemér-
utca tizenegyedik számú házában Viskolcky Gyula
terménykereskedő föbelötte magát. A sebesülése
halálos. A mentők beszállították a Rókus-kórházba.
Az orvosi vizsgálat szerint van remény, hogy az
életunt életben marad. Viskolcky ötvenhat éves,
törekvő, szorgalmas ember, néhai Halmos János pol-
gármester sógora. Öt leánya és egy fia van. Két-
ségbeesett tetteinek oka az anyagi gond. Az utóbbi
időben több vállalkozása nem sikerült. Ez nagyon
elkeserítette a törekvő embert. Elkeseredéséhez az
is hozzájárult, hogy öt leánya közül, akiket a leg-
gondosabb nevelésben és kiképzésben részesített,
egyetlenegyet sem tudott állásba juttatni.

— **Szociáldemokraták gyűlése.** A nemzetközi
szociáldemokrata-párt tegnap több kisebb népgyű-
lést tartott a fővárosban. A gyűlések szónokai Wan-
tus Károly, Bokányi Dezső és Garbai Sándor
voltak, akiknek indítványára határozati javaslatot
fogadtak el, melyek felszólítják a munkásságot, hogy
tegyék meg előkészületeiket egy esetleges általános
sztrájkra. Végül felszólítják a határozatok a polgár-
ságot is, hogy vegyen részt az általános választói
jogért folytatott küzdelemben és lépjen ki semleges
magatartásából.

— **Házasságok.** Reischig Ella és Leblo-
vitz Mór e hó 14-én d. e. fél tíz óraker tartották a
VI. ker. anyakönyvvezetői hivatalban egybe-
kelésüket.

— **Ország Róbert,** a Magyar kereskedelmi rész-
vénytársaság igazgatója vasárnap, e hó 14-én tartotta
esküvőjét Iváncsi Ilussal.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben
Polgár Kálmán műórárs ékszertelepén. Budapest, VII.
Erzsébet-körut 29. I. em. szerezhetők be. Nagy ké-
pes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Megtámadott rendőrök.** A szombati és vasár-
nap rendőri krónika ismét négy olyan esetről szá-
mol be, amikor ittas, garázda emberek megtámadták
a kötelességüket teljesítő rendőröket. Két esetben
a rendőröket komoly veszedelem fenyegette és csakis
az idejében érkezett segítség, valamint a közönség
közbelépése mentette meg őket. Az egyik eset ma
hajnalban történt a VII. kerület belső részében.
Offenthürt Salamon hírhedt néma zsebtolvaj, miután
ittassága miatt több vendéglőből kiutasították, nyit-
tott zsebkésével hadonászva ment végig a Dob-ut-
czán. A járőrök megriadva tértek ki a garázdál-
kodó ember elől, míg végre Csavajda István 1193.
számú rendőr lefogta s be akarta kisérni. Az István-
térren azonban találkozottak a csavargó atyjával és
bátyjával, akik így kiáltottak Offenthürt Salamonra:

— Salamon, ne hagyj magad!

A csavargó erre zsebéből egy másik zsebkést
rántott elő és a rendőr felé szurt, aki azonban ügye-
sen elhárította a döfést. Offenthürt Salamon atyjának
és bátyjának kiáltozásaira az István-térről egy se-
reg csavargó sereglett össze, akik nyitott zsebkéssel
fenyegetőzve követelték Offenthürt szabadon bocsá-
tását. Szerencsére időközben a közeli őrszobából
megérkezett néhány rendőr, akik Csavajdát kiszaba-
dították szorongatott helyzetéből. Offenthürt Sala-
mont, az atyját és bátyját bekisérték a rendőrkapi-
tányságra. — Szombaton éjjel a Baross-tér és Betli-
len-utca sarkán többen megtámadták Polgári László
kocsifényező. Szalay Károly rendőr segítségére sie-
tett a szorongatott embernek, mire a támadók kést
rántva, leszurással fenyegettek a rendőrt. A rendőr
sipolására több rendőr segítségére sietett. Egyesült
erővel sikerült azután a támadókat elfogni, vala-
mennyit bekisérték a VII. kerületi kapitányságra. A
rendőrkapitány a csavargókat, névszerint Fröhlich
Sándor cipészsegédet, Rácz Sándor asztalost, Ká-
rolyi Imre kocsist, Horvát Gyula gyári munkást,
Müller Sándor géplakost és Klimáczek Gusztáv
asztalossegédet egyenkint száz korona pénzbünté-
tésre s Károlyi Imrért azonfelül husz napi elzárásra
ítélte. — Papp Dániel 210. számú rendőr tegnap haj-
nalban a Kelenhegyi-ut 4. számú háza előtt igazol-
ásra szölitott fel egy csavargó külsejű embert. A
csavargó erre megtámadta a rendőrt, aki kardjával
védekezett és a támadót jobb kezén megsebesítette.
A csavargót azután néhány járőrök segítségével a
Szent János-kórházba vitték, ahol megállapították,
hogy Povlaccsek Rezső foglalkozás nélküli lakatosse-
géd. — Tegnap hajnalban a Dembinszky- és Nefejejt-
utezak sarkán Márk Gyula 1384. számú rendőrt négy
ismertelen ember minden ok nélkül megtámadta és
leszurással fenyegettek. A rendőr kardot rántott,
mire a támadók futásnak credtek. Az egyiket, if-
jabb Durbik József könyvómász személyében sikerült
elfogni s a rendőrkapitányság száz korona pénzbün-
tésre ítélte. Társait keresi a rendőrség.

— **Sikkasztó könyvelő.** A Szarvasi Takarékpénz-
tár békésszentandrási fiókjánál nagy sikkasztásnak
jöttek nyomára. Pintér György, volt pénztárnok-
nak testi-lelki barátja, Hutiray Gyula könyvelő kö-
vette el a sikkasztást. A volt pénztárnok halála után,
ki öngyilkosságot követett el. Hutiray kezelte a pénzt
mindaddig, míg az új pénztárnok, Schmeer András
hivatalba nem lépett. Ezalatt az idő alatt szabadon
garázdálkodhatott a könyvelő. Hutiray tetteinek fel-
fedezése után Budapestre ment és onnan levelet írt,
amelyben bejelentette, hogy öngyilkos lesz. De pár
napra visszajött és azóta Békésszentandráson élt. A
Szarvasi Takarékpénztár igazgatósága tárgyalást
folytatott a sikkasztó hivatalnokának családjával
abban a reményben, hogy a hiányt megtérítik. E tár-
gyalások azonban sikertelenek voltak, mire az inté-
zet megtette a feljelentést Hutiray Gyula ellen. A
csendőrség erre Hutirayt letartóztatta és a szarvasi
járásbírószék fogházába szállította be, ahonnan a gyulai
kir. törvényszék fogházába került. Az elsikkasztott
összeg 20,740 koronát tesz ki, amelyből mintegy 1500
koronányit fedez a hitlen hivatalnok vagyona.

— **Öngyilkos úri nő.** Ma este tíz óra után pa-
licsi villájában felakasztva találták dr. Billitz
Hugonét, a délvidéki közgazdasági bank jogtanács-
sának feleségét. A fiatal asszony öngyilkosságának
oka, hogy a nemrég férjhez ment asszony elbocsa-
tott cselédei pletykálni kezdtek, a melynek a férj hi-
telet adott, ami miatt az utóbbi időben állandó viszály-

kodás volt köztük. A fiatal asszony bezárkózott szo-
bájába és a roletta zsinórijával az ablak kilincsére
akasztotta fel magát. Édesanyja épp ma este érkezett
oda, hogy a házasfelek között a viszályokat kiegyen-
litsse.

— **Ujabb botrány a mézáros ipartestületben.**
A Budapesti Mézáros Ipartestületnek még emléke-
zetes közgyűlést ma délután újabb zajos incidens
követte. Az ipartestület előjárósága elhatározta, hogy
rendkívüli közgyűlést hív egybe, amelyen javaslatot
terjesztenek elő a testület anyagi viszonyainak rendezé-
zésére. A közgyűlésen a testület József-köruti lie-
lyiségében rendkívüli sok mézárosmester jelent meg.
Az iparhatóságot dr. Maislis Mór iparhatósági
biztos képviselte. Bár határozatképes számban je-
lentek meg a testület tagjai, a rendkívüli közgyűlést
még sem lehetett megtartani. Az elnökség és az elő-
járóság tagjai közt ugyanis időközben egyenetlen-
ségek támadtak, úgy, hogy amikor Lindmayer
György azt látta a rendkívüli közgyűlésre kitűzött
idő elmulta után fél órával, hogy saját előjáróságának
tagjai cserben hagyták őt és nem jelentek meg a
közgyűlésen, akkor az elnök a közgyűlés tagjainak
óriási lármája közben azt a kijelentést tette, hogy
amaz indítványát, amely a mézáros ipartestület
anyagi ügyeinek rendezésére vonatkozik, vissza-
vonja, a közgyűlést pedig nem tartja meg. A tagok vi-
haros zajban törtek ki, ez azonban az elnököt nem
gátolta abban, hogy fogja magát és azonnal távozzék.
A perczekig tartó zaj lecsillapulta után kérdést in-
tettek az iparhatósági biztoshoz az elnök eljárására
vonatkozólag. Maislis iparhatósági biztos men-
teni igyekezett az elnököt, de midőn látta, hogy a
folyton tartó zaj és láрма nem akar elűlni, ő is
odahagyta a közgyűlési termet. Ekkor a jelenvoltak
értekezletté alakultak át, amelyen éles szavakkal il-
lették az elnökség és az előjáróság eljárását. Pili-
ser Jenő indítványára Kessler József és Reisz
Árpád felszólalása után kimondotta az értekező,
hogy sürgősen rendkívüli közgyűlés egybehívását
kérik, amelyen bizalmatlanságukat fogják kifejezni
az elnökség és az előjáróság ellen eljárásukért és
együttal igazolásra fogják felhívni őket, hogy adják
okát mostani furcsa viselkedésükért. Az értekező
berekesztése után az ipartestület tagjai még sokáig
együtt maradtak és élénk diskusszió tárgyává tették
a vezetőségnek — szerintük — botrányos eljárását.

— **A szerelem halottal.** Vasárnapi számunkban
részletesen foglalkoztunk azzal a szerelmi drámával,
amely szombaton délután négy óraker játszódtott le
Grünblatt Lipót fakeskedőnek a Lipót-körut 15.
sz. házában levő lakásán. A fakeskedő leánya,
Grünblatt-Máté Ilona festőművésznő és Gundl-
Göröncsér János, idős Gundl Iános fia, közös
elhatározással öngyilkosságot követtek el, mert nem
lehetek egymásé. A fiatalember azonnal meghalt,
Máté Ilonát pedig halálos sebbel szanatóriumba vit-
ték. A leány ma már határozottan jobban van, de
megoperálni még nem lehetett, mert igen gyenge.
Annyit már megállapítottak, hogy a szívet nem érte
a golyó. Az operáció holnap lesz. A másik áldozat
holtteste a törvényszéki orvostani intézet halottas-
házában fekszik. A rendőrség engedelmé folytán nem
fogják fölboncolni.

— **Öngyilkos ügyvéd.** A Nagymező-utca 68.
számú házában tegnap reggel agyonlötötte magát
Gyárfás Hugó fiatal ügyvéd. Szállásadója látta,
amint az életunt a fűkór előtt összeesett, de mire
rendőrrel feltörette az ajtót, a fiatalember már halott
volt. Gyárfás Hugó öt évvel ezelőtt szerezte
ügyvédi diplomáját s azóta több vidéki városban
próbálkozott meg, de sehol sem tudott boldogulni.
Legutóbb Szatmáron volt irodája, de ott sem tudott
megélni. Ere visszatért a fővárosba és állást keres-
ett, de sehogyan sem tudott álláshoz jutni. Úgy lát-
szik, a nyomor kergette a halálba.

— **Gyilkos szerelem.** A torontálmezei Karlova
községben Makrin Zsiva ottani gazda leszurta a tőle
különválva élő feleségét, mert nem akart hozzá
visszatérni. Az asszony segélykiáltására odarohant az
asszony két fivére, akik Makrint agyonverték.

— **Ötszáz ember vízbe fullt.** Szörnyű katasztrófa
történt Batáviában még május vége fele; de a híre
csak most érkezett ide. Marundából ugyanis körül-
belül ezer rizsarató nyolcz csónakon elindult, de az
óriási viharban mind a nyolcz csónak elmerült s
körülbelül ötszáz ember a vízbe fullt.

— **Elsüllyedt falvak.** Katasztrófális természeti túlneménnyről ad hírt egy Sanghaiból Londonon át érkezett távirat. E tudósítás szerint az Icsang közelében lévő hegységben hirtelen több kilométer hosszú szakadék támadt, amely több falut és néhány száz családot elnyelt.

— **Öngyilkos színésznő.** Görbe Lili, huszonkét éves színésznő ma este félnyolc órakor Aggteleky-utca 19. szám alatti lakásán szíven lötte magát és azonnal meghalt. Előzőleg felküdte a padlásra Csordás Lidi nevű cselédjét és meghagyta neki, hogy az ajtót zárja kívülről be. Mikor a leány lejött, látta, hogy urnője a tükkör előtt egy karosszékekben szétroncsolt agyal ül. Azonnal értesítette a rendőrséget, a honnan egy rendőrorvos kíséretében Kern Géza fogalmazó ment ki a helyszínre, de már csak a beállott halált konstatahathatták. A szerencsétlen teremtés, aki Leszkay András direktorsága idején a Magyar-Színház tagja volt, már hosszabb idő óta ideg- és szívbajos volt, folyton panaszkodott barátnőinek, hogy nagyon beteg és egy öntudatlan pillanatában öngyilkos lesz. Ma el is követte tettét. Levelet nem hagyott hátra. Mellette a földön egy cédula hevert, a melyre mindössze ennyit írt: „Öngyilkosságom oka betegsémem.” Egy másik papírlapon meghagyta cselédjének, hogy öngyilkosságáról értesítse vidéken lakó fivérét. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Heine utolsó perczel.** Ismeretes, hogy Heine nem igen szereti a német nép. Érthető bizonyíték erre Vilmos császárnak az az intézkedése, amelylyel a költő szobrát a korui Achilleion csodaszép kertjéből eltávolíttatta. Ezt a szobrot még Erzsébet királynénk állíttatta fel a költő emlékének, akit kiváltképen kedvelt. Annyi tagadhatatlan, hogy Heine költészete inkább latinos, mint germán. Tudjuk, hogy a költő sokáig élt Párisban, ahol sokáig súlyos betegen feküdt. Fájlalta, hogy betegsége alatt barátai elhanyagolták. Berlioznak szemrehányást is tett. Egy napon az orvos a azt kérdezte tőle, hogy tudna-e fütyülni?

— **Sajnos, nem tudék** — szót mosolyogva a költő — még akkor sem, ha egy Scribe-féle szindarabot kellene is végignézniem.

Egy napon jobban érezvén magát, a Louvre remekait szemléltette meg és mélyen elmerült a milói Vénusz bámulásában.

— **Miért is nem haltam meg akkor** — mondta később a költő — ott, a szép szobor előtt! Pogány, de költői és felséges halál lett volna az; méltó hozzám!

Amikor 1856. február havában végét közeledni érezte, azt kérdezte az orvosától:

— **Hát csakugyan ütött a halál órája?**

A hírneves Gruby orvos, akinek szavát vette, hogy nem titkolja el a valót előtte, kijelentette, hogy már csak rövid idő van hátra; azután még megkérdezte a költőtől, hogy kíván-e valamit?

— **Igen** — felelte a költő — a feleségem alszik, föl ne ébresszék! Az asztalon látod azt a virágot; a feleségem vette ma reggel. Hozd ide és tedd a keblemre!

A virág illatától elkábulva, alig hallhatóan sutogta az utolsó szavakat:

— **Virág! Virág! ... Mily szép a természet!**

— **Bányászsztrájk.** A pécsi bányaművek munkásai sztrájkja még egyre tart. A munka az összes bányaművekben szünetel. A munkások csendben viselkednek és így a hatóság eddig nem látta szükségnek közbelépni. A békéltető-tárgyalások is megszakadtak, mert az igazgatóság a munkások követeléseit teljesíthetetleneknek találta és most a sztrájkoló munkásokkal szemben tisztán várakozó álláspontra helyezkedik.

— **Holdszilvárvány.** Ritka természeti túlnemény látványosságban gyönyörködhetnek azok, akik az utcaikon jártak. Közel éjfél előtt a látóhatár délnyugati quadránsában a rectanscensiónak körülbelül 25 foknyi magasságban a Gellért-hegy fölött szabad szemmel is tisztán látható ugynevezett holdszilvárvány tűnt fel a szemlélő előtt, melynek írisze intenzív fényű halaványkék színben pompázott. A szilvárvány kiterjedése délről északra a Ferencz József-híd budai fejtől egészen a várkertig nyúlt. A félkör középpontján pedig maga a hold óriási pereme tündökölt, vékony átlátszó fátyolokkal bevonva. A fényfejlődés maximumát fél 1 órakor érte el, mely

időponttól kezdve a természeti képlet lassan elmosódni kezdett, míg 1 óra felé teljesen elenyészett. Az egész túlnemény fenomenális, szinte kísértetiesen tündéri látványt nyújtott.

— **Elfüstölt milliók.** A dohányjövődéki igazgatóság most teszi közzé a magyar korona országában márczius végéig elfogyasztott dohánytermékek statisztikáját, amely szerint ebben az évben összesen 28,956.420 korona 56 fillér értékű dohányárut adtak el, ami a múlt évi eredményhez képest 1,631.801 korona 24 fillér emelkedést mutat. Az általános forgalomban levő gyártmányokból elkel: burnót 8166 kilogramm, pipadohány 135.900 kg., szivar 131,209.099 darab, szivarka 430,878.095 darab, valódi havanna szivar 22.450 darab. A belföldi különlegességi gyártmányokból: burnót 18 kg., pipadohány 6663 kg., szivar 3,815.745 darab, szivarka 22,784.930 darab. Pénzértékben kifejezve, az általános forgalomban levő gyártmányokból elkel: burnót 32.304 korona 44 fillér, pipadohány 9,930.862 korona 79 fillér, szivar 8,372.139 korona 88 fillér, szivarkák 7,467.708 korona 83 fillér, havanna-szivar 7677 korona, egészben 25,821.840 korona 15 fillér. A belföldi különlegességi gyártmányokból elkel: burnót 185 korona 28 fillér, pipadohány 1,097.821 korona 88 fillér, szivar 587.933 korona 40 fillér, szivarka 935.813 korona 70 fillér. Egészben 2,621.760 korona 26 fillér. A külföldi különlegességi gyártmányokból: szivar 86.611 korona 25 fillér, szivarka 424.324 korona 50 fillér, pipadohány 1884 korona 40 fillér, egészben 512.820 korona 15 fillér.

— **Felborult vitorlás.** A trieszti kikötő előtt tegnap este a „Velebit” nevű magyar-horvát gőzös a sötétben nekiment a „Minor” nevű capodisztriai vitorlásnak, amely gyümölcsessel és zöldséggel volt megrakodva. A bárka léket kapva, süllyedni kezdett, mire odakötözték a gőzhöz, s a kikötőbe vonták. A rakomány egy része odaveszett, a nyolc matróz még idején fölkapaszkodott a gőzösré. A kár több ezer korona.

— **Nagy gyárégés.** A trencsénmegyei Kistarjason a görbe fabutorgyár szárítójában tűz támadt, amely az egész gyárat elpusztította. A kár kétszáz-ezer korona.

— **Halálozás.** Steinhardt Mórné, szül. Reiner Janka, az Eisner és Steinhardt cég egyik főnökének neje, vasárnap a hajnali órákban, súlyos betegség után meghalt. Az elhunytat a főváros legszélesebb körében a legmélyebb rokonzás kíséri utolsó útjára. A ravatalnál a férj, hat gyermek és kiterjedt rokonság gyászol. Rajna a Ferencz irótársunk, a Neues Pester Journal munkatársa az elhunytban testvérhugát gyászolja. A temetés kedden délután négy órakor lesz a keresztúri új izraelita temető halottsházából.

Halász Annuska a hó 13-án huszonhárom éves korában elhunyt. Temetése ma délután volt Kőbányán általános részvét mellett.

Deiches Zsigmond életének 64-ik évében meghalt.

Pálmai Ödön községi elemi iskolai tanító, a „Vasvármegyei Általános Tanító-Egyesület” elnöke életének 35-ik évében meghalt Szombathelyt.

x **Andrássy, Jupiter mozgókép-műtárlat.** Naponként változó, remeknél remekebb képeket ölel fel a pázműsorában. A mozgófényképek gazdag tárházát mutatja be, mely olyan programmal rendelkezik, hogy úgy gyermekeket, valamint felnőtteket nemcsak szórakoztat, de oktat is. Kétórás előadás keretében 16—18 képet mutat be. Hatalmas villanyszelőkkel teszi kellemessé, hűvössé helyiségeit.

x **Az előkelő világ** kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruháza; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpa véve vannak és így túlkövetelés nem létezik.

x **Zászlók,** czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob-hashajtó** a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Börbajok, hajhullás és kopaszág** sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterapiái intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

Titokzatos halott.

— Saját tudósítónktól. —

Budaest, június 15.

Egy héttel ezelőtt történt, hogy a rendőrök a Gellért-hegy aljában egy Gellért-hegy aljában egyöss bukkantak. Néhány nappal utána egy névtelen levél tudatta a főkapitánysággal, hogy a levél írója a leánynyal együtt töltötte a végzetes estét. Együtt jártak a Gellérthegyen, mikor egyszerre két polgár-ember, akik titkosrendőröknek mondták magukat és egy tűzér jelent meg és körülfogták őket. A tűzér öt lekeserte a hegyről, hogy átadja a rendőrnek, a leány pedig ott maradt az állítólagos két detektívvél. Másnap értesült az újságokból a névtelen levélíró a leány tragikus sorsáról. A rendőrség a levél nyomán széleskörű nyomozást indított és megállapította, hogy a halott Geng Mária cselédleány, aki a Peterdy-utca 36. számú házban szolgált. A rendőrség egy-uttal felszólította a lapokban a levélíró, hogy jelentkezzenek.

A felszólításra tegnap reggel Hunkár Dezső kovácssegéd jelentkezett s azt mondta, hogy a névtelen levelet ő írta, mert nem nyugodott a lelkiismerete. A fiatalembert nyomban kihallgatták. Hunkár Dezső pünkösdi vasárnapján ismerkedett meg Geng Máriaival a Városligetben. Beszélgetés közben a leány azt mondta, hogy nem volt még a Gellérthegyen, mire megállapodtak, hogy másnap, pünkösdi hétfőjén kirándulnak a citadellára. Tervüket meg is valósították s másnap igen jókedvűen töltötték együtt a délutánt. A legbizalmasabb viszony fejlődött ki közöttük s csak későn este gondoltak a hazamenetelre.

Már a hegy oldalán jártak, mikor utólré őket az eső sők a zivatar elől a hegy oldalában lévő egyik barlangba menekültek. Jó darabig vártak itt együtt, hogy az eső elálljon. Amint az esőt figyelte, egyszerre a közeli bokrok között mozgást vett észre. Néhány percz múlva a bokorból két polgár-ember és egy tűzér ugrott elő. A tűzér rákiáltott:

— **Csavargó, nincs lakásod, átadlak a rendőrnek, gyere!**

Ezzel karonfogta a megrémült Hunkár Dezsőt és vitte le a hegyről. Azt még látta, hogy a két polgárember a leányt karonfogta. Mikor a tűzérrel a hegy lábához értek, a katona rákiáltott, hogy takarodjék haza s azzal otthagya. Egy ideig ott ácsorgott és nézegetett fölfelé a hegyre, vajjon a leányt nem látja-e, de fölmenni többé nem mert. Egyszerre halk női sikoltást hallott, majd alig egy percz múlva futó alakot pillantott meg, akit két másik alak üldözött. Magában töprengött, hogy mit tegyen és rémületből még magához sem tért, amikor csöndület látott a hegy tövében. Odasietett s rémülve látta, hogy a kíváncsiak serege az ő ismerősének holttestét fogja körül. A látványtól annyira meborzadt, hogy futva menekült a hegyről s egyenesen haza ment. De a véres halott képe folyton előtte volt s két napi lelki kín után megírta névtelen levelét.

Hunkár Dezsőt vallomása után kivitték az angyalföldi tűzérkaszárnyába s ott szembesítették a katonákkal. Az összes tűzérket, akik pünkösdkor szabadságon voltak, sorba állították s Hunkár Dezsőt elvezették a sor előtt. A szembesítés azonban eredménytelen maradt. A rendőrség most a vár-tűzérrel fogja Hunkár Dezsőt szembesíteni. Azonkívül kihallgatják Pintér Bélát, a Ferencz József-híd budai vámőret. A két polgári ruhába öltözött támadó személyről még eddig semmi nyom sincs. A rendőrség azt is lehetségesnek tartja, hogy a leány üldözés közben rohant le a hegyről.

AZ EGYETÉRTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

A kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinél díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félelemlét
Egész nap orvosi ingyenes rendelés!

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Mercadet.** Ma hasonlíthatlanul szerencsésebb estéje volt a Nemzeti Színháznak, mint szombaton. Nem mintha Honoré Balzac „Mercadet“-jén nem lehetett volna észrevenni az ódsiadó bizonyos eszközeit, de mégis úgy a darab bonyodalma, mint alapmotívuma és dialogusa elmés, mulattató, tele merész vidámsággal, mely hatását ma sem tévesztheti el. A faiseur komédiája ez, aki lángeszűen tud elbánni hitelezőivel és oly rendszert tud tartani hazugságaiban, hogy valósággal imponál vele mindenkinek, még önmagának is. Az omnipotens Balzac győzte itt is gondolatokkal és leleménnyel. A komikum minden eleme benne van ebben a darabban, csak a komikai katasztrófát helyettesítette a szerző valami Deus ex machina-félével. De mire a katasztrófa bekövetkezik, a közönség már egészen meg van hódítva; senkinek sem jut eszébe gáncoskodni. Kár, hogy megint igen kis közönség volt a színházban. A haute-színházban nagyobb eredménye lett volna az előadásnak. A szereplők derék munkát végeztek, noha kissé diszharmonikus volt az ensemble; a párbeszédnek természetes gördülését néhol művésziellen kiabálások zavarták. Gál Gyula a czimszerepben a jellemfestés remekét produkálta. Eleven, leleményes, természetes és hódító volt. Nem volt szerepének olyan mozzanata és pontja, amely játékában ne érvényesült volna. A többiek jóval mögötte maradtak. Igaz, hogy művészi értelemben ily feladat egyiknek sem jutott, de azért Garamszeghytől több szabatoságot, Helvey Laurától kevesebb szentimentalitást vártunk volna. A hitelezők közül csak Hajdu tűnt ki; a többinek a szereplése sablonos volt. A közönség hangulata mindvégig kedvező maradt s felvonások végén úgy, mint nyílt színen sürrü tapsok hangzottak föl.

Meg kell még emlékeznünk a tegnapi előadásról is, amikor is Beaumarchais „Figaro házasság“-át elevenítették fel részben új szereposztással. A színház látogatottabb volt, mint ma s az előadást nemcsak a főszereplők játéka tette értékessé, de a kisebb szereplők is emelték az előadás művészi színvonalát. Cs. Aleszghy Irma a grófnő szerepében, Paulay Erzsike mint Cherubim, Horváth Zoltán mint Almaviva kifogástalanul játszottak. De kitűnő volt Hajdu Bartalója és Kovács kertésze is. Mindketten nyílt színen is tapsot kaptak. Vizvári Mariska Zsuzsija pompásan beilleszkedett a művészi keretbe s ha hozzáteszük, hogy Dezső Figarója közel volt a művészi bevégtettséghez, konstatálhatjuk, hogy a francia ciklus előadásai közt a tegnapi volt a legjellegzetesebb.

(*) **Városligeti Szinkör.** Ráérő emberek megfigyelték, hogyha Feld Mátyás, a bohózatiró bus, akkor a Városligeti Szinkör deszkáin sikert aratott — más. És vasárnap este bus volt Feld Mátyás, a sirásig bus, mert a családi deszkákon Hervai Frigyes „Pesti amazonok“ című bohózatát játszották. A színház mögötti holdfényes mezőn úgy tánczolt Mátyás ur, mint egy sáros erdei szellem és panaszos hangokat hallatott:

— Tönkre tesz ez az ember, elírja legszebb ötletemet, elhódítja közönségemet.

Híába sirt Matyi, híába panasolta a sudar fáknak, hogy ez nem tökéletes darab, a bonyodalma nem bonyodalom, a zsidóul beszélő amerikai milliomosok kissé furcsa ötlet, a színházból kihallatszott a nevetés és a taps, amely azt bizonyította, hogy a közönség szívesen fogadta a darabot, vagy, ha úgy tetszik, azt az ügyesen megcsinált keretet, melyben sok jót helyezett el a szerző. A téli szezon legjobb kabaret-számait hallottuk újra az eredeti előadásban, mert a szereplők élén Medgyasszay Vilma és

Ferenczy Károly működtek. Medgyasszay művészsége elfogadhatóvá tette a szokatlanabb helyzeteket is. Ferenczy komikuma pedig derűssé varázsolta az egész estét. A többi szerep is elég jó kezekben volt és csaknem mindenki tudta a szerepét. Néhány izléstelenséget, különösen Vágó Géza teljesen élvezhetetlen kiszólásait, a mindenáron rögtönözni akaró színészek számlájára kell írunk, mert Hervai sokkal jobb izlésű íróember, semhogy eféleket leírt volna. Rendezés és kiállítás olyan volt, amilyent a Városligeti Szinkörben megszoktunk.

(*) **Kapuzárás az Akadémián.** A nyári szünet előtt utolsó ülését tartotta ma délután a Magyar Tudományos Akadémia. Először a III. osztály ülésezett s utána összes ülés volt, amelyen folyó ügyeket intéztek el. Az osztályülésen Entz Géza elnököl és elsőnek A páthy István, a kolozsvári egyetem nagybírói orvosprofesszora, akit nemrég választott levelező tagjává az Akadémia, tartotta meg székfoglalóját ezen a czímen: A rögzíthetőség és fösztetőség különbségei, mint élettani változások jelei az idegrendszerben. A jeles tudóst előadása végeztével lelkesen megéljenzették. Utána Rados Gusztáv rendes tag olvasta föl értekezését Kronecker egyik érdekes algebrai tételének általánosíthatóságáról és kimutatja, hogy ez már a legközelebb fekvő esetekben is lehetetlen. M hely Lajos levelező tag benyújtotta ezután „A földi kutyák származás- és rendszertana“ című 33 eredeti rajzzal felszerelt munkáját, amelyet az Akadémia megbízásából készített. A művet az Akadémia fogja kiadni. Kövesligethy Radó levelező tag a nemzetközi sarki bizottság idei üléséről, amelyet Bruxellesben tartottak, terjesztette be jelentését. Végül Schlesinger Lajos levelező tag mutatta be Geöcze Zóárd dolgozatát a felületek quadraturájáról. Az osztálygyűlést követő összes ülésen Heinrich Gusztáv főtitkár bejelentette Boissier Gusztáv kiutazás halálát, majd bemutott egy csomó meghívót különböző tudományos és irodalmi ünnepekről, amelyeken az Akadémia képviseltette magát. Az Akadémia legközelebbi ülése október 5-én lesz.

(*) **A Nemzeti Zenede évzáró nyilvános vizsgálatai** során vasárnap délelőtt érdekes hangverseny volt a fővárosi Vigadó kistermében. Az előadások sorát az intézet énekkara nyitotta meg, amely Hackl Lajos tanár vezetésével néhány énekszámot mutatta be iskolázottságát. Ezután Aggházy Károly zongoraosztályai kerültek sorra. A növendékek egytől egyig jól megállták a helyüket és igazolták mesterük iskolájának jó hírét. Különösen kiűntették magukat jeles készültségükkel Dózsa Edith, Becker Margit, Schwarz Emilia, Rajszky Emma és Lieb Mariska. A zongorasókat Balogh Mária tanárnő énekosztályainak növendékei váltották fel. Kedves, üde, jól iskolázott hanggal énekeltek valamennyien. Mint leginkább előrehaladtak kiemelendők: Posszert Emma, Muzsik Noémi, Friesz Aranka és Baló Irén. A szépszámu közönség tapsal és kihívással jutalmazta az egyes közreműködőket.

(*) **Tewelevisszavonulása.** Tewelev Ferencz, a bécsiek kedvencz jellemzője, visszavonul a színpadtól. Ez idő szerint a Deutsches Volkstheater tagja és szerződése e hó végén lejár. Tewelev egy ideig pillenni fog és azontul hosszabb szerződést nem köt, csupán vendégszerepelni készül.

(*) **Vizsgahangverseny.** Somogyi Mór zongoraművész konzervatóriumában e hó 10., 11., 12., 13. és 14-én a zongora-, ének-, hegedű- és cimbalomnövendékek egy része hat hangversenyben mutatta be szép haladását. Mind a hat hangverseny fényesen sikerült. A zongoratanzak — alsóbb — osztálybelieknél meglepő erőteljes billentyűverést, éles ritmikát és dinamikai árnyalatokban gazdag játékokat észleltünk, míg a kiművelődési osztályokban stilszerű interpretálással és bravuros technikával játszottak, különösen Kovács Erzsébet Mendelssohn Capriccio brillante-jával, Csillag Margit Reinecke Valse-jével és Somogyi Adrienne Liszt Rhapsodiá-jával keltettek feltűnést. Az ének-osztályban feltűnt a hangregiszterek csaknem ideális kiegyenlítése és a finom pointrozott érzelemteljes előadás; gyönyörűen énekeltek hornheimi Stieber Blanka, Dörner Margit és Kovács Margit. A hegedűosztálybeli növendékek is gondos kiképzésben részesültek, határozott vonókezelés és tiszta intonációra való törekvést észleltünk. Kiténtek Sovánka Antal, a kis Garaguly Ká-

rolly, Jokits Elemér, Horváth Ernő és Pityó József. A cimbalom-osztály is avatott kezekben van letéve. A hangversenyeken számos előkelő közönség vett részt és bőven juttatott őszinte elismerésből az intézet kitűnő vezetőinek és főleg az érdeműs igazgatót, Somogyi Mór zongoraművészüket lelkes ovációkban részesítette. Az évzáró vizsgákat e hó 19—24-ikéig tartják meg.

(*) **Az ember tragédiája a Népszínházban.** A Népszínház-Vigopera színpadán holnap, kedden este kerül először színre Madách remekműve, az „Ember tragédiája“. A darab főszerepeit Beregi Oszkár, Tóvölgyi Margit és Kürti József játszzák. A bemutató szereposztásban a darab csak három előadásban kerül színre, mert a negyedik előadástól kezdve a női főszerepet Évát, Báthory Gizella, a színház kiváló képességű tagja fogja játszani. Az ember tragédiája a hét minden napján színrekerül.

6 **visit** **Fénykép 1 f.50**
HUNNIA FÉNYKEPESZ.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros fejlesztéséről szóló törvény.** A koalíciós pártok közös értekezlete holnap, kedden délután tárgyalja Budapest fő- és székváros fejlesztéséről s háztartásának rendezése végett teendő állami intézkedésekről szóló törvényjavaslatot, amely szerdán kerül a képviselőház pénzügyi bizottsága elé. Olay Lajos képviselő máris mozgalmat indított a törvényjavaslat ellen, mert ő nem hajlandó a mostani városi többségnek kezébe adni az állami segítséget. Olay ilyen értelemben fel fog szólalni a koalíciós értekezleten. Arról a tervről is hallottunk, hogy a javaslat választassék ketté akkép, hogy a Margitsziget megvételeire vonatkozó intézkedések külön javaslatba foglaltassanak. A fővárosi függetlenségi képviselők részéről Nagy Dezső és dr. Szabó Antal ma a képviselőházban Wekerle Sándor miniszterelnökkel tárgyaltak. A miniszterelnök tudatta Nagy Dezsővel, hogy szerdán fog válaszolni a fővárosi munkáslakások ügyében beadott interpellációjára s ezt az alkalmat fel fogja használni arra, hogy nyilatkozzék a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslatról is.

(*) **A szükségslakások.** Megirtuk, hogy dr. Magyarits Mladen tisztii főorvos előterjesztést tett, hogy a főváros szükségslakásokat, népszállók- és menedékházakat építsen. Elsősorban két menedékházra van szükség. Egyiket a Ferencváros külső részén kellene megépíteni 300 ágygal s egyet Köbányán 200 ágygal. A népszállót a Józsefvárosban akarja fölépíteni a főorvos. Egyelőre 14 szükségslakásra van szükség a budai, harminczra a pesti oldalon. Még 3000 igen olcsó lakás építését kívánja a főváros, ahol a zsufolt lakásból kilakoltatott embereket ideiglenesen elhelyezik.

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körut 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102—30.

Gyógytényezők:	Ideggyengeségi állapotok:
Elektromágneses gyógyítás.	Almatlanság.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdések (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizatio).	Idegfájdalmak, Idegszűbák (Neuralgiák, Ischias).
Kék fényvaló kezelés.	Gerincvelőszorvadás (Tuberculosis).
Villamos hőfürdők (Elektrothermia).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Véredényelmeszesedés.
Villamos masszázs (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheuma), húgysavas lerakódások, izületi és csontbetegségek.
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés.
Villamos vízfürdők.	Anyagcserebajok (Ehizis, cukorbetegség, vésztettség).
Szénsavas fürdők.	Bőrbajok. Bőrvizsgálatok.
Főbb javallatok:	Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszóság).
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).	Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. Kezelés egész napon át. — Szűkített árszabvány.

A kiváló bőr- és lithlamos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbotógságnál és hurutos bántalmaknál kizárólag.

Főraktár Budapest, EDESKUTY L.-nél.

EGYESÜLETEK.

(—) A „Charité” közgyűlése. A Mária Terézia főhercegnő védnöksége, gróf Karolyi István és gróf Andrássy Gyula elnöke alatt álló Charité poliklinika és kórházegyesület vasárnap, a hó 14-én délelőtt 11 órakor tartotta meg ezidei közgyűlését. A közgyűlésen, amelyen az egyesület alelnöke, gróf Uchtritz-Amadé Emil orsz. képviselő elnököt, számosan vettek részt a közjótekonyság és az orvostudomány előkelőségei közül. Gróf Uchtritz-Amadé elnök a közgyűlést megnyitván, vázolta azon nagy és nemes emberbaráti czélokat, amelyek megvalósítása a Charité körében a legközelebbi jövő feladata lesz. Dr. Detre László titkár kifejté az egyesület feladatait és jelentést tesz a feladatok elérésére az elmúlt évben történtekről. A helyesléssel fogadott titkári előterjesztések után dr. Falk Zsigmond olvassa fel a pntzári jelentést, melyet a közgyűlés tudomásul vett. Ezután a módosított alapszabályok értelmében választandó fásodik alelnöki állásra a közgyűlés egyhangulag dr. Székely Ferenczet, a belvárosi takarékpénztár vezérigazgatóját, titkárrá dr. Detre László egyetemi m. tanárt, jegyzővé pedig dr. Szili Jenő főorvost választotta meg.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Első nap. —

Gyönyörű időben, igen nagy közönség jelenlétében folyt le a háromnapos alagi meeting első napja. Az egyes versenyekben, eltekintve az Ujpesti akadályversenyből, ahol csak két ló futott, szép mezőnyt vett részt. A hat futam közül négy futamban az urlovasok, kettőben pedig belföldi professzionátusok szálltak nyeregbe. Az első futamban igen szép küzdelem folyt az elsőségért, három ló között, melyből végre is Marasquin került ki győztesen fejhoszszal Ifjasszony és Carmela előtt, kik holtversenyben érkeztek a második helyre. Gyönyörű finish volt még az Ujpesti akadályversenyben is, ahol a szemlátomást jobb Faras csak küzdelem után egy hoszszal tudott győzni a Csompóra által erélyesen lovagolt Tarok ellen. Az utána következő gátversenyben és a napot bezáró Váci-díjban ellenben igen elítélendő dolgok történtek. Az előbbiben ugyanis a nagyon szépen ugró Macache érthetetlenül csak harmadik helyre sorolt, míg az utóbbiban szintén oly érthetetlenül maradt le a favorit Mehet és Gara.

Részletes eredmény a következő:

- I. Megnyitó-handicap. (Díj 1400 kor. Táv 1600 m.)
1. Schey P. Marasquin 60 (lov. Kiss G.). 2. Gr. For-gách 36 Ifjasszony 65 (Czárán Z.). 3. Br. Baich 36 Carmela 63 (Sibrik). N. h. Aranyos III. (Czárán J.), Nevermore (Pálffy), Maurus (Goldschmied), Ez jutott ér (Wodianer), Galant (Stárz), Dongó (Issekutz), Sunny Day (Krause). Küzdelem után fejhoszszal nyerve, holtverseny. — Tot.: 10:52, 20:81, 32, 72.
- II. Eladók versenye. (Díj 1200 kor. Táv 1200 m.)
1. Geist G. 36 Ténsasszony 70 (lov. Czárán Z.). 2. Markovits 36 Lothian 65½ (Krause). 3. Zombory 36 Fetic 65½ (Pálffy). N. h. Gítár (Goldschmied), Pufferl (Issekutz), Faragatlan (Czárán J.), Macska (Sibrik). Küzdelem után ½ hoszszal első, ¼ hoszszal harmadik. — Tot.: 10:50, 20:30, 36, 27.
- III. Ujpesti akadályverseny. (1600 kor. 4000 m.)
1. Jankovich Gy. 46 Faras 70 (lov. Rémes). 2. Geist G. 46 Tarok 67½ (Csompóra). Küzdelem után 1 hoszszal első. — Tot.: 10:16.
- IV. Terebes gátverseny. (1500 korona 2400 m.)
1. Sibrik 46 Westminster 74½ (lov. Tulajdonos). 2. Geist G. 46 Remete 73½ (Czárán J.). 3. Mr. Nobody 46 Macacha 70½ (Czárán Z.). N. h. Miklós (Krause). Könnyen ötöngyed hoszszal első, rossz harmadik. — Tot.: 10:28, 20:34, 53.
- V. Kétévesek eladóversenye. (1200 kor. 1000 m.)
1. Jankovich Gy. 26 Tih 47½ (lov. Smeida V.). 2. Egyedi L. 26 Ma se 47½ (Lukácsi). 3. Zombory R. 26 Kisasszony 49½ (Kisziváth). N. h. Csatlós (Bornemisza), Bagola (Lipták), Toga (Simon), König Pansol (Molnár), Bokréta (Hönig), Gyürü (Noszál), Bizom benned (Smutny), Cointreau (Hikis), Főispán (Hujber), Stiles (Heidt), Pajtás (Szegedi), Diszes (Suszter). Küzdelem után ½ hoszszal első. — Tot.: 10:26, 20:33, 42, 34

- VI. Váci díj. (Díj 1500 korona. Táv 1800 m.)
1. Gr. Esterházy P. 36 Dornoch 76 (lov. Sibrik). 2. Zombory R. 36 Jimmy 72 (Pálffy). 3. Jankovich 36 Mehet 71 (Czárán J.). N. h. Balsaroch (Issekutz), Bojtár (Wodianer), Loms d'or (Goldschmied), Gara (Czárán Z.), Tamagno (Krause), Littke (Nádaskay), Tartsd magad (Stárz), Royal Anne (Kiss). Küzdelem után fejhoszszal első, ½ hoszszal harmadik. — Tot.: 10:91, 20:44, 37, 27.

— Második nap. —

A második nap futamaira ismét igen szép nevezések vannak. Mindjárt a napot bevezető Eladók handicapjában 15 ló bir még indulási jogosultással, melyek közül Kártyás esélyeit helyezük előtérbe, reá a Geist- és a Markovits-istállót tartjuk veszélyesnek. Az Eladók akadályversenyében professzionátusok szállnak nyeregbe. Itt a Geist-istálló a jelöltünk Nikita előtt. A Marquis gátverseny 2800 méterén a Geist-istálló sanszai ismét kiemelkedők, rája veszélyes csak Macache lehet. A nap utolsó futamát képező Gödi-díj Gara zsákmánya lehet Ifjasszony és Royal Anne előtt.

Jelöltjeink:

- I. Kártyás — Geist-ist. — Markovits-ist.
II. Geist-ist. — Nikita
III. Westminster — Korhely
IV. Geist-ist. — Macache
V. Stiles — Galantine — Mozi
VI. Gara — Ifjasszony — Royal Anne.

Bécsi versenyek.

— Tizennyedik nap. —

A vasárnapi nappal bezárult egyidőre a Freudenau kapui. Az utolsó nap főszámát, a Matchbox-versenyt a Blaskovich-istálló Hasznosa nyerte meg könnyen másfél hoszszal, érthetetlenül téve e futásával a Metropol-díjban oly dicstelenül végzett szereplését. Nagyon szépen futott még a versenyben Bácsi, melytől mi ezt már eleve is vártuk. A másik jobban díjazott futamot, a Blocksberg-handicapot Sonnwendstein nyerte meg imponáló formában s így istállójának bizalma nem volt alaptalan. Jelöltjeink közül három első helyen, míg négy, helyezve volt.

Részletes eredmény a következő:

- I. Kétévesek eladóversenye. (3000 kor. 1000 m.)
1. Aresin J. pm Fortunatus 52½ (lov. Jurnik). 2. Mr. Andrien pk Reine 51 (Boris). 3. Gr. Festetich T. pk Sympathy 54½ (Boardman). Futottak még: Kispiczi (Walkington), Chrysantheme (Baumgartner), Wild-alpen (Birckenruth), Hochschwab (Pis), Florio (Miles), Himpellér (Carlslake), Walzertraum (Seiler), Mirebeau (Krouzil), Rithsel (Janek). Könnyen 2 hoszszal nyerve, 2½ hoszszal harmadik. — Tot.: 10:130, 20:81, 57, 42.
- II. Eladóverseny. (Díj 2000 kor. Táv. 1000 m.)
1. Mr. Joseph 66 pm Ito 55½ (lov. Miles). 2. Mat-tausch H. 56 pher Palikám 52 (Pratt). 3. Egyedi L. 36 sm Forfeit 45½ (Shersin). Futottak még: Martyr (Boardman), Sor (Vivian), Remény (Janek F.), Toledo (Seiler). Biztosan 1 hoszszal nyerve, 3 hoszszal harmadik. — Tot.: 10:24, 20:25, 27, 54.
- III. Matchbox-verseny. (Díj 8000 kor. 1200 m.)
1. Blaskovich E. sm Hasznos 53 (lov. Carlslake). 2. Geist G. pm Bácsi 53 (Janek). 3. Dreher A. pk Belle Alliance 55½ (Aylin). Futottak még: Einsiedler (Krouzil). Könnyen 1½ hoszszal nyerve, ¼ hoszszal harmadik. — Tot.: 10:29, 20:39, 35.
- IV. Kétéves eladó handicap. (2000 kor. 900 m.)
1. Meichl T. sk Armida 44 (lov. Gulyás). 2. Gr. Wenckheim D. sk Alabárd 56 (Janek). 3. Zombory R. pk Iznardie 50 (Cockeram). Futottak még: Matahari (Pratt), Sába (Miles), Maricza (Vivian), Patient (Baumgartner). Küzdelem után fejhoszszal nyerve, 1½ hoszszal harmadik. — Tot.: 10:31, 20:28, 29, 30.
- V. Blocksberg-handicap. (6000 kor. 2000 méter.)
1. Br. Rothschild A. sm Sonnwendstein 51½ (lov. Pratt). 2. Metcalf J. pm Joseph 46 (Gulyás). 3. Szemere M. pm Tulipán II. 55½ (Szente). 4. Gr. Wenckheim D. Ilona 51½ (Pis). Futottak még: Flapdoodle (Aylin), Tante Agnes (Seiler), Galánta (Guttman), Lolo (Fetting F.). Biztosan 1 hoszszal első, 2½ hoszszal harmadik. — Tot.: 10:23, 20:26, 37, 26, 24.
- VI. Munkás-Gátverseny. Handicap. (6000 kor. 2800 m.)
1. Hg. Moronzi Gy. 46 pm Why? 77 (lov. Fejes). 2. Hg. Taxis S. 56 pk Polkolba 60 (Earl). 3. Hg. Taxis S. 46 sm Folderol 74½ (Huxtable). Futottak még: Trente et quarente (Aylin), Péda (Slinn), Fanfanon (Dillon), Marie Louise (Lawton). Küzdelem után fejhoszszal első, 1 hoszszal harmadik. — Tot.: 10:26, 20:30, 108, 71.
- VII. Beaten-handicap. (Díj 4000 kor. Táv 1600 m.)
1. Egyedi A. 66 pm Menyörgögs 65½ (lov. Janek). 2. Dreher A. 36 pk Thames 43 (Gulyás). 3. Br. Herzog

M. 56 sher Elemér 50½ (Walkington). Futottak még: Sixtus (Blades), Jalouse (Szente), Loredan (Krouzil), Miltiad (Pretzner), Capt Jack (Vivian), Pythia (Pratt), Furesalegény (Cockeram), Forma (Guttman). Küzdelem után nyakhoszszal első, 5 hoszszal harmadik.

A MAC. atletikai versenyei.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 15.

Ugy külső, mint belső tartalomban pompás sikerrel járt a MAC. tavaszi atletikai versenye. Az erősen hirdetett nemzetközi jelleg elmaradását nincs okunk sajnálni; legjobb atlétáink pompás eredményekkel gyönyörködtették a nagy számban megjelent közönséget. A magas színvonalu sportot legjobban jellemzi az, hogy a gerelyvetésben, a súlydobásban, a ¼ és 2 angol mértföldes síkfutásban új magyar rekordok jöttek létre. sőt Kócán a gerelyvetésben ismét megjavította alig egy hetes saját vilárekordját. A nap legszebb versenye kétségtelenül a negyed angol mértföldes síkfutás volt, ahol holtverseny jött létre, ami hazánkban még eddig soha elő nem fordult. Ugy Bodor, mint Nagy erősen biznak abban, hogy legközelebb — talán már a csüttörtöki döntőben — a ¼ angol mértföldes síkfutásban a rekordot is megdöntik. De, talán a diszkoszvetést kivéve, kiváló eredmények voltak a többi számokban is. A versenynek igen szép idő kedvezett s a rendezés is a MAC.-nál megszokott kitünő volt, ami Lauber Dezső titkár érdeme, míg a verseny fölött a felügyeletet a MAC. általános szeretetnek örvendő alelnöke, dr. Gerenday György személyesen végezte. A szép verseny eredményei a következők:

- I. 100 yardos síkfutás. Gerenday vándordíj. Négy első, két középútam után a döntőben győztes: Simon Pál (MAC.), 10 háromtized mp. 2. Hámos Lóránt (BBTE.). 3. Somló Antal (MAFC.).
- II. Súlydobás. Eszterházy-émlékverseny. 1. Mudin Imre (MAC.) 12.83. m. Országos rekord. 2. dr. Kirchhoffér Kálmán (Debreczeni T. E.) 12.13 m. 3. Rácz László (Szegedi A. C.) 11.90 m. (5 induló).
- III. Magasugrás. Győztes: Zöld József (DTE.) 175 cm. 2. Schiller Frigyes (MTK.) 171 cm. 3. Dánér Béla (BBTE.) 171 cm. (6 induló)
- IV. ¼ angol mértföldes síkfutás. Andrassy-vándordíj: Győztes holtversenyben: Bodor Ödön (Postás) és Nagy József (BBTE.) 52 háromtized mp. 3. Lichtenekert László (Székesfehérvári T. C.).
- V. Gerelyvetés. Győztes: Kócán Mór (BTC.) 57.08 m. Világrekord. 2. Mudin István (MAC.) 48.95 m. 3. Mudin Imre (MAC.) 48.10 m.
- VI. Távugrás. Győztes: Holics Ödön (MTK.) 6.61 m. 2. Kovács György (BBTE.) 6.45 m. 3. Kovács Nándor (BBTE.) 6.27 m.
- VII. 2 angol mértföldes síkfutás. Pannonia vándordíj. Győztes: Lovas Antal (MTK.) 10 p. 28 négyötöd mp. Országos rekord. 2. Bán Kálmán (MTK.)
- VIII. Rudugrás. Győztes: Szathmáry Kálmán (Aradi A. C.) 3.34 m. 2. Kazár Emil (MAC.) 3.15 m. 3. Széli Bálint (Hőmezővársárhelyi T. V. E.)
- IX. 120 yardos gátfutás. Győztes: Kovács Nándor (BBTE.) 16 háromtized mp. Országos rekord. 2. Bendl Alajos (BBTE.).
- X. Fel angol mértföldes síkfutás. Győztes: Nagy József (BBTE.) 2 p. 3 négyötöd mp. Országos rekord. 2. Holics Rezső (BEAC.) öt méterrel nyerve.
- XI. Diszkoszvetés. Győztes: Rácz László (Szegedi A. C.) 36.29 m. 2. Halmos Károly (MAC.) 36.27 m. 3. Mudin Imre (MAC.) 35.00 m.
- XII. 220 yardos handicap. Győztes: Simon Pál (MAC.) 23 háromtized mp. 2. Wiezner Frigyes (BEAC.). 3. Hirschler József. Verseny után dr. Gerenday György alelnök emelkedett hangon beszédben osztotta ki a jól megérdemelt díjakat.

(—) A M. U. E. uszóversenye. Jól sikerült versenyt rendezett a Magyar Uszó Egyesület vasárnap este a Császár-fürdő uszodájában. A versenyen másodklasszis szerepelt, mindazonáltal a 420 m.-es verseny szencácziósan jó eredményt hozott, hol L a s t o r e s Béla mint a jövő embere mutatkozott be. Ha az olimpiáig lelkiismeretes munkát végez, egyáltalában nincs kizárva az, hogy a 400 m.-es világbajnokságban is igen komoly szerephez jut. Idehaza máris méltó ellenfele a távon Halmaynak. Nagy szencációt keltett a versenyen Mednyánszky Ká-nitz Henriknek, a F. T. C. kiváló alelnökének óvása hűtlenné lett tanítványa, Toldi Ödön ellen. Ennek az óvásnak nagy morális hátere van s azt hisszük, hogy további folyományában olyan dolgokat fog érinteni, amelyek sportéletünk egyik igen nagy betege-

gét, a tagvándorlást, lesznek hivatva a természetes határok közé szorítani. A versenyen szépen uszott Kugler Sándor a 105 m-es hátrversenyben. Félünk azonban attól, hogy oldalt dülő tempója miatt a londoni olimpiádón diszkvalifikálni fogják. Olyan kiváló tehetség, mint ő, már stílusán is csiszolhatna valamit. A rendezés elég gyors volt, bár kissé hangos, ami egyébként mitsem von le a Schubert Alfréd titkár és dr. Füzeslery Zoltán elnök érdeméből. Részletes eredmények ezek:

I. Nyeretlenség verseny. 1. Alexi Ferencz (MUE) 54.5 mp., 2. Petrovics Szvetiszláv (MUE), 3. Heintz Hugó (FTC). — II. Hátonszás junioroknak 70 m. 1. Ugró József (MAFC) 58³/₅ mp., 2. Borsodi Ferencz (MUE). — III. Gyermekverseny 35 m. 1. Petrovics Szvetiszláv (MUE) 25 mp., 2. Vadon László (OTE). — IV. Gyorszás 105 m. 1. Lastorres Béla (BEAC) és Munk József (MTK) holtversenyben 1 p. 12³/₅ mp., 3. Hégnér Jenő (MUE). — Hátzás 105 m. 1. Kugler Sándor (OTE) 1 p. 27¹/₅ mp. swimmer. — VI. Melluszás handicap 140 m. 1. Lenkei Károly (BUE) 2 p. 19.6 mp. (1 mp. hátrány), 2. Toldi Ödön (MTK) (18 mp. hátrány), 3. Agulár Gy. (MTK) (6 mp. hátrány). — Hölgyek verseny 35 m. 1. Wohlmuth Margit (MUE) 40³/₅ mp., 2. Zwilling Hilda (MUE), 3. Vaszarics Tusi (MUE). — VIII. 70 méteres handicap. Három előfutam után: 1. Nagy Pál (BUE) 54 mp. (3 mp. hátrány), 2. Elek Imre (MUE) (2 mp. hátrány), 3. Fühl József (FTC) (5 mp. hátrány), 4. Hégnér Jenő (MUE) (12 mp. hátrány). — IX. Ifjúsági staféta verseny mell-, hát- és magyaruszással 3×35 m. 1. FTC (Hidassy K., Pető Pál, Ott Mihály) és MUE (Friedmann Tibor, Adám Sándor, Krausz Tivadar) holtversenyben 1 p. 13³/₅ mp. — X. Hölgyek verseny 70 m. 1. Lengyel Juczi (MUE) 1 p. 17³/₅ mp., 2. Huber Nusi (MUE). — XI. 420 méteres uszás. 1. Lastorres Béla (BEAC) 5 p. 56.5 mp., 2. Krausz Tivadar (MUE). Pom-pás idő. — XII. Buváruszás 25 m. junioroknak. 1. Domonkos Pál (FTC) és Hégnér Jenő (MUE) holtversenyben. — XIII. Plunging handicap, 2 ugrás. 1. Onody Károly 19.10 m., 2. Juventinus Károly (MTK) 18.65 m. — XIV. Staféta-verseny 3×35 m. mell-, hát- és magyaruszással. 1. MAFC (Fabinyi József, Fülöp Károly és Donáth Leo) 1 p. 12¹/₂ mp., swimmer. Jó idő.

() A budapesti regatta. A Magyar Evezős-Egyletek Országos Szövetsége vasárnap délután tartotta XVI. nyilvános nemzetközi amateur evezős-versenyét a Szt.-Margitsziget melletti pesti Dunaágván nagy nézőközönség előtt. A rendezés kitűnő volt, az egyes versenyszámokat gyors egymásutánban bonyolították le, ami Ábray Zoltán versenytitkár érdeme. Sajnos, sportszempontból sok hibára mutatott rá e verseny is, amelyekért azonban nem a szövetség, hanem az egyletek felelősek. Nem először mutatunk rá azokra a lehetetlen állapotokra, amelyek egyleteinkben uralkodnak. A Pannoniát kivéve, majdnem mindegyiknél igen egészségtelen a sportszellem, amely irtózik a versenyzéstől s csak akkor mer a közönség szeme előtt bizonyoságot tenni evezős voltáról, ha egész bizonyos a dolgában. Így pedig sohasem fejlődhetünk. A jobbiktól vereséget szenvedni nem szegény; legkevésbé nem akkor, amikor azt a jobbat Pannoniának hívják. A regattan egyébként az oarevezés terén a Pannonia megőrizte erős hegemoniáját, míg a Nemzeti a skiff-számokban dominált. Az indult külföldiek az egész vonalon vereséget szenvedtek:

A versenyek részletes eredménye a következő:
I. Egyes verseny (junior). Győztes: Mészáros József (Neptun) 6 p. 37³/₅ mp. 2. Payr Hugó (Duna) és Sablating József (Bruna, Brunn) 6 p. 42³/₅ mp.
II. Államdíj, junior négyezős. Győztes: Duna 6 p. 4¹/₅ mp. (Barna Béla, dr. Biró Bálint, Szanyi Ödön, Klusek Ferencz v. e., Ágai Gyula korm.), 2. Neptun 6 p. 19 mp.
III. Budapest székesfőváros díja, négyezős. Győztes: Pannonia (Wampetich Imre, Várady Jenő, Hautzinger Sándor, dr. Kirchknopf Ferencz v. e., Vasskó Kálmán korm.) 6 p. 2¹/₅ mp., 2. Ruder-Verein Ellida (Bécs) 6 p. 15³/₅ mp.
IV. Pannonia díja, senior négyes. Győztes: Pannonia (Kleckner Béla, Haraszthy Lajos, ifj. Szébeny Antal, ifj. Éder Róbert v. e., Koch Sándor korm.) 6 p. 32 mp., rowover.
V. Bajnoki skiff-verseny. Bajnok: Levitzky Károly (Nemzeti) 6 p. 15 mp., rowover.
VI. Senior skiff. Győztes: Killer Ernő (Nemzeti) 6 p. 25³/₅ mp., 2. Mészáros József (Neptun) 6 p. 41³/₅ mp., 3. Schiebel Ottó (Brünner Ruder-Club, Brunn) 6 p. 51 mp.
VII. Hölgyek díja, nyolczvezős. Győztes: Pannonia (Szukováthy Imre, Schärtlin György, Daday Dezső, Józsa László, Jesze Kálmán, gyéresi Szász Sándor, Németh Ernő, Szébeny György v. e., Raics Lajos korm.) 5 p. 33¹/₅ mp., 2. Duna 5 p. 44 mp.
VIII. II. osztályú senior négyes. Győztes: Neptun

(Bajor Károly, Kozák Endre, Milics Gyula, dr. Löwe Károly v. e., Bodócsy Béla korm.) 6 p. 17¹/₅ mp., 2. Duna.

IX. Senior kettős párevezős. Győztes: Nemzeti (Levitzky Károly, Killer Ernő) 5 p. 55¹/₅ mp., 2. Sirály.

X. Senior nyolczas. Győztes: Pannonia (Kleckner Sándor, Haraszthy Lajos, ifj. Szébeny Antal, ifj. Éder Róbert, Hautzinger Sándor, Várady Jenő, Wampetich Imre, dr. Kirchknopf Ferencz v. e., Vasskó Kálmán korm.) 5 p. 31 mp.

Közben a Budapesten állomásozó monitorok legénye és hajósok és matrózok is versenyeztek egymással.

() Halmay győzelmei Charlottenburgban. Mint Berlinből táviratozzák nekünk, tegnap zajlott le Charlottenburgban a Ch. Schwimm-Verein nemzetközi verseny, amelyen több jeles uszó közt Halmay Zoltán, többszörös bajnokunk is résztvett, még pedig fényes sikerrel. Halmay harmadszor és végleg megnyerte Charlottenburg város díját, amely 100 méteres uszásra volt kitűzve, megverve Schielét, a legjobb német uszót és 1 perc 9.6 másodperces idejével német rekordot állított fel. A verseny álló vízben folyt, lebegő starttal, így az eredmény értéke igen nagy. Ugyancsak rekord alatt győzött Halmay a 200 méteres uszásban, ugyancsak Schiele ellen. Jeles világbajnokunk holnap Hamburgban az ausztráliai bajnokkal Beaupaire-ral találkozik.

() A Magyar Athletikai Szövetség országos atlétikai viadala. Nagy érdeklődés nyilvánul a magyar bajnoki verseny iránt, melyet vasárnap délután három órai kezdettel fog rendezni a M. A. Sz. atlétikai osztálya. Az eddig megrendezett atlétikai versenyek kiváló eredményei sejtetik velünk, hogy az ez idei bajnoki versenyek ismét egy nagy lépéssel viszik előre atlétikai sportunkat. Az olimpiai versenyre komolyan készülő atlétáink ugyszólván hétről-hétre javulnak; Nagy Józsefnek, Bodor Ödönnek, Lovas Antalnak, Kóczán Mórnak és Mudin Imrének minden egyes szereplése rekordjavítással van összekötve. A M. A. Sz. titkárságához eddig leadott nevezések azon reményt nyújtják, hogy a M. A. Sz. vasárnapi bajnoki viadalán az ország minden számottevő atlétája részt fog venni.

() Osztályozó mérkőzés. Tegnap délután folyt le az osztályozó mérkőzés a II. osztályú győztes 33-as F. C. és az I. osztályú utolsó helyezett Typ. S. C. között az upesti népszéki pályán nagyszámú közönség előtt. A match 0:0 arányban eldöntetlenül végződött s így a 33-as F. C. nem került az I. osztályba. Nem is való oda. Az igaz, hogy a Typographia sem.

Téli sport-cikkek

Mű- és versenykorcsolák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norvég-, angol-, holland-, hollán- és amerikai rudi sport és gyermek-szánkók, tobozok stb. Lillienfeldt szi 30 korona Norvég szi, lábszárak, hótalpak Téli sportlőőzők és tobozok Sportlőőzők ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete. BUDAPEST. IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK

Az ügyvédi kamara közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 15.

A Budapesti Ügyvédi Kamara vasárnap délelőtt dr. Szivák Imre elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. E közgyűlésnek főleg az volt a célja, hogy a megüresedett kamarai pénztárosi állást betöltsék és hogy állást foglaljon a központi járásbíróság évtizedek óta húzódo ügyében. A közgyűlés kimondta, hogy ragaszkodik a központi járásbírósnak a Lipótvárosban, az u. n. igazságügyi negyedben leendő felállításához és küldöttség útján kéri meg Günther Antal igazságügyi minisztert a jogszolgáltatás szempontjából felette fontos kérdés haladéktalan megoldására.

Az elnök megnyitván a közgyűlést, bejelentette, hogy az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet felállításáról szóló s a kamara által a miniszter megbízásából készített törvényjavaslatot a képviselőház elfogadta. Günther igazságügyi miniszter — ugymond — az ügyvédi kar iránti rokonszenvből fakadó melegséggel karolta fel a kar kezdeményezését, lehetővé tette a törvényjavaslat megszavazását, az ügyvédi kamara közgyűlése háláját és elismerését fejezi ki ezért a miniszternek és üdvözli főleg azt is, hogy nagy energiával a most megtörtént törvényhozási munkálatok dacára helyet tudott biztosítani a nyugdíjavaslat tárgyalásának.

Dr. Vámosy Károly indítványára jegyzőkönyvi halás köszönetet szavazott a közgyűlés dr. Szivák Imre elnöknek, aki mintegy évtized óta páratlan nagy tudással, lelkesedéssel és kitartással küz-

dött a parlamentben és azon kívül a nyugdíjintézmény megvalósításáért.

Ezután az elnök megemlékezett arról a sajnálatos tényről, hogy egy napilap a választmány egy közlészteleiben álló, kiváló tagját, dr. Bihari Mórt (zajos taps, éljenzés) ügyvédi működésében alapítványul megtámadta. Habár ezen napilap legközelebbi számának egyikében a közölt cikket egész terjedelmében visszavonta és annak alaptalanságát kifejezetten elismerte, — becsületében megtámadott karátunk a tényállás teljes tisztázása céljából önmaga ellen kérte a fegyelmi eljárást. A kamara ügyésze beható indokolás mellett az eljárás megszüntetését indítványozta, mely indítványhoz a fegyelmi bíróság is hozzájárult. Ezen ekként befejezett ügyben dr. Bihari Mór teljes erkölcsi elégtételt nyert. Következett a tárgysorozat második pontja, a központi járásbírósnak az V. kerületben való elhelyezése.

Dr. Pap József titkár bejelentette, hogy dr. Blauner Mór és 50 társa indítványt terjesztett be a tárgybán az iránt, hogy ez a központi járásbírósnak ne a Belvárosban, hanem a Lipótvárosban, az u. n. igazságügyi negyedben helyeztessék el s hogy a választmány ez irányban indokolt felterjesztését, mint küldöttség adja át Günther Antal igazságügyminiszternek s lépjen érintkezésbe a székesfőváros törvényhatóságával is a központi járásbírósnak építésére szükséges terület átengedése iránt. Dr. Pap József titkár rámutatott arra, hogy 1894-től kezdve a kamara minden évi jelentésében sürgette a központi járásbírósnak és annak a Lipótvárosban leendő elhelyezését. Konkrétebb alakot 1903 óta nyert az ügy, amidőn a kamara Plósz Sándor igazságügyminiszterhez memorandumot nyújtott be a tárgyban, kifejtve az összes idevágó törvénykezési és ügyvédi szempontokat. Plósz igazságügyminiszter erre 1903. márczius 27-én leiratot intézett a fővároshoz, melyben a központi járásbírósnak céljaira a Markó-, Szemere-, Honvéd- és Szalay-utczák által határolt telektömböt jelölte ki. Majd 1904. április havában Plósz igazságügyminiszter a kamarának újabb felterjesztése folytán leiratilag értesítette a főváros közönségét, hogy nem fogadja el a fővárosnak azt az ajánlatát, hogy a központi járásbírósnak a Károlykaszárnyában, vagy bármely más bérépületben helyeztessék el. Polónyi Géza igazságügyminiszter óhajtott volna a központi járásbírósnak a Belvárosban, a régi zálogház helyén felállítani. Ezen terve ellensúlyozására a kamara 1906. május havában újabb memorandumot dolgozott ki, amelynek feladata volt a kérdést a városhal szemmel kísérni s a szükséges intézkedéseket a törvényhatóságnál megtenni. Günther Antal igazságügyminiszter a választmány küldöttsége előtt oda nyilatkozott, hogy nézete szerint a központi járásbírósnak csak a Lipótvárosban állítható fel. A titkár ajánlotta a beérkezett indítvány elfogadását.

Enyiczkei Gábor a Belváros mellett szóllalt fel, dr. Rácz Géza is azt vitatta, hogy a központi járásbírósnak egyedül alkalmas helye a Belvárosban van. Dr. Fűredi Mór szóllalt fel ezután a Lipótváros mellett. Szavazáskor a közgyűlés tulnyomó nagy többsége (Enyiczkei és Rácz kivételével) az indítványt elfogadta.

A pénztáros-választásra az elnök a szavazatszedő-bizottság elnökévé dr. Csetényi Adolfot jelölte ki, ki a szavazatszedő-bizottsággal még a közgyűlés tartama alatt megkezdése működését. A választás eredményét, amely az egyedüli jelöltnak, Szmik Lajosnak megválasztása lesz, a kedden déli 12 órakor tartandó folytatólagos közgyűlésen hirdeti ki az elnök.

Benkő Róza hagyatéka. A Kuria harmadik büntető tanácsa, két napi tárgyalás után, ma döntött a hamis tanulás büntette miatt két évi börtönrre elítelt Förster Ferenczné és társai dolgában. Försterék a járásbírósnak előtt arra esküdtek meg, hogy Benkő Róza előttük tett szóbeli végrendeletben, kitagadta rokonait s háromszázezer korona rugó vagyonát Blau Adolf lóidomítóra s ennek törvénytelen fiára hagyta. A Kuria ma délután egy órakor hirdette ki végzését, melyben a vádlottak semmisségi panaszát, mint alaptalant, elutasította.

Van der Hoske sajtópöre. A mikor mintegy három évvel ezelőtt hire terjedt, hogy Rozsnyai (Van der Hoske) Kálmán színésznevendőnk nőül akarja venni a nyolczvan esztendős Prielle Kornéliát, több ujság erősen megtámadta Rozsnyait, azt irván róla, hogy állítólag lopás miatt zárták ki a színészegyesületből, s hogy csak azért akarja nőül venni az agg művésznőt, hogy a vagyonát megszerezze magának. A közlemények miatt Rozsnyai Kálmán rágalmazás sajtótévéségeért pört indított. Ma tárgyalta ezt a sajtópört a törvénszék Bakonyi táblabíró elnöklése alatt. A főmagánvádlót dr. Polónyi Dezső kép-

viselte. A közleményekért Csergő Hugó, Kálnoki Lajos, dr. Kenedi Géza, Frölich János, Láng Irma, Prielle Kornélia unokahuga és keresztánya, Ráskay Ferencz, Ilsvai Hugó és Zboray Aladár hírlapírók vállalták el a felelőséget, akiket dr. Zboray Miklós, dr. Bródy Ernő, dr. Garai Aladár, dr. Szilágyi István, és dr. Schaeffer József ügyvédek védtek. A tárgyaláson a vádlottak fentartották az inkriminált cikkekben foglalt állításukat a valóság bizonyítására vállalkoztak. A törvényszék a vádlottak kiállgatása után több okirat beszerzése céljából elnapolta a tárgyalást.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

KÖZGAZDASÁG.

Az új bortörvény.

— A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara előterjesztése a bortörvény tárgyában. —

Budapest, június 15.

Említést tettünk már arról, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter elkészítette az új bortörvény-javaslatot. A bortörvény módosítását nemcsak a gazdaközönség, hanem a borkereskedelem szolidabb elemei is régóta követelik. Midőn az őszszel sikerült Ausztriával a vám- és kereskedelmi szerződést a magyar kormány megkötnie, a szerződésbe felvettek egy pontot, amely szerint a magyar kormány köteles egy éven belül az osztrák bortörvényével azonos új bortörvényt a magyar parlament elé terjeszteni. A borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvényjavaslat-tervezetet a miniszter nem régiben egy szakértekezlet tanácskozása retortáján bocsájtotta keresztül, hogy az érdekeltek véleményét is meghallgassa s észrevételeiket figyelembe vehesse, mielőtt a tervezetet a parlament asztalára teszi. Ezen a szakértekezleten egyéb közgazdasági tényezőknél kívül a budapesti kereskedelmi és iparkamara kiküldöttjei is résztvettek s most a kamara elnöksége indítatva érzi magát, hogy az új bortörvény tervezetének mindama intézkedéseivel szemben szót emeljen, „amelyek a nélkül, hogy a bortörvény alkotásával szem előtt tartott céloknak használnának, a borkereskedelem létfeltételeit kockáztatni alkalmasak.” Ezt mondja a kamara a szakminiszterekhez intézett fölterjesztésében; amely szerint a bortörvény-tervezet több szakaszában kereskedelem ellenes tendencia nyilvánul meg, mert azok valósággal azt a látszatot kelteik, mintha a törvénytervező a borkereskedőben par excellence borhamisítót látna.

Az osztrák bortörvényhez hasonló formába önti ugyanis a földművelésügyi miniszter a kidolgozott új bortörvényjavaslatot, amelyet sok tekintetben helyeselni is lehet s a kamara sem zárkózik el ridegen az elől, hogy jelenleg érvényben levő bortörvényünk szigorító intézkedésekkel bővítettessék. Legfőbb sérelem a kamara előterjesztése szerint abban van, hogy egyoldalú vélemény alapján készült az új tervezet, amennyiben a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének véleményét vette pusztán és kizárólag figyelembe a törvény készítője és teljesen mellőzte a kereskedelem hivatott faktorainak véleményét és felsorolt kívánalmait.

Kifogásolja a kamara, hogy borkönyv vezetésére az új törvényjavaslat csak a borkereskedőt kötelezi, míg a termelőt nem. További kívánsága pedig odaírányul, hogy az okszerű pincekezelés szempontjából megengedett eljárások felsorolása utaltassék át a bortörvény végrehajtási utasításába, vagy ha ez nem felel meg a földművelési miniszter intenczióinak, legalább vétessék föl a törvénybe a szőlősgaz

dák egyesülete részéről javasolt az a kiegészítő rendelkezés is, amely szerint a törvény végrehajtásával megbízott miniszternek jogában áll más oly anyagok és eljárások használatát is megengedni, melyeket a bortörvény kifejezetten nem tilt. Egy további kívánalma a kamarának, hogy a bor színének javítása végett az égetett cukor mellett a saflor használata is megengedtesse, a vámkülföldi exportra szánt borokba 2%-nyi alkohol vegyítése is megengedendő, ugyszintén az édes borok készítése is.

Éltre való intézkedéseket tartalmaz a kamarai beadvány a hazai borvidékek beosztása tekintetében is, mert tény az, hogy a mostani bortörvény 15 éves érvénye folyamán a közönség már hozzá szokott az egyes borvidékek termésének fogyasztásához és így a felforgatás káros visszahatással járna a — kereskedelmi forgalomra is.

Régi álláspontja a kamarának, hogy a törkölybor készítését egyáltalán be kell szüntetni. A kamarát ennél az állásfoglalásnál első sorban populáris szempontok vezették, mert a régi törvény módot adott a gazdáknak arra, hogy cselédjeik és napszámosaik részére konvenczióképpen silány és értéktelen törkölylörét adhassanak. Ezen a tarthatatlan állapoton föltétlenül változtatni kell.

Szigorítani kéri a kamara a pezsgőbörgyártást is; e tekintetben nagy figyelmet érdemel a kamara alábbi javaslata:

1. A pezsgőgyáros köteles legyen minden palack pezsgőboron világosan úgy a címkén, mint a dugón és kupakon magát megnevezni; ne legyen szabad, hogy valamely gyáros álnév alatt bármifajta pezsgőt, esetleg habzóbor hozzon forgalomba, melylyel az illető a hazánkban csak most fellendülésben levő iparágak határozottan árt.

2. A habzóbörgyárosoknak ne legyen megengedve, hogy gyártmányukat a pezsgőborpalackokhoz hasonló alakú üvegekben töltve árusítsák s a címkén feltűnően látható legyen, hogy „Habzóbor” s szintén köteles legyen saját magát az 1. pont alatt felemlített módon megnevezni.

3. Egy habzóborkészítéshez való iparendélylyel bíró gyárosnak ne legyen megengedve francia módra készülendő pezsgőborokat gyártani, sem pedig saját neve alatt árusítani, mert bizonyított tény, hogy az országban nagymennyiségben készült habzóbor pezsgőbor gyanánt lesz forgalomba hozva, az ebből is kitűnik, mert előbbiből az egész országban egyetlen egy palack sem látható.

A kamara előterjesztésében végül oda konkludál, hogy a borkihágási ügyekben az ítélkezést ne úgy, mint eddig, a közigazgatási hatóságokra, hanem a rendes bíróságokra kell ruházni. Sírgeti a kamarai előterjesztés a megfelelő átmeneti intézkedéseket is, mert ilyenek nélkül a törvényt visszaható erővel is bírván, sok irányban szerzett jogok sértenének meg és indokolatlan vagyoni károsodások okozatnának, ezért javasolja a megfelelő átmeneti intézkedések megállapítását.

Kavarodás a szeszdójavaslat körül.

— A Gy. O. Sz. szeszipari szakosztályának ülése. — A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara az ipari szeszgyárak mellett. — A Liptómezei Gazdasági Egyesület mozgalma a felvidéki szesziföldék érdekében. —

Budapest, június 15.

Az ipari szeszgyárak a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségében országos értekezletet tartottak, melyen az összes érdekelt vidéki városok képviselői résztvettek és ezen behatóan megvitaták az új szeszdó-törvényjavaslatot. Az értekezlet megütközéssel konstátálta azt a sajnálatos tény, hogy az ipariak kontingense a mai 276 ezer hektoliterről 156 ezer hektoliterre csökkentetik, mely az ipari szeszgyárak üzemének óriási megkötését jelent. Konstátálta az értekezlet, hogy a megváltási ár rendkívül alacsonyan van megállapítva, holott — tekintettel a tíz év előtti 70 koronás megváltási árra — ennek jelentékenyen magasabbnak kell lennie. Nemcsak azért, mert a kontingens azóta jövedelmezőbb lett, hanem mert a folytonos üzemcsökkentések által az előállítás költségei is tetemesen megnöve-

kedtek. Valósággal konsternálta azonban az értekezletet a pénzügyi bizottság ama javaslata, hogy a megváltási ár ahhoz a feltételhez köttessék, hogy a száritott moslék csakis a belföldön legyen értékesíthető. Ez a feltétel sem az áprilisi szaktanácskozáson, sem a kiküldött szűkebb bizottság tanácskozásein szóba nem került; a mezőgazdák nem követelték s így az ipariak sem foglalhatták el e lehetetlen feltétellel szemben elutasító álláspontot. A feltétel hirtelenül merült fel a pénzügyi bizottságban és teljesítése a legtöbb szeszgyár üzemének beszüntetését jelentené. A megváltási ár és e feltétel között sem jogi, sem méltányossági szempontból junktim fenn nem állhat. A megváltási ár az ipariak kártalanítása üzemek csökkentéseért s akár alacsonyan vagy magasan állapítsák ezt meg, feltételek ehhez nem köthetők. Az ipari szeszgyárak egy nagy része körülbelül tíz év előtt, hogy a hízalási üzem gazdaságosabbá tegye, berendezkedett a moslék szállítására, mely berendezkedés költséges beruházásokat igényelt. A száritott moslék azonban nem tudott piacot teremteni magának Magyarországon, ellenben a külföld e takarmányt előszeretettel használja üzemében. Az értekezlet tudatában van annak, hogy igenis kívánatos volna a száritott mosléknak a belföldön való felhasználása; belföldi fogyasztás híján azonban természetesen más fogyasztási területeket keres magának. A kormánynak tehát nem szabad kiviteli tilalom utján gondoskodni a száritott moslék belföldi fogyasztásáról és e tilalommal az iparost sújtani, aki önhibáján kívül termelvényének itthon piacot nem talál. Kiviteli tilalom csak akkor foghat helyet, ha takarmány-inség van az országban, ez azonban nem áll fenn s csak arról van szó, hogy a száritott moslék a belföldi piac nem fogyasztja. Különben is kártalanítás nem állami szubvenczió, melyhez feltételek köthetők; virágzó gyárak üzemének csökkentéséről van szó, melyben milliók vannak fektetve, melyek számos vidéki város forgalmát nagygyá fejlesztették s amely kontingens-elvonásokért teljes kártalanítás jár. Miért is elhárította az ipari szeszgyárak országos értekezlete, hogy álláspontjáról sürgős beadványban értesíti a miniszterelnököt, a kereskedelmi minisztert és a képviselőházat, kérvén őket a lehetetlen feltétel elejtésére.

A szeszdó-törvényjavaslatnak az ipari szeszgyárakra vonatkozó szerfelett sérelmes intézkedései tárgyában a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara is sürgős petícióval fordult a kormányhoz és a képviselőházhoz. A petíció főképp azt panasolja fel, hogy a kisebbik adótétel mellett termelhető szesz kontingenséből tulságos sokat von le az ipari szeszgyáraktól, anélkül, hogy ezért megfelelő kárpótlást adna s még ezt a régebbi alkalommal megállapított 70 koronányi összegnél is kisebb kárpótlást oly méltánytalan és indokolatlan feltételhez köti, amely az ipari szeszgyárak üzemvitelére olyan nehézségeket gördít, amelyeknél fogva mellékterményeik hasznathajtó értékesítése ugyszólván lehetetlenné fog válni.

A Liptómezei Gazdasági Egyesület pedig a felvidéki szesziföldék érdekében szintén felterjesztésben fordult a pénzügyminiszterhez. Felterjesztésében azt mondja, hogy miután „az új szeszdó-törvény célját és feladatát nem képezheti a felvidéki szesziföldék és ezzel együtt a felvidéki középbirtok tönkrejuttatása”, a következő intézkedések megtételét kéri, amelylyel azután a felvidéki szesziföldék existenciáját biztosítva látna:

1. A felvidéki mezőgazdasági szesziföldék továbbra is részesüljenek a 6, 8 és 10 koronás bonifikációban, csak a 2 koronás szuperbonifikáció szüntetessék be.
2. A szesziföldék 3 hektoliter, 5 hl. és 7 hl.-es napi termelés alapján élvezzék a bonifikáció 3 fokozatát.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorhajcsoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér

3. A törzskontingens első sorban 480 hektoliter, illetve 720 hektoliterre egészítették ki.

4. A felvidéki szeszifodék rossz burgonyatermés esetén tengeri szükséglete részesüljön 50 százalékos szállítási kedvezményben. Ez intézkedés mindenkoron az illetékes gazdasági egyesület, illetve mezőgazdasági érdekképviseleti intézmény meghallgatásával és véleményezése esetén lépjen életbe.

5. A kontingens megváltása az ipari és mezőgazdasági szeszgyáráktól — minthogy a szeszgyártásra való jogosítottság azonos körülmények között szerzett jog — azonos elvek alapján történjék.

Kornfeld Zsigmond szabadságán. Kornfeld Zsigmond, a Magyar Általános Hitelbank elnökgazdátja, — aki tudvalevőleg az utóbbi napokban betegeskedett — ma üdülés céljából birtokára, Radviczára utazott.

Uj kendergyár. Az ország egyik legnagyobb kendergyára, mely 2500 holdon termelt kender fog feldolgozni, most épült föl Dráva-Szabolcs községében. Érdekes dolog, hogy a kender feldolgozására szükséges meleg vizet nem a kazánok hevítik, hanem maga a természet adja. A Harkány-Hévízből hét kilométer hosszan folyik az a földalatti csatorna, melynek természetes meleg vize fogja a kender ipari kikészítéséhez szükséges vizet szolgáltatni. A földmívelésügyi kormány a gyárvállalatot segélyben fogja részesíteni, e végből helyszíni szemlét tartanak a gyár üzembe helyezése előtt.

A győri textilipar r.-t. új igazgatója. Az Egyesült Wernstadi és Győri Textilipari Részvénytársaság — mely tudvalevőleg a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság alapítása — legutóbbi közgyűlésén a leköszönt Kohner Jenő igazgatósági tag helyébe beváltotta az igazgatóságba Vajda Imrét, a Kereskedelmi részvénytársaság igazgatóját.

Állami kedvezmények szeszifodék részére. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a pénzügyi és kereskedelmi miniszterekkel egyetértéssel Freyer Ármán karasznyáni mezőgazdasági szeszifodéje részére, — Nágel Miksa és Szeszler Benő udvarnoki mezőgazdasági szeszifodéjuk részére, — a herceg Ypsilanti örökösök henézi mezőgazdasági szeszifodéje részére és végül Löwy S. Jakab zagárdi mezőgazdasági szeszifodéje részére az 1899:XLIX. t.-cz.-ben meghatározott állami kedvezményeket az 1907:III. t.-cz. alapján meghosszabbította.

Harc az Adria uralmáért. Egyelőre nem véres háborúról, hanem csak kereskedelmi háborúról van szó. Az a kérdés, hogy az Adria és a Földközi tenger kereskedelmében Olaszország, Ausztria és Magyarország közül melyiké legyen a hegemonia. Az Adriára vonatkozólag ez a kérdés nem is olyan jelentékeny, mint aminek sokan hiszik. Gazdasági és kereskedelmi rendszerünk előbb-utóbb gyökeresen át fog alakulni s ha az önálló vámterület első éveiben esetleg bajaink lesznek szárazföldi külkereskedelmünkkel, azon csak úgy segíthetünk, ha szabad és akcióképes kereskedelmi járatunk lesz az Adrián és a Földközi tengeren. Éppen ezért igen erős munka folyik az Adrián való uralom megszerzéséért odaát Ausztriában. Ugy tudjuk, hogy az összes hajósvállalatok most erősen fegyverkeznek s a látszat szerint egy, a közeli időben meginduló gazdasági harcra készülnek. Ez a várt háború az Atlanti Óceán partjairól fog néhány év múlva kiindulni, amikor a világtengerészetben nagyhirű, különböző egyezmények revízió alá fognak kerülni, de készülni kell arra a csatározásra is, amely az Adriai és a Földközi tenger partjain fog megvívni. Olaszország, Ausztria és részben Magyarország lesznek azon államok, amelyek megszerzett pozíciójukat erősíteni és terjeszteni fogják, hogy ki és milyen kilátással és sikerrel, azt a közel jövő fogja eldönteni. Mindenesetre szükséges, hogy a mi részünkről is élénk figyelmet fordítsunk a szomszédos készülődésekre, amelyek, úgy lehet, a legkövetlenebb fontosságúak lesznek a magyar kereskedelmi tengerészetre is.

Marokkói sáska. A földmívelésügyi minisztérium közegei az ország több vidékén folytatják az irtási eljárást. — Nagyhortobágyon ma, legkésőbb holnap

be is fejeződik az irtás. Balmazújvároson, Hajdunánáson, Hajduböszörményben, Tiszapolgáron a következő héten szintén ki lesz irtva a tömeges, a tavalyinál azonban jelentékenyebb fertőzés. Utána kezdődik aztán az utótakarítás. Az urii és a kunmadarasi csekélyebb területű fertőzések irtása szintén valószínűleg a jövő héten fejeződik be. Mind e helyeken eddig a vetésekben semmiféle kár nem történt. Legújabb Tiszafüredről és Nagylétáról, Biharvármegye ezen utóbbi virágzó vidéket teljes pusztulással fenyegeti a marokkói sáska; már eddig is nagy kiterjedésű területen tette tönkre a gazdák ezidei fűradóságait. A nagylétai határban vették észre először a veszedelem s a szolgabíró jelentése alapján a földmívelésügyi miniszter kilátásba helyezte, hogy sürgős óvintézkedésekről fog kondoskodni.

A gabontözséről. Ma lépett hatályba a tözsdetanácsnak az az intézkedése, hogy a gabontözsde hivatalos órái fél 2-ig tartanak, azonban ez az újítás meglehetősen nyugtalanságot keltett a tözsdetagok között, sőt mindjárt az első nap heves viták és differenciák is támadtak. Ugyanis negyed 1 órakor kellett volna a gabontözsde tagjainak az értéktözsde termébe levonulni. A gabontözsde tagjai azonban vonakodtak lemenni és hivatkoztak arra, hogy nekik a rendes helyiségekben megvan a páholyuk, mintáik stb. és ez csak kényelmetlenséget okoz üzleteik lebonyolításában. A titkárság mindazonáltal negyed 1-kor levonult az értéktözsde helyiségeibe és ettől az időtől fogva nem jegyezte hivatalosan az árfolyamokat. A gabontözsde tagjai helyiségiükben együtt maradtak, sőt igen élénk üzlet fejlődött egészen zárhatagig. Fél 2-kor összeült az árjegyző bizottság és megállapítható volt, hogy a zárárfolyamok sokkal drágábbak, mint amelyeket a titkárság hivatalosan jegyzett. Az árjegyző bizottság elnöke hivatkozott a tözsdetanács rendelkezésére és figyelmeztette a tözsde tagjait, hogy ezt respektálni tartoznak. A bizottság tagjai közül többen felszóllaltak, köztük Enyedi Simon, ki kijelentette, hogy ő nem vállalja a felelősséget a történetért és egyben le is mondott az árjegyző bizottsági tagságról. A mai üzlet egyébként nagy szilárdsággal kezdődött. Mindjárt a forgalom elején az októberi buza árfolyama 20 fillérral drágábban indult meg, mint a szombati zárlat volt és őrjási forgalom mellett nagy fedezési vásárlások folytán 11.65-ig emelkedett. Ezen kurzusnál azután híre járt, hogy idei román búzát 78 kilós sulyban 11.60-ért kínálnak szeptemberi szállításra Budapesten, ami a teljes import-paritás helyreállítását jelenti. Nagyobb ingadozások következtek, az októberi buza visszaesett 11.45-re, ismét javult 11.55-ig és végül maradt 11.53. Nagy forgalom volt októberi zabban is, mely 8.35-ig emelkedvén, 8.28-ig esett csak vissza. Tengeri és rozs szintén emelkedőben volt, az érdeklődés azonban e cikkek iránt gyenge maradt. A készárupiaczon 20 ezer mázsa kelt el, 50 kilónként, 20—25 fillérral magasabb áron. Zab 15 fillérral, rozs és tengeri 10 fillérral drágult.

1 óra 30 perczkor zárulnak a határidőpiazcon:

	jun. 13.	jun. 15.	Különbözöt + több — kevesb.
Buza októberre	11.36	11.53	+ .17
Rozs, új októberi	9.48	9.58	+ .10
Zab októberre	7.98	8.28	+ .30
Tengeri júliusra	6.78	6.82	+ .04
Tengeri 1909. májusra	6.80	6.85	+ .05

A dunagözhajózás pangása. A múlt évi gyenge termés s a rossz gazdasági viszonyok erősen éreztetik hatásukat a dunai hajózásban is, ahol általában kisebb a forgalom, mint a múlt évben, úgy hogy magában május hónapban közel fél millióval kevesebb bevétel volt például a Dunagözhajózási társaságnak. A most kiadott jelentés szerint ugyanis május 1-től május 31-ig 1,445,451 korona volt a bevétel, míg a múlt év májusában 1,913,132 koronát vett be a társaság, tehát ez évben 467,681 koronával kevesebbet. A hajózás kezdetétől május végéig 4,351,403 korona volt a bevétel a múlt évi 5,430,825 koronával szemben, úgy hogy ez évben már 1,079,423 koronával kevesebb volt az összbevétel. A társaság tulajdonát képező Mohács—Pécsi vasút vizsont már ja-

vuló üzletmenetet mutat föl. Májusban ugyanis 123,300 korona volt a bevétel a múlt évi 122,165 koronával szemben, ami 1135 korona javulást mutat. Az év elejétől május végéig 581,970 korona volt a bevétel a múlt évi 570,637 koronával szemben, úgy hogy ez 11,333 korona gyarapodást jelent.

Mintalegelők Temesmegyében. Temes vármegye törvényhatósága egy okos és az egész országban jó példát nyújtó szabályrendeletet alkotott és léptet életbe az állattenyésztésnek egy fontos ügyéről, — a legeltetésről. A szabályrendelet foglalkozik az okoszerű legelőkihasználás minden tennivalójával s különösen a rendszeres évekre terjedő legelőjavítás munkálataival. Darányi földmívelésügyi miniszter, a törvényhatóságnak kezdeményezését örömmel fogadta s felhívta az illetékes hatósági és gazdasági ténylezőket, hogy Temesmegye székházában tartanak értekezletet, melyen a földmívelésügyi minisztérium részéről Károly Rezső gazdasági akadémiai tanár küldetett le. Az értekezlet a napokban megtartott és megálapították azokat a helyeket, ahol példaadás céljából a legelőrendezésre vonatkozó munkák folyamatosan fognak véteni.

Uj falpari alakulás. A Rietz Vilmos és Fiai fakereskedő cég, amelynek Kassán és Gálciában nagy kiterjedésű erdei és gőzfűrészzei vannak, összes pénzügyeit — hir szerint — az Anglobanknál összpontosította. Ugy értesülünk, hogy az Anglobank a többi nagyobb fakereskedő cégekkel is tárgyal hasonló irányban. Félő azonban, hogy e tárgyalások vége — fakartell lesz.

A zombolyai kiállítás bezárása. A zombolyai országos ipari kiállítást vasárnap zárták be díszes ünnepség keretében. A zárás ünnepélyen nagy közönség jelent meg és a kiállítás elnöke, Főris József, örömmel emlékezett meg arról a kiváló eredményről, amely a kiállítás rendezéséhez fűzött reményeket mind beváltotta. Együttal hálás szavakban szólott a kormány odaadó támogatásáról, amely a kiállítás sikeréhez nagy mérvben járult hozzá. Az ünnepségről Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert a következő táviratban üdvözölték: Zombolya nagyközség iparosága és közönsége ipari kiállításunk ünnepélyes bezárása alkalmából mély tiszteletének és nagy hálaíjának adott kifejezést azon erkölcsi és anyagi támogatásért, melyben Excellenziád kiállításunkat részesíteni méltóztatott. A jó Isten édes hazánk javára még sokáig éltesse Nagyméltóságodat jó egészségben, hogy megkezdett nagy alkotásait sikeresen befejezhesse. Mély tisztelettel Főris József elnök, dr. Bodócsi Antal társelnök, Zappe Ferenc titkár.

Egy gipszgyár részvénytársaság felszámolása. A Magyar Kereskedelmi részvénytársaság az 1905. évben 100,000 korona alaptőkével megalakította a Mármárosi gipszgyár részvénytársaságot. A vállalat — amint látszik — nem a legkedvező eredménnyel működött, mert — mint értesülünk — a legutóbbi közgyűlésen kimondották a társaság felszámolását. Felszámolókul pedig Szalai Béla és Vajda Imre eddigi igazgatósági tagokat választották meg. A felszámolást már a mármaroszigeti törvényszék is bejegyezte.

Az állami felső ipariskolából. A budapesti magyar királyi állami felső ipariskolában a tanításokat már befejezték. Most folynak a különböző rendes és rendkívüli tanfolyamokon a vizsgálatok, amelyek meg ezen a héten befejezettek, az évzáró ünnepélyt és a bizonyítványok kiosztását június 20-án fogják megtartani. A nyár folyamán az iskolában semmiféle pót, vagy ismétlődő tanfolyamot nem fognak tartani. Az elmúlt iskolai évben az ipariskolának összesen 2051 hallgatója volt.

A Hazai villamossági r.-t. közgyűlése. A Hazai villamossági részvénytársaság é hó 23-án tartja VI. rendes évi közgyűlést, amelyen előterjesztik az évi számadásokat, s új igazgatósági tagokat választanak. A társaság csak nemrég tartott rendkívüli közgyűlést, amelyen — mint ismeretes — elhatározta, hogy 10,000 darab, egyenként 200 korona névértékű új részvény kibocsátása által alaptőkéjét 200,000 koronával felemeli. Ezen a közgyűlésen egyúttal a leköszönt dr. Rácz Jenő és Somlyó József igazgatósági tagok helyett megválasztott dr. Stiller Jenő és Lithvai Jenő. Ez utóbbi körülményeket már a cég-bírótság is feljegyezte.

Eddig kin volt!

A Sebők-féle szabályozható

„Chic“ nyakkendő

Sebők Gyula divatruháza és kalap gyári raktára

ma már mindenki ismeri és kedveli. Elegáns, czélszerű, izléses és olcsó, Nagy választékban szebbnél szebb minikben kapható a boltiállomásán.

Budapest, VI., Teréz-körút 48. Tessenék képes árjegyzékét kérni.

Most élvezet

utak —. Skoda —. Magyar jelz. —. Kárpáti petroleum —.

Bécs, június 15. (Oszták értékek zárlata.)
1-2 százalékos papír-járadék 97.20, 4 százalékos oszták arany járadék 116.55, 1860-as sorsjegy 450.—, Osztrák hitelsorsjegy 482.—, Angol oszták bankrészvény 295.50, Bécsi Bankverein 520.40 Osztrák-magyar bank 1740.— Déli vasut 128.60 Dunagőzhajózási társ. 1016.— Dohány rész. 432.— Cs. k. arany (vert) 11.35 Német bankv. 117.65 Osztr. Lloyd 413.— 4.2 száz. ezüst. jár 97.15—99.35, Osztr. koronajáradék 97.35, 1864-es sorsjegy 261.50, Osztrák hitelintézeti részvény 627.75, Union-Bank 540.50, Osztrák Ländlerbank 439.75, Osztrák-magyar államvasut 691.—, Elbevölgyi vasut 442.—, Alpesi részvény 652.50, 20 frankos 19.12, Londoni váltótár 239.92, Lipótkohó 423.—, Töröksorsjegy 186.50. Tartott.

Bécs, június 15. (Magyar értékek zárlata.)
4 százalékos arany-járadék 111.20. Tiszai és szegköcs. sorsjegy 145.50, Magyar hitelbank részvény 745.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 471.—, Rimamurányi 555.15, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 93.20, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.90, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.65, Kassa-Oderbergi vasut részvény 363.—, Magyar jelzálogbank 433.50, Magyar keresk. bank —.—

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, június 15. (Tőzsdejelentés.) A kezdeti, főleg bányaeértékekben nyilvánuló szilárdaság ellenére az irányzat a későbbi folyamatban mégis ellanyhult. Csak néhány bányaeérték emelkedett visszavásárlásokra 1 százalékkal, míg más értékek gyakran ugyanannyival csökkentek. A bankpiacon csekély üzlet mellett kisebb az ingadozás. Járadékok forgalma is kedvetlen volt. Hajózási értékek valamivel javultak, ugyanígy amerikai vasutak is, ellenben déli vasut továbbra is gyengült. A villamossági adó ügye anynyira befolyásolta az általános villamossági értékeket, hogy közel 2 százalékos veszítettek. A készpénzpiac ipari értékei lanyhák. Napi pénz 3—3½ százalék, magánleszámítási kamatláb 3½ százalék.

Zárlatok jegyeztek: 4-2 százalékos papírijáradék —.—, 4 százalékos oszták aranyjáradék 99.10, oszták hitelrészvény —.—, Déli vasut 25.40, orosz bankjegyek 213.85, 4 százalékos új orosz kölcsön 78.10, Disconto Commandit 171.10, Dinamit-truszt —.—, Harpeni 194.30, Unifikált török járadék 96.30, 4-2 százalékos ezüst-járadék 97.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.20, Magyar koronajáradék —.—, Osztrák-magyar államvasut —.—, Bécsi váltótár 84.90, Olasz járadék —.—, Alt. villamossági Edison 209.—, Gelsenkircheni 186.—, Laurakohó 200.50. Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) június 15. 4-2 százalékos papírijáradék —.—, 4 százalékos oszták aranyjáradék 99.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.50, Osztrák hitelintézeti részvény 196.80, Osztrák-magyar államvasut 148.10, Északnyugati vasut —.—, Busiehradi vasut —.—, Londoni váltótár 2038, Bécsi Bankverein —.—, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön —.—, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.20, Osztrák koronajáradék 97.25, Magyar koronajáradék 93.15, Osztrák-magyar bank 125.—, Déli vasut részvény 25.55, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltótár 8.95, Párisi váltótár 811.83, Union bankrészvény 135.50, Alpési bányarészvény —.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) június 15. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.90, 1860. sorsjegy 151.—, Déli vasut 25.30, 4 százalékos aranyjáradék 98.70, Osztrák hitelrészvény 196.70, Osztrák-magyar államvasut —.—, Olasz járadék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.60. Nyugodt.

London, június 15. Angol consol —.—

Páris, június 15. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.05, Osztr. aranyjáradék 99.40, Magyar aranyjáradék 95.90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 503.25, 4 százalékos Olasz járadék 104.55, Déli vasut elsőbbségi kötv. 309.—, 5 százalékos marokkói járadék 518.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 99.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 508.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.85, 4 százalékos unifikált török jár. 96.72, Török sorsjegy 180.—, Török dohányrészvény 454.—, Osztrák földhitelintézet 1115.—, Osztr. Ländlerbank 470.—, Magyar jelzálogbank —.—, Banque de Paris 1463, Banque Ottomane 725.—, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut 134.—, Meridional vasut 689, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 526.—, Rio Tinto 16.33, Sucrerie d'Egypte 29.—, Tula 233.—, Thomson Houston —.—, Urikányi kőszén 155, Chartered 22.50, De Beers 286.—, East Rand 104.50, Jagersfontein 92.25, Transvaal Consols

—.—, Transvaal Land Company 56.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.50. Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4. Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (röv) 1/8. Csek Londonra 251.20 Magánkamatláb 1/4. Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Juhvásár.

Budapest, június 15. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 860 darab juhot. Arjegyzések: elsőrendű ürü 54—57 fillér kgr.-ként, vagy 46—54 korona páronként, középminőségű ürü 48—52 fill., kgként vagy 33—43 korona páronként, anyajuhok 46—48 fillér kgként, vagy 27—32 korona páronként, kosok — fillér vagy — korona páronként, az irányzat lanyha volt, az árak 1—2 fillérrel kilogrammonként csökkentek.

Bécsi vágómarhávávásár.

St.-Marx, június 15. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhávávásáron felhajtottak 3608 darab magyar, 471 db galicziai, — db bukovinai, 1275 németországi, összesen 5354 darab szarvasmarha. Jegyzések kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizóökrök I-ső minőségű 72—76 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 69—70 fillér, III. min. 50—62 fillér, kivét. — fillér, galicziai hizóökrök I-ső minőségű 75—84 fillér, II. minőségű 70—74 fillér, III. minőségű 66—68 német hizóökrök I. min. 82—90 fillér, kivételesen — fillér, II. min. 72—80 fillér, III. minőségű 64—70 fillér, legelő ökrök 50—64 fillér, paraszt ökrök — fill., bika 56—68 korona, kivétel. — korona, tehén 52—74 korona, bivally 36—48 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Köbánya.

Budapest, június 15-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 130—132 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 132—134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 136—140 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertésleltétel. 1908. évi június 12. napján volt készlet 37372 drb., 1908. június hó 14-én felhajtott 991 darab, 1908. június 14-én elszállított 359 darab, 1908 június 15. napjára maradt készletben 38004 drb. A hizott sertésleltétel irányzata: változatlan esendes.

Sertésüzlet.

Budapest, június 15. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 286 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1162 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1448 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1363 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 85 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban —104—110 fillér, életsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 102—104 fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 112 fillérig, életsúlylevonással 136—138 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 134—142 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 134—142 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr.-ig — fillérig, életsúlylevonással — fillérig. Belföldi süldő — fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendő.) A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanul szilárdak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 14. —

Kinevezés. A budapesti ítélőtábla elnöke dr. Tég-lás Géza és dr. Vékei Károly budapesti lakos, ügyvédjelöltet, továbbá Gedeon Alajos és ifjabb Angyay Béla budapesti lakos, jogszigorlókat a budapesti ítélőtábla területére díjaz joggyakorlókká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Nagy Lajos újvidéki járásbírói irnokot az újvidéki törvény-

székhez, Miladinov Dusán, az igazságügyminiszterium számvevőségéhez berendelt temeskubini járásbírói irnokot az újvidéki járásbíróshoz, László Sándor pestvidéki törvényzéki hivataloszókat az igazságügyminiszteriumhoz; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Nika Trifon fehértemplomi és Mály Lyubomir pancsovai állami elemi iskolai tanítókat, 1908. évi szeptember 1-től számítóandó hatálylyal, kölcsönösen áthelyezte.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotot csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speciálista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatású Dr. Palóc v. kórházi orvos-speciálista országos híri intézete (Budapest, VII., Rákóczi (Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, huygesóhólyag-, ideg- és háterinczabajokat, az önfertőzés és szűfistutóbjait, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenciát) kezdődő elmezavart, aranyeret, sérveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélbe csak válaszlevegőt kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciálisták gyógyszeréről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 óratól d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Czim: Dr. Palóc v. kórházi orvos, speciálista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerielett gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház huygeszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

speciálista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget

(huygesóhólyást ebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség

mégidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folytan a honorarum utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszernek.

Rendelés: d. e. 9—3-ig és este 6—8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A Pannónia szállóval szemben.)

Átjrd ház. — Bejárát a lépcsőnél. — Külön várószobák.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

ikl bármily

nemi betegséghen szenvednek.

mint huygesó és hólyagbajok, huygesószűkület, vizelési zavaro, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (syphilitis, az önfertőzés utóbjaitól fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bántalmak stb. nőknél fehérhólyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddal fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kiz. osztály főorvos országos híri és a legregibb, 82 évi tennálló rendelé intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült huygesó és hólyag bajok vizsgálata villamos huygesóökrök segítségével. Vidékiek levelekre kimerítő választ és szerkezeti tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Buza	Kilós	100 kilogramm ára		Kilós	100 kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
tiszavideki uj	75	24.85	24.75	25.95	25.55	
" " "	76	24.75	25.05			
" " "	77	24.65	25.25			
" " "	78	25.03	5.35			
fehértaljai uj	75	24.40	24.80	25.05	25.30	
" " "	76	24.60	24.95			
" " "	77	24.75	25.10			
" " "	78	24.85	25.15			
pestvidéki uj	75	24.45	24.85	25.05	25.35	
" " "	76	24.65	25.05			
" " "	77	24.85	25.15			
" " "	78	24.95	25.25			
bánsági uj	75	24.75	25.15			
" " "	76	24.85	25.25			
" " "	77	24.95	25.35			
" " "	78	24.75	25.15			
bácskai uj	75	24.85	25.25			
" " "	76	24.95	25.35			
" " "	77	24.75	25.15			
" " "	78	24.85	25.25			

Egyéb gabonaneműk		100 kilogramm ára	
		K-tól	K-ig
Rozs	elsődrendű uj	21.70	21.70
"	elsődrendű ó	21.50	21.50
"	közéminőségű uj	20.50	20.70
"	közéminőségű ó	20.50	20.70
Arpa	takarmány, elsődrendű	13.90	14.20
"	takarmány, másodrendű	13.50	13.90
Zab	elsődrendű	16.40	16.6
"	közéminőségű	15.80	16.20
Tengeri mogyoró		13.50	13.70
Repce	káposztarepce		

Burgonya			
	Fehér	Rózs	Sárga
Dunántúli			
Belsőmagyarországi			
Nyírségi			
Erdélyi			
Bánási			
Pesti			

Különb. e. termény	Faj	Ár	
		Érték	Ár
disznósír	budapesti	120	120
"	vidéki		
szalonna	prima, legenszárlott vidéki		
"	városi legenszárlott 4 drbos	109	110
"	" 8 drbos	117	118
szilva készárú	lústól		
"	boszniai, 1907. évi usance-min.		
"	" 1907. " " 100 "		
"	" 1907. " " 55 "		
"	szérbíai, 1907. " usance-min.		
"	" 1907. " " 100 dbos		
"	" 1907. " " 85 "	49	50
szilvaiz készárú	szlavóniai, 1907. " " 85 "		
"	szérbíai, 1907. " " 85 "	31	31
heromag	lucerna magyar 1907.		
"	voros aprószemű 1907.		
"	közepesemű 1907.		
"	nagyemű 1907.		

A MODEL

— REGÉNY. —

Irla: EDMOND MITCHELL.

37

Ez a nyilatkozat, hogy mindent tudok, úgy érintette őt, mint valami nagy fizikai fájdalom. Egy pillanatig ingadozott, azután lezuhant a pamlagra, amely mellett állott, a kezibe rejtette arcát és fájdalmában, kétségbeesésében szivszagatóan zokogott.

Megvártam, míg az első roham csillapul és újból az asztal mellé ültem. Sterling székelt huzott mellém. Örömmel vettem ezt a kis szünetet, mert alkalmat szolgáltatott, hogy gondolataimat összeszedjem és további teendőimet is elgondolhassam.

Mikor a szerencsétlen asszony az arcát ismét fölemelte, e néhány pillanat alatt mintha évekkel öregedett volna meg, annyira megváltoztak a vonásai. Az arca beesett, a szemei a sirástól kivörösödtek, homlokán és arcán ráncok mutatkoztak, melyeket azelőtt még nem láttam ott. Az ijedtség és a részvét hideg borzongása futott végig rajtam.

— Ah, most már értem — szóló megörten a könyvét törölve. — Ön feltette magában, hogy megmentí Berthault kapitányt. De én esküszöm rá, hogy mindannak dacára az a boríték az én — gyalázatom történetét rejtje magában.

A hang, melylyel az utolsó szavakat mondotta, némi világlósságot gyújtott az agyamban. Egy pillanatig hallgattam, hogy gondolkodjam és az egyes láncszemeket összefoglalhassam; mikor megvolt a teljes bizonyosság, úgy éreztem egy pillanatra, hogy a vérem jéggé válik. Újból az arcába néztem és rajta az egész rettenetes titkot ott olvashattam.

— Irgalmas Isten! Az az asszony, akit né-

hány pillanattal előbb még nemes, önfelelőző hősnőnek láttam, mindezek után itélve tiszszerte romlottabb volt, mint az első önkéntelen gyanakodás pillanatában elképzeltem. Ilyenről nem is álmodtam volna. Ez a második csalódás szinte forrongásba hozta a véretem!

— Ezek a levelek tehát nem a férjétől, Boissy-Rennes öröngyűlő származnak? — kérdeztem szigorú hangon és szigorú arccal.

— Nem, nem, nem! — felelte az asszony — az én leveleim, csupán csak az enyéim!

— Tehát akkor hazáinak ön az árulója!

— Egy örületes pillanatban lemosoltam annak a férfinak a számára, oly férfinak, kit szeretni véltem.

Ezt a lesújtó vallomást, ezt a rettenetes gyalázatoságot, melyet már félig sejtettem, rekedt, suttogó hangon mondta el.

Éreztem, hogy Sterling határtalan meglepetésében megragadja a karomat.

— Ön tette ezt? — mormolta barátom hihetetlenül és összerázkódott.

— Oly igazán, minthogy egy igaz Isten van felettem — nyögte az asszony válaszképp — olyan igaz, hogy midőn a rajzot átadtam neki, sejtelmem sem volt róla, hogy mit akar vele tenni.

— Ön tudja, hogy a leveleket azután egy idegen kormányának adták el — kérdeztem én.

— Igen, igen, tudom. Akkor tudtam meg, mikor már minden késő volt.

— És azután, úgy gondolom, ezt az áruló papírt ugyanaz a kéz lopta vissza, zsarolás céljából, önt zsarolta, a rajz készítőjét.

— Oh Istenem, Istenem! — kiáltotta a nő. Ez az iszonyat, ez az undor, hogy csak egy napig is tudtam ilyen embert szeretni!

— Tehát a kedvese volt ez a gazember — Jean Baptiste — szólta hangosan.

— És ha az életembe került volna — nem tudtam megállni, kellett ezt a nevet haragos felindulásomban a szemébe vágni.

Az asszony elrejtette az arcát és kínos székenében mélyen lehajolt az asztalra.

— A kedvese, asszonyom, a gyalázatos és becstelen rendőrkém: Max Lorraine volt!

Nem is mutatott meglepetést, hogy a zsaroló igazi nevét tudom. Csak görcsös zokogása volt rá a válasz.

— Asszonyom! — szóltam újból rövid szünet után, mialatt ugyanabban a helyzetben maradt; csak egy megoldás van, melyet megpróbálhatunk.

A zokogása félig alábbhagyott s ebből következtethettem, hogy feszülten figyel a kijelentésemre, mely sorsát fogja eldönteni.

— Ezt a levelet — folytattam én — férje jelenlétében kell felbontani. Ö becsületes ember és igazságot fog szolgáltatni.

— Nem, nem; kérem ettől az egytől mentesen vagy kiméljen meg engem — kiáltotta kétségbeesetten. — Én bünt követtem el, de azóta évek teltek és egész életem azóta folytonos bűnhődés. Védje meg legalább a férj szemében az asszony becsületét, akit az érdemesnek tart és tartott mindig a szerelmére és becsülésére.

— Hogyan kiméljük meg önt anélkül, hogy másokkal borzasztó igazságtalanságot ne kövessünk el? — kérdezte szelíden Sterling.

Könyözta az arcát most Sterling felé fordította.

— Csak még egyet adjanak nekem, kérte őt. Kezdem a dolgokat tisztábban látni. Látom, hogy e bűn következménye elől, hogy hazámat elárultam, nem tudnak megmenteni. De kiméljenek meg a másik ponton, könyörgöm önnek. A férjemnek az egyik leleplezés is borzasztó lesz, mert romlását, szolgálati tönkrejutását okozza és teljesen megtöri a szívét.

— Mit kíván tehát, hogy tegyünk önért?

— A borítékban két levél van — felelte gyorsan. — Az egyik a rajzot tartalmazza, melyet férjem titkos aktából lemosoltam, a másik az a levél, melyet akkor írtam, mikor azokat a rajzokat — Max Lorraine-nek elküldtem.

(Folyt. köv.)

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. június 15-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő kevés kivétellel száraz maradt és a hőmérséklet tovább emelkedett; a maximum Csáktornyán 33 C° és a minimum Aknaszlatinán, Kolozsvárt meg Botfalun 10 C° volt

Prognózis a következő 24 órára:

Meleg idő várható, elvéve zivataros esőkkel.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm Hg +, A hőmérőhöz Celsius szerint, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérőjel: max., min.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: m. éter, Jun. 15. Jun. 13., m. éter, Jun. 15. Jun. 13., listing various locations and their corresponding water level measurements.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: FAJOR MATYÁS

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. június 16-án.

Table listing theater performances: Remzeti Színház, Népszínház-Digopera, A skot nemes, Az ember tragédiája, II. Károly, Az ur, Mac Allan, Chitlineh, Jerningham, Tom Gin, Nelly, Sarah Dunken, Kezdeté fél 8 órakor.

Table listing theater performances: II. Kir. Operaház, Zárva, Vigszínház, A tanítónő, Falusi életkép három felvonásban, Személyek: A tanítónő, Órgo Nagy István, Nagyasszony, A tanító, Kántor, Kántorkislány, Főúr, Káplán, Szolgabíró, Törvénybíró, Kity néni, Kezdeté 1/3 órakor.

PÁLMAIGET" NAGYVENDÉGLŐ

ARÉNA-UT 74. SZÁM.

Estőnkint BANDA MAROZI és FIAT zenekarának hangversenye. — Előkelő családok találkozó helye. — Elismerendű konyha, kitűnő mőnes-györi és külszínes borok. — Számos látogatást kár tisztelettel

EKAMP GYULA a bikszádl fűrdő étterem volt bérleje.

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katona zene

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 UJ ÓS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.

Ma és minden este

Nagy Disz - Előadás.

Johnson és Deah, Edler Guszli és György, Tarnavina, Lillian Hoerlein, eredeti Walkorwahl stb. attrakciók.

Tabarin - Moulin - Rougeben

éjjel 12 órától reggel 4 óráig. Szombat? Les 8 Andalusias, Les 8 Allison, Coppé 12 angol szépsége stb.

Honvédenekar vonós hangversenye.

Borsangleri zenekar. Az előadások kedvezőellen időjárás esetén is megtartottak. Belépő jegy este 9 óráig 60 fillér, azután 1 kor. Kedvezményes jegyek kaphatók minden tőzsdében

Összes berendezések eladók.

Összes berendezések eladók. Összes berendezések eladók.

A rendkívüli nagy elarusítás megkezdődött

Pfeifer Pál és Testvére cégnél

Budapest, VI., Kecskeméti-utca 6. sz.

A következő árak most eladásra kerülnek:

Table listing various items and their prices: Angol zefir-ingek, Fehér, puhamedű ing, Egész finom férfi hálóing, Női madapolan-ingek, Női nadrág és hálókötös, F. Uster alszoknyák, Férfi és női vászonsebkendők teja, Uri gallér, Szines kézelők, pária, Férfi és női kötött harisnyák, Női flor ajour-harisnya, barna és fekete, 6 személyes damaszt étkező-készl., Vászon törülköző, piros szőll., Kockás vászon edénytörölő, 6 db, Finom madapolan fehérneműre, Kelengye-vásznak, 1 vég, Valódi cernavásznak, 1 vég, Ruhaszövetek és mosó-árak mesés olcsón eladotnak, míg a kőszet tart.

Még csak rövid ideig! Még csak rövid ideig!

Összes berendezések eladók.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Gara Géza és Tsa drogéria

ITT a tavasz! elmúltatél

de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbőr! Gyorsan és biztosan eltünteteti azokat az elismert kitűnő Rogátsy-féle

Magyar-Pipere-Borax

Allandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán tőn és tisztán megtartja

A Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltüntetett szeplőt, pörsenyt, alkát mittessort patánást, májfoltot, a rángos bőrt báronysimává, a vörös vagy naránított bőrt fehérré teszi.

Gyermekápolásnál, fűrdőszénel nélkülözhetlen. Kitűnő hatással bír szemgyulladásnál, valamint for- és szájpótlásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérré és tükörsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana

Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1-.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K-80.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kimérve

Egyedüli Rogátsy Kálmán drogéria Bpest. készítője Rakóczi-ut 10. Feltalálták a ROGÁTSY névre.

IFJ. SCHULLER FERENCZ nagyvendéglője

VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám. A szalmabövegyek legkedveltebb étterme. Mérsékelt árak! * Kitűnő kiszolgálás

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitelosztály megnyílt

a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók készpénzért vagy banknál törlesztendő részlete.

A vásárolt zongorák vagy hangszerok értékét egy bankrőgön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné.

Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén.

Budapest, Király-utca 58. szám. Prospektus és árjegyzék minden hangszerrel külön külön díjmentesen.

Butor készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba allandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetősége Debreczenben. 10028/1908. szám. II. oszt.

Pályázati hirdetmény.

A Nagykároly állomáson építendő 912 m² alapterületű áruraktár, ennek toldalékát képező 153 m² alapterületű irodaépület és egy 30 m. hosszú nyílt rakodó előállítási-sára czennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a köllőleg kiállított és felbélyegezett ajánlatok legkésőbbben folyó évi július hó 3-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.

Későbbérkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

A tervrajzok a szerződési tervezet és a feltételek a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségénél Debreczenben (Piacz-utca 18. sz. II. emelet 19. sz.) vagy szatmár-nómeti-i osztálymérnökségünk irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg s az ajánlati költségzámítás 2 kor-ért megszerezhető.

Az ajánlatok borítékát a következő felirattal látandók el. Ajánlat Nagykároly állomáson áruraktár, iroda és nyílt rakodó építésére. Bánatpénz fejében legkésőbbben f. évi július hó 2-án délelőtt 11 óráig 3500 azaz háromezeröttszáz korona teendő le készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a debreczeni üzletvezetéség gyűjtőpénztáránál. A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de növértéket meg nem haladható értékben fogadtatnak el. Az üzletvezetéség fentartja magának az ajánlatok között a szabad választást. ogaft, Debreczen, 1908. június hó. Az üzletvezetéség.

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. június 16-án.

Király színház

100 év múlva

Enekes, táncos, látványos tréfa 8 felvonásban, 9 képben, írta Martos Ferencz. Zenéjét össze állította Marthon Géza.

N. Zajthay István Németh Bagzur Gaszton Papir Toti Thea Ötvös G. Peter, hoteltulajdos Állatkerti igazg. Boross Franco, Major, miniszter, szerkesztő Szirmai Pavlicsek, Pribicsék, Samu, szerezősen Rátkai László R. Felsőkei polgármester, Döbögő Kokk, Huszárkapitány Raskó Kezdele 8 órákor

Magyar színház

A Sasfiók

(L' Aiglon) Dráma 5 felvonásban írta Rostand Edmond, fordította Abrányi Emil, Ferenccz Flambeau Csorlos Metternich Garas Ferenccz császár Réthey Marmont tabornagy Thuróczy A szabó Z. Molnár Gentsz Rátkai Báró Obenaus Lendvay Maria Lujza Forrai I. Camerata grófnő Polgar I. De Lorzel levez T. Halmi M. Főhercegnő Meszaros G Kezdele fél 8 órákor

Fővárosi nyári színház

Carmen.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerlette Bizet, Szövegét Meier-nier Prosper beszélté aláírta Meilhac és Halevy L.

Kezdele fél 8 órákor

Úrania színház

Zárva

Városligeti Nyári Színház

A pesti amazonok. Enekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Horvay Frigyes. Zenéjét szerzők: Holcnyei Heibelberg Albert, Szirmai Albert, Weiner István, Zerkoviz Béla. Rendező Bródy István.

Vandergold báró Fenyeri Vandergoldné Lang Etel Glauys Medgya zay Fix Carter Szentirmai Teódyi Ferenccz K. Upor Vágó Ipesóvi Stoll Clarisse Sugar E. Blanche Fürst E. Iza Ladányi M. Liza Dabecz V. Riza Ferriss A. Giza Kardos I. Keszeg Binari Kocsanya Győző Répis Megyeri Teodora An a E. Keserű Gyászár Kezdele fél 8 órákor

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Telefon 107-46

Ma, este 7/8 órákor

Ujdonságok Estélye

teljesen új műsorral. Szenzáció! Mr. Lytton, halálgrás Auulomobilon a Cirkusz tetőjéről. Chew. J. Rudophy, jelenet egy kínai teaházban és az egész műsor.

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — MACHER REZSŐ sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroeg utca 3. szám. (Az udvarban)

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál

HATSCHEK N.

Csakis; Budapest, Károly-körút 6. ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Radrágja jellemzi az urat!

A vasalás szabó költség!... volt, demárnem az, Kényelmessége és tökéletessége utolérhetetlen MOLNÁR LAJOS törv. védett

automata-nadrágfeszítőjének

Egy készülék ára 3 korona 3.72 korona előre beküldéért bérmentve. Kapható főraktáronnál:

Plökl és Haasnál, Budapest, Andrassy-ut. 13

Mielőtt jégsekrenyt venne tekintse

Moskovitz S. sajátkészítményű jégsekrenyeit Budapest, Rókk Szilárd-utca 10. Ajánlja saját találmányu jégsekrenyeit, melynek belszerkezete teljesen szétszedhető, miáltal tisztántartása rendkívül előnyös és 50% jégmegtakarítás érhető el. Kiváncsra árjegyzék ingyen és bérmentve. 20 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Butorok művészi javítása

Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszerűen rendbe hoz, zongorát politurez, továbbá állandóan raktáron tart finom borendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat

RÉTI JAKAB műasztalos BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

OLSZEWSKY TADEUSZ fogműterme

Budapest, Múzeum-köru 23. I. emelet.

Természetű fogak és fogsorok innlap nélkül fájdalommentesen eszközöltetnek, melyek a rágásra, valamint a beszéd könnyítésére kitűnően alkalmasak. — Ezen hirdetés felmutatójának 12 forintért készítek arany koronát a legjobb aranyból.

Orajavitás 1korona.

Pótlandó új részekon kívül. Zsebóraüveg, mutató 10 kr.

Ferenc-körút 44.

Schwimmer Albert órásmester.

Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Panpanin Tomea

fagyalt különlegességek gyára

Budapest, VII., Tökölly-ut 46. sz.

Szétküld saját kocsiján fagyaltot elsőrendű minőségben

Tisztaság és izletesség garatálva.

A czimre tessék ügyelni.

„VALUTA“ erszeny

egy darab bőrből készülő ára 1 korona kizárólag

„Székely“ VII. 9 Rakoci-ut 4

Arjegyzék ingyen

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán

Ma és mindennap délután 4/5-1/2-ig és este 7/8-10/11 kezdve az európai hírl

CISKOVSKY

quartette hangversenyzet, fényes változatos műsor.

Hűvös és meleg ételek. Rendes polgári árak.

Teljesen újja szervezett

szőnyeg osztályunkra

felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét.

Művészi mintájú, izléses szín összeállítású szalon- és futószőnyegek Csipke és szőnyeg függönyök Ásztal, egy, dívan és zongora takarók. Paplanok flanel és teveszőr takarók. Cócusfutók, lábtörölők, japán gyékények

Viaszkos vásznak és velezek LINOLEUMOK

Óriási választék keleti szőnyegekben, torontált szőnyegek.

Magyar háziparozikkal ÁLLANDÓ KIÁLLITÁSA melynek megtekintésére a n. é. közönséget tisztelttel meghívjuk

BUDAPEST, Bécsi-utca és Deák Perencz-utca sarok

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta előhalból a közönség előtt szabad-tűzön főzött

HALÁSZLE

Dunai terasz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

HETI MŰSOR.

Junius	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Föv. nyári színház	Úrania színház
17 Szerda	Nők harca	—	Naftalin	100 év múlva	Az ember tragédiája	A Sasfiók	Orpheusz az alvilágban	—
18 Csütörtök	—	—	Naftalin	100 év múlva	Az ember tragédiája	A császár katonái	A szép Darinka	—
19 Péntek	—	—	Tatárjárás	100 év múlva	Az ember tragédiája	—	Aszevillai borbély	—
20 Szombat	—	—	Naftalin	100 év múlva	Az ember tragédiája	—	János vitéz	—
21 Vasárnap	d.u.	—	Vízgaelőadás	Varázskeringő	Az ember tragédiája	—	Liszt urak a zárdában	—
	este	—	Naftalin	100 év múlva	Az ember tragédiája	—	Szép Ilonka	—

Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóság.

Elegáns façon!

stíli gyártás!
15.000 pár.

MAGYAR IPARI!

"TURUL"

Legnagyobb választék!

1200
munkás és hivatalnok.

Czipőgyár Részvénytársaság TEMESVÁR.

Magyarországi Gőz-telések:

A monarchia legnagyobb czipőgyára Czipőáruinkat

szabott, alacsony és versenyképes árak mellett adjuk el. A gyári védjegy és az ár a talpa van vésve,

Központi főraktár **Budapest**

csak IV., Kossuth Lajos-

utcza

14-16.

Különlegesség:
„Goodyear Welt”
árakban.
A jelenkor elismert
legjobb minősége.

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság
Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente
Amsterdam.

Magyarországi igazgatóság:
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 1. SZ.

Az 1907-ik év végén:
a biztosítások összege a 300.000.000
koronát meghaladta.

a díjtartalékok összege 92.748.430'52
korona.

Liberális feltételek. Legolcsóbb díjak.

Prospektusokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál az igazgatóság és a társaság hivatalnokai valamint képviselői az ország egész területén.

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jótállás
mellett.

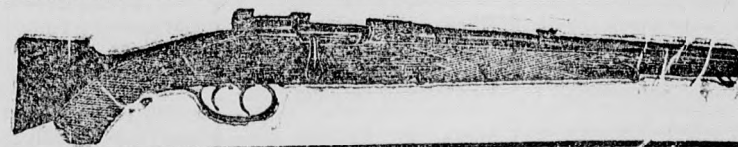
Arany és ezüst ókszerék, evő-
eszközök, nászajándékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrende-
lésekre különös gondot fordítok.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁRKÁLMÁN

műrész
Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert
egy és kétsövű vadászfegyvereket,
flóberteket, karabélyokat, céllövő fegy-
vereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 284

Vadászfegyverek
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is poton aron eladó. Közöttük Toplewer-kulesu Lancaster 20 forint, Előfekvő lakatszerkezeti, modern Hammerles 35 forint. Greuer-záru, Bückslinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélsövekekkel 65 forint. Winchester 35 frt, Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghhamerles, ugyanitt egy Görz fényképezőgép, egy perzsa-szönyeg és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Radónál 49082

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Teljesen új
pedálos cimbalom jutányos áron eladó. Bemja utca-utca 30. sz. a.

A Falkogen
fűdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ara 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27796

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagymező-utca E. 46. 27903 C.

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvégeztet magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Béza. Telefon 67-47. 27750

Kajszinbarazskot
nagy válogatottakat 5 kilónként 3 koronáért. Cseresznyét, meggyet, zölddiót közműtét 2:30 koronáért szállít Rottmann Hermin szállótelepe Kiskunhalason

Százezer koronánál
jóval nagyobb forgalmu fűszer, só, hentes és földúru üzlet az ország második városában előnyösen átadandó. Cím a Kiadóhivatalban. 28676

Középkoru
urinó, ki a háztartás minden ágában teljes. Járás, házvezetőnőnek ajánlják. Eltes urhoz vidékre, főképp plébániára. Cím: N. A. Nemeskürty kastély Göd, Pest megye. 5572

Repogós
cseresznyét és egrest befozásra 2K-ért. Spanyol füveszemű nagy meggyet 2:40, zöld diót 3K-ért, ugorka, tök, karfiol, vajbáb, kalarabé, kelláposzta és újbungonya postakosaranként 2K-ért ismét eladóknak külön árajánlatot küld Szabó Csongrádról.

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyestárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államvizsgá-viteltem államviszsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminarium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsau-tca 44.)

Zálogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Gépészeket
cséplés idényre ugyszintén gazdasági személyzelet, szakértelem és jozsanság-ért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-76.

Vi ékiek figyelmébe
Remek szép két nagy utcai szoba, lépcsőhaji küllön kijarattal, Auer gáz világió, szép fürdőszoba. Lít használat. Mindenhez közel, a ház előtt villany megállóhely napokra kiadó, egyenként is. Rákóczi-ut 30. II. 5.

Kiado
Lellén, a Balaton partján egy kényelmes villa. All negy szobából, két verandából, konyhából, és melléképületekből. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kitinó likörök
és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvegcsé ára 60 fillér. Készítési utmutatás mellékelve. 10 üvegelné bérmentve. Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba.

Boroszlói
kissasszony, ki rövid idő óta tartózkodik Budapesten, jó házból való művelt leány, szép német kiejtéssel állást keres, mint tár-saikodónó illetve mint jobb támasza az urnőnek avagy gyermekek mellé. Címie I. G. Nagykorona-utca 32 I. emelet 2.

Idősebb
nevelőnő, perfekt német, francia, zene, állást keres a nyári idényre, egy-két elemista leánykához, kereszteni. hegyes vidéken lakó családban akár fizetés nélkül is. Kölesönös megkedveltetés esetén a jövő tanévre is. Cím a kiadóhivatalban. 28696

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

Magánnyomozó
örv. bevezett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélküül megfigyelését s el-tűnt egyének és névtelen levelek írónak ki-nyomozását, bel és kü- földön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28587

BUTOR
egyszerű és finom modern stílusban szozold árak mellett kapható:
Sárkány J. butoriparosnál
Máhuely és dús raktár:
VII., Erzsébet-körút 26. sz.
Zionpálota

Spainol
nagy meggyet befőzésre 2:40 K-ért rétesbe való 2 K-ért, ropogós cseresznyét befőzésre és pöszmétét 2 K-ért, zöld diót 3 K-ért, ugorkát, tököt, kalarabét, kelláposztiát, vajbábót, karfiolt és újbungonyát vegyesen vagy egyenként postakosaran-ként 2K-ért szállít Gyümölcskivétel Csongrádról.

Nevelő
kerestetik szeptember el-sejétől, okl. tanár vagy tanárjelölt, lehetőleg lutheranus, gymnásium és elemi növendékek mellé, zene-érték előnyben. Feljes ur ellátás, küllön lakás, fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat azonnal kér Masz-nyik gyógyszerész Györök Aradmegye. 28676

Asszonyok
vigyázzatok! Tulnag gyer-mekáldás ellen megtanít védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer kö-szönő és halálait. 1 koronáért (esetleg bélyegekből) megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Dam-janich-utca 28/B, föld-szint, ajtó 5.

Zsinkó csarda
Dráva, Szabolcs határában, s kősi járas, mely all kor-számól melléképületekből és 6 hold szántóföldből, tulaj-donos agkora miatt eladó. A korcsma K. 2000 bert jövedelmez míg a földetel tulajdonos műveltet. Fel-lágozást ad Löwy Ferencz Sikós. 5571

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7,50, 4 liter K 9.- bérmentve. **PELKA KONZERVGYÁR** Pelka, Szepusm 26973

Modern
urasági butorok
alkalmi vétete és eladása
háló-, ebédlo-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dús raktár szönyvek, függönyök, teríték, csillárok, vas- és réz-butorokban.
GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferencz-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

Kolozsvári
Jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készített elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszertünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Vá-ltójogból speciális tanfolyam, melyre kor-látott számban ve-szünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikerre utáni igen osekély díjazás. Al Levél-beli érdeklődésekre ki-mertően válaszol. **Dr. Erős Vilmos**, Kolozsvár, Magyar-utca 2.

Veresáfonyabefőt
BARTA-féle, 5 kilós postakosárúvegg 6.- korona **PELKA KONZERVGYÁR** Pelka, Szepusm. 26972

BUTOROK
háló-, ebédlo-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezéséből és mahagon butorok, szönyvek és függönyök valódi angol bórgranitárak eladása és vétete.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 264
Erzsébet-utca sarok.

Saját gyártmányu
Vas és rézbutorok
Rézagy --- 45.- iri
Vasagy matracczal 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyágy-betét 3.50
Vas- és rézbutorok gyári árbán. 28046

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám
TELEFON 57-01

Szepességi
csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőtét, málna, szamócza, csipkebogyózt, gomba- és huskonverveket, pastetomokat alán a **PELKA KONZERVGYÁR** Pelka, Szepusm. Kérjen árjegyzéket.

BUTOR
örverésről, finom és egy szerű butor, hálósobák és garzon szobák Szalon bór-fotelek, gyöngyűrű tököt, diván, bőrszék, íróasztal, porzsaasztaly és egyes darabok; Földes B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csa-dál Singer varró-géppel zárszerény-nyel 5 évi kőttálla-sal onnita
SINGER A.
műgépésznel Budapest, főüzlet Akácfa-utca 65. Minden-nemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvé-gelem. Árjegyzék ingyen.

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tisztviselőkölesont
6-6 1/2%-ra, 15 35 évre, kezések és életbiztosítás nélkül is. Eléltbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Felzálogkölesont 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05%- annuitás mellet. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övedékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Terehitelt, Váltókölesont gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdek. bányák adas-vetele Osztályorszagek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!!! Minden felvilágosítás díjtalan!! Képviselek alkalmazatnak! Kün és Társa bankbizománnyi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eöt-vös-utca 2. Király-utca sarok Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28429

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferencz-tér 17. sz.

15
forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű
öltöny
vagy **felöltő**
Krausz F. és Tsa
uri szabómester
Budapest, Rákóczi-ut 69.
Vidóka mintákat mértékvetélt utastással bérmentve. Holjben szabásunkat mintákkal ház-bor küldjük.

Telt kebel.
Telt kebel két hónap alatt
Pilules Orientales

(kellő pilulák)
Által, az egyedü-lek által, me-lyek a mellét tel-lesztik, ellárlátlak, helyreállít-ják a női mell-nek természetes teltségét kölesönös, nevelő, hogy az egyrésznők ártlenának. Ga-análva arzenikummentes

Orvosi kiválósgoktó-ájánlv. Abszolút díszk ezűő. Egy doboz használati utastása franko 4-5 korona előzetes be-küldése vagy 9-75 korona után-vétel mellett.
I. RATIÉ gyógyszerész PARIS.
Raktárak: Bécs, R. Penhofer gyógyszerész, Singer-utca 15 Budapest, Török József gyógyszerész Király-utca 12.

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás!
Kitinó szabás!
Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél szomelyesebb elmegyek
Zeliszka János
angol uri szabóterme
BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.
Allandó vánszíték a leg-dívatosabb angol és bal-földi szövetekből.

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!
Ajtók és ablakok
régi és új vasredönyök teljes vasalással. Kapnyas rácsozatok, kertertesek, koramítlapok, Kehlheimi lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
épitlet-bontós vállalkozónál
Budapest, Nádor-utca 72-74
Hók üzlet Sziget-ut 5.

„Stenográfia“
Országos Gabelberger gyorsíró és gépiróiskola
Váczi-körút 33.
Díjtalan gépirásoktatás. Havonta új gyorsírás, gép-írás és kereskedelmi szak-tanfolyam. Kedvozményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok.
Belratkozás naponta.
Váczi-körút 33.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a leg-ujabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csakis
Reményi nagy magyar bank-üzertelepen.
Prospektus és árjegyzék in-gyen.
Budapest, Király-utca 58. szám.

VALÓ.
di francia külzölg-gességek (óvszer) csakis
F. BERGUEBANFILS
leghíresebb párisi gyártótól legelőnyö-sobben beszerzetésűk
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes ár-jegyzék ingyen és bérmentve.